

2.8° 141

Wschedženaf.

Protyka

sa Szerbow

na leto

1869.

S nakladom Maczizy Szerbskeje.

W kommissii kniharnje Ssmolerja a Pjeha.

W tutym 1869. lécze po Khrystuſu, kotreż 365 dnjów wopſchija, liczi ſo:

wot ſtworjenja ſwěta	5818,
wot wuſtajeńja juliańſteje protyżki	1914,
wot czerpjenjeńja a horjeſtacja Khrystuſowego	1836,
wot ſpoczátka Kſceſejianſtwa we Eſerbach	849,

wot ſakożenjeńja budyſkeho tachantſtwa	649
wot ſpoczátka reformazije	359
wot naroda krala Jana	68
wot ſakożenjeńja macijy ſerbskeje	21

Zyrfwinske létne ſnamjenjeńja.

W porjedzenej Rehorjowej protyżki	W starej juliańſkej protyżki.
VIII	VIII
XVII	XVIII
II	II
XII	XII
C	E
28. měrza	20. haperleje.
26. njeđejele po ſwj. trojizy	do 1. adv. 22.

Schtyri létne czaſy.

Sapoczatk nalécza:	20. měrza popoſnju 2 hodž. 13 min.
"	lécza: 21. junija dop. 10 hodž. 50 min.
"	naſhmy: 23. ſeptembra rano 1 hodž. 18 min.
"	ſhmy: 21. dežembra wjecž. 7 hodž. 18 min.

Schtyri kwatembry.

W porjedzenej Rehorjowej a w starej juliańſkej protyżki.		
17. februara.	Reminiſcere	12. měrza
19. meje.	ſwj. trojizy	11. junija
16. ſeptembra	Kſchija	17. ſeptembra.
15. dežembra	Luzije	17. dežembra.

Saczmicze ſlóneczka a męſaczka.

W l. 1869 ſo ſlóneczko dwaj krócz a męſaczek dwai krócz ſaczmitaj, pola naſ budže pał jenož přenje ſaczmicze męſaczka widžene. Tuto přenje ſaczmicze męſaczka ſmėje ſo 28. januara; ſapoczńje ſo rano w 1 hodž. 19 min. a traje hačž do 3 hodž. 37 min. Sklóneczko ſo přeni krócz ſaczmi: 11. febr. a budže to jenož w poľonskej Ameriży a Afriży widžene. — Přenje ſaczmicze męſaczka 23. julija budže ſo jenož w Auſtralije, w raniſkej Afije a Afriży widžiez dacz. — Druhe ſaczmicze męſaczka 7. auguſta budže jeničžy w poľnoźnej Afije a w poľnoźnej a ſrjedźnej Ameriży widžene.

Jutrowna tabella.

1870: 17. haperleje.	1876: 16. haperleje (pſch. l.)
1871: 9. haperleje.	1877: 1. haperleje.
1872: 31. měrza (pſch. l.)	1878: 21. haperleje.
1873: 13. haperleje.	1879: 13. haperleje.
1874: 5. haperleje.	1880: 28. měrza (pſch. l.)
1875: 28. měrza.	1881: 17. haperleje.

W l. 1869 knjezi Mars (♂).

Stolětna protyčka praji, ſo ſu te lěta, w kotrychž Mars knjezi, bóle ſuche, džiſli mokre.

Nalěto budže ſuche a ſhmyne a ſmeje hačž do 9. junija wjele ſchódných mřoſow.

W lécžu je wulka horzota a ſuchota k docžakanju. Tež naſhma je bóle ſucha, džiſli mokre, a ſhma jara poſbže ſaſtupi, tał ſo jara njewoſtajeńje wjedro ſ twjerdbym mjerſnjenjom ſmėjeńmy.

Schtož nalětny ſhmy nastupa, dha jeczmenj ſahe woſyty, ſo derje radžiez móže, bjes tym ſo mało wowſha, lena, ſhyna a wotamy budže.

Naſhmy ſhmy budže rjane žnje dawacz, hačž runje budže ſ pſcheńzu jara njewěſte.

Dokelž ſemja ſahe njemjerſnje, dha ſo wuſhywom naſhmu jara khwatačž njetrjeba.

Mało ſaba a mało rybow, ale wjele wina budže. Tež njebudže wjele deſcheczka, ale wjele czežkich hrimanjow.

Naſhmu ſmėjeńmy wjele hěžnych khorofcjom.

Njebjeſke ſnamjenjeńja.

 boran,	 law,	 tſělnik,
 był,	 knježna,	 koſoróžk,
 dwójnikaj,	 waha,	 wódnny muž,
 rał,	 ſchorpion,	 rybje.

Abbreviatury abo pſchikrótschenja ſłowow.

⊙ ſlóneczko,	ſkh. p. ſſhadjenje popoſnju.
☾ męſaczek,	ſkh. d. ſſhadjenje dopoſnja.
☾ Poľny męſaczek,	kh. p. khowanje popoſnju.
☾ Poſtleni bėrtlik,	kh. d. khowanje dopoſnja.
☾ Młody męſaczek,	hod. hodžina.
☾ Přeni bėrtlik,	min. minuta.
	* ſtónne wiki.

1869. Januar,

wulki róžk,
ma 31 dnjow.

Měšackowe
pšcheměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanki
a
škótne wiki.

Dźdženje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara juliansta December.	☉		☽
	evangeljska.	katholska.		sthab. h. m.	sthow. h. m.	
Tert dop.: Łut. 12, 15—10; pop.: Matth. 16, 24—26; Pš. 102, 26—29.						
1 pjatk	Nowe lěto	Nowe lěto	20 Ignaca	8 6 4 2		7 57
2 sobot.	Mašcharja.	Mašarija	21 Julija	8 5 4 3		9 16
1. tydžen. Tert dop.: Łut. 2, 33—30; pop.: 1. Móšš. 17, 1—4; Jef. 45, 1—7.						
3 nedz.	niedz. p. n. lětu	niedz. p. n. lětu	22 Dagobert.	8 5 4 4		10 35
4 pónđz.	Bažarja	Zita	23 Dagobert.	8 5 4 5		11 52
5 wut.	Simeona	Telesfora	24 Had. a Jěv.	8 5 4 7		stb. d.
6 frjeda	Třich kralow		25 Bozi dzen	8 4 4 8		1 7
7 šchtw.	Juliany	Božidara	26 Bož. mać.	8 4 4 10		2 21
8 pjatk	Erharda	Severina	27 Šćěpana	8 3 4 11		3 31
9 sobot.	Čjescziměra	Juliana	28 20,000 M.	8 2 4 12		4 40
2. tydžen. Tert dop.: Łut. 2, 41—52; pop.: 1. Móšš. 28, 10—17; Kol. 2, 18.						
10 nedz.	1. n. p. 3 kral.	1. n. p. 3 kral.	29 n. p. hodz.	8 2 4 14		5 44
11 pónđz.	Mossije	Hygiena	30 Anisije.	8 1 4 15		6 42
12 wut.	Reinhld.	Arkadija	31 Sylvestra	8 1 4 17		stb. d.
13 frjeda	Hilarija	Leontija	1 januara	8 0 4 18		5 10
14 šchtw.	Feliza	Marija	2 Melanije	7 59 4 19		6 10
15 pjatk	Bohuv.	Pawoła	3 70 jap.	7 58 4 21		7 14
16 sobot.	Erdmuth.	Marcella	4 Theofanta	7 57 4 23		8 17
3. tydžen. Tert dop.: Jona 2, 1—11; pop.: 1. Móšš. 50, 15—21; Jak. 3, 17. 18.						
17 nedz.	2. n. p. 3 kral.	2. n. p. 3 kral.	5 n. p. posta	7 56 4 24		9 20
18 pónđz.	Felicity	Pětr stow. N.	6 Tröchkral	7 55 4 25		10 22
19 wut.	Briski	Ranuta	7 Jan. kćen.	7 54 4 26		11 28
20 frjeda	Fab. Sebast.	Fabiana a B.	8 Jurja kr.	7 53 4 27		stb. p.
21 šchtw.	Haiže	Haiže	9 Polymut.	7 52 4 29		0 33
22 pjatk	Vincenc.	Vincenca	10 Reh. Nys.	7 51 4 31		1 40
23 sobot.	Charity	Marije slub.	11 Theodos.	7 50 4 33		2 49
4. tydžen. Tert dop.: Matth. 20, 1—16; pop.: 1. Kron. 18, 15—20.						
24 nedz.	Septuagesima	Septuagesima	12 1. n. p. 3 kr.	7 49 4 36		3 58
25 pónđz.	Pawol wobr.	Pawol wobr.	13 Hermila	7 48 4 38		5 6
26 wut.	Polykarpa	Polykarpa	14 Zacheja	7 47 4 39		6 9
27 frjeda	J. Šhryst.	Jana Šhryf.	15 Paw. th.	7 45 4 41		7 6
28 šchtw.	Karoliny	Cyrilla	16 Marcella	7 44 4 42		stb. d.
29 pjatk	Theobalda	Franca Sal.	17 Antona	7 42 4 44		6 50
30 sobot.	Abelgundy	Martiny	18 Athanasija	7 41 4 46		8 13
5. tydžen. Tert dop.: Łut. 8, 4—15; pop.: 2. Sam. 12, 1—7; 1. Kor. 6, 19. 20.						
31 nedz.	Sexagesima	Sexagesima	19 2. n. p. 3 kr.	7 40 4 48		9 34

☽ Posłeni
běrtl. 5. jam.
rano 7 hodž.
12 min. posáže
na njewob-
stajne wjedro.

☽ Młody
měš. 12. jan.
wjecz. 7 hodž.
42 minut. ma
wětr.

☽ Prěni
běrtl. 21. jan.
rano 1 hodž.
16 min. može
šymu pschi-
nješč.

☽ Pošny
měš. 28. jan.
rano 2 hodž.
20 min. pschi-
nješe suche
mjeršjenje.

Stolětna
protyka.

Januar šo sa-
pocnjeje se šu-
chim a nizjara
šymnym wje-
drom. 14. do
20. pomrócze-
ne njebo; 21.
hacž do kónža
suche mjer-
šjenje a mačo
kneha.

1. Lipst.
5. Bart (lane
wiki).
11. Kateřp.
Kinsbört.*
12. Šalsch-
trow.*
23. Budyščin.*

NB. W Mě-
šwacizle šu
kóždu přenju
frjedu měša-
za, w Šalsch-
trowje kóždu
bruhu wutoru
měšazh, w Ra-
feřach kóždu
steczu frjedu
škótne wiki.

Tež šu we
Lubiju sa mě-
šazh junij,
september, no-
vember, de-
cember wo-
šebne škótne
wiki postajene.
Težo runja w
Biskopizach.
Dnj, na ko-
trichž šo dźer-
ža, bubža pšes
nowiny wo-
šewjene.

Wopomnjenja
hódne dnj.

1. nowe lěto.
2. Landtag.
6. Třich kral.
20. Fabiana a
Sebastiana.
22. Winzena
25. Pawoła
wobrocenje
abo ptacži
kwaš.

1869. Februar,

maty różk,
ma 28 dnjów.

Měšackłowe
přcheměnenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermani
a
škótné wiki.

Tydjenje a dny		Porjedžena evangelska.		katholska.		Stara julianska Januar.		☉		☾	
								řhab.	řhow.	Wjeřeje mamjenja	
								b. m.	b. m.	řh. b. m.	řh. b. m.
1 pónđz.	Brigitty	Ignaca	20 Eutymija	7 38	4 49		10 53				
2 wut.	Marije wučz.	Swěczt Mar.	21 Triodion.	7 36	4 51		řh. d.				
3 řrjeda	Blazija	Blazija	22 Timotheja	7 35	4 53		0 9				
4 řčtw.	Veroniki	Handr. Korř.	23 Klemenca	7 34	4 54		1 22				
5 pjatk	Agathy	Agathy	24 Xenije	7 32	4 56		2 32				
6 řobot.	Dorotheje	Dorotheje	25 Rehor. th.	7 30	4 58		3 37				

6. tydžen. Text dop.: Łut. 18, 31—43; pop.: 1. Kral. 2, 2—4; Hebr. 13, 7.

7 njedž.	Estomihy	Quinquages.	26 4 n. p. 3 kr	7 29	5 0		4 36				
8 pónđz.	Honor.	Jana martr.	27 Jana Khr.	7 28	5 2		5 29				
9 wut.	Postnižy	Postničy	28 Eufř. S.	7 26	5 4		6 14				
10 řrjeda	Popj. řr.	Popjelna řrj.	29 Ignaca	7 24	5 6		6 33				
11 řčtw.	Eufřof.	Defiderija	30 Basila W.	7 23	5 7		řh. p.				
12 pjatk	Jordana	Eulalije	31 Cyriaka	7 21	5 9		6 6				
13 řobot.	Eulalije	Jordana	1 februara	7 19	5 11		7 8				

7. tydžen. Text dop.: Jan. 18, 12—26; pop.: 1. Kral. 3, 5—15; Namřt. 12, 7. 8.

14 njedž.	Invocavit	1. njedž. pořta	2 5 n. p. 3 kr	7 17	5 12		8 13				
15 pónđz.	Faustina	Faustina	3 Blaž. ja.	7 15	5 14		9 17				
16 wut.	Quesima	Juliany	4 Isidora	7 14	5 15		10 22				
17 řrjeda	Kwatember	Suche dny	5 Agathy	7 12	5 17		11 27				
18 řčtw.	Konkor.	Konfordije	6 Dorotheje	7 10	5 19		řh. d.				
19 pjatk	Sufann.	Gabina	7 Parthena	7 8	5 21		0 33				
20 řobot.	Lebrechta	Eucharija	8 Theofila	7 6	5 23		1 41				

8. tydžen. Text dop.: Matth. 15, 21—28; pop.: Ezech. 33, 7—9; 2. Pětr. 1, 19—21.

21 njedž.	Reminiscere	2. njedž. pořta	9 5 n. p. 3 kr	7 4	5 25		2 47				
22 pónđz.	Pětr. stow.	Pětr. stol.	10 Charalam.	7 2	5 27		3 50				
23 wut.	Lazara	Romana	11 Eufřosiny	7 0	5 29		4 49				
24 řrjeda	Matthiařa	Matthiařa	12 Meletija	6 58	5 31		5 39				
25 řčtw.	Wiktoryna	Porřira	13 Martinian.	6 55	5 32		6 22				
26 pjatk	Řok. pj.	Řestora	14 Auxenciya	6 53	5 34		řh. p.				
27 řobot.	Bollbrechta	Leandra	15 Onesima	6 51	5 36		7 5				

9. tydžen. Text dop.: Łut. 20, 9—20; pop.: Řehem. 9, 30—34; 1. Pětr. 1, 13—16.

28 njedž.	Škuli	3. njedž. pořta	16 Septuages.	6 49	5 38		8 27				
-----------	-------	-----------------	---------------	------	------	--	------	--	--	--	--

☽ Pořleni
běřtl. 3. febr.
wječz. 5 hodž.
45 minut. ma
čzopłřřke wje-
bro.

☉ Młody
měř. 11. febr.
pop. 2 hodžin.
43 min. přchi-
njeře řymni-
řke wjedro.

☾ Přěni
běřtl. 19. febr.
wječz. 5 hodž.
55 min. pořaje
na řněh a
řymu.

☼ Pořny
měř. 26. febr.
přchp. 12 hodž.
54 minut. ma
jenařte řymne
dny.

**Stolětna
protyka.**

Februar ma
přchi pšočatku
čzopłř čzař,
wot 14. do 18.
bubže řněh a
wětr, wot 19.
hač do řonza
bubže jara
wulka řyma.

1. Kumburg.*
3. Řeřřwaczi-
dfo.
4. Radeberg.*
- Kalawa.*
8. Biřkopizy.*
- řhorjelz.*
- Wojerezy.*
- Wostřowcy.*
- Wřody.*
- Nowořalž.
Kowofalž.
10. Bjernaczi-
zy.*
11. Lubij.*
13. Trěbule.*
15. Dřaždžany
řt. měřto.
- Luborař.*
- řřodk.*
16. Baryřcz.*
- řřodžřřaczjo.
17. Rařezy.*
20. Žitawa.
22. Stořpnjo.*
- Nowořok.*
23. Dobřokuz.*
24. Radeburg.*
- Jařonza.*

**Wopomnjenja
hódné dny:**

1. Křalowřke
dawki.
2. Šwěczt
Marije.
9. Pořnižy.
17. Kwatemb.
24. Matthia-
řa.
26. Pořutny
pjatk w
Šalkřej.

1869. Měrź,

nalétnif,

ma 31 dnjow.

Měšackowe
pšcheměnjenje.
Wjedro.
Stołětna
protyka.

Hermanki
a
škótne wiki

Tydjenje a dny.	Porjedžena protyka		Stara julianska Februar.	☉		Wjobje mjanjenja	☾
	evangeliska.	katholiska.		šth. h. m.	šth. h. m.		
1 pónđž.	Albina	Albina	17 Konstanc.	6 47	5 40		9 49
2 wut.	Amalije	Simplicia	18 Orthodox.	6 44	5 41		11 7
3 frjeda	Kunigundy	Kunigundy	19 Archippa	6 42	5 43		šth. d.
4 šhtw.	Sadriana	Udriana	20 Lea Kat.	6 40	5 45		12 21
5 pjatk	Wjedriča	Wjedriča	21 Timotheja	6 38	5 46		1 29
6 šobot.	Fridolina	Fridolina	22 Eugena	6 36	5 48		2 31

10. tydžen. Text dop.: Jan. 15, 18—25; pop: Šiob 22, 21—30.

7 njedž.	Lätare	4. njedž. pósta	23 Mjasopóst.	6 34	5 49		3 26
8 pónđž.	Filemona	Filemona	24 Polykarpa	6 32	5 51		4 14
9 wut.	Rebeki	Franciska	25 HłowyJan	6 30	5 52		4 53
10 frjeda	Alexandra	Kaja	26 Theresije	6 28	5 54		5 27
11 šhtw.	Kosiny	Kosiny	27 Porfya	6 26	5 55		5 56
12 pjatk	Rehorja	Rehorja	28 Prokopa	6 24	5 57		6 20
13 šobot.	Salom.	Nicefora	1 mērea	6 22	5 59		šh. p.

11. tydžen. Text dop.: Jana 16, 16—22; pop.: Žef. 53, 4. 5.

14 njedž.	Judica	5. njedž. pósta	2 Syropósta	6 19	6 0		7 9
15 pónđž.	Abrystosa	Longina	3 Eutropija	6 17	6 2		8 14
16 wut.	Henrietty	Heriberta	4 Gerasima	6 15	6 4		9 19
17 frjeda	Herty	Patricija	5 Konona	6 13	6 6		10 25
18 šhtw.	Anselma	Cyrilla	6 42 martr.	6 10	6 7		11 31
19 pjatk	Josefa	Josefa	7 Basilija	6 8	6 9		šh. d.
20 šobot.	Joachima	Joachima	8 Theofila	6 6	6 11		12 37

12. tydžen. Text dop.: Matth. 21, 1—9; pod.: Žef. 53, 11. 12.

21	Wojtow	Wojtow	9 Quadrag.	6 3	6 12		1 40
22 pónđž.	Kasimir	Octawiana	10 Kodrata	6 1	6 14		2 39
23 wut.	Eberharda	Wiktoria	11 Tofronija	5 59	6 16		3 30
25 frjeda	Gabriela	Limona	12 Qwatem.	5 56	6 17		4 15
24 šhtw.	Zeleny šhtw.	Zeleny šhtw.	13 Nicefora	5 54	6 19		4 53
26 pjatk	Czich. pj.	Wulki pjatk	14 Benedikta	5 52	6 20		5 25
27 šobot.	Rupertta	Rupertta	15 Agapita	5 50	6 22		šth. p.

13. tydžen. Text dop.: Mark. 16, 1—9; pop.: Łuf. 24, 1—9.

28 njedž.	1. šw. jutrow.	1. šw. dž. jut.	16 2. n. pósta	5 48	6 23		7 17
29 pónđž.	2. šw. jutrow.	2. šw. dž. jut.	17 Alexija	5 46	6 25		8 39
30 wut.	Guida	Kwirina	18 Cyrilla w.	5 44	6 27		9 59
31 frjeda	Detlawa	Balbiny	19 Josefa	5 41	6 28		11 3

☾ Pošleni
bértl. 5. měrź
rano 6 hodž.
32 min. móže
czopliče wje-
dro pščinječž.
Młody
měř. 13. měrza
dop. 9 hodž.
36 min. pšči-
nješe turjawnu.

☽ Prěni
bértl. 21. měrź.
rano 6 hodž.
43 minut. ma
njewobstajne
wjedro.

☼ Połny
měř. 27. měrza
wjecz. 10 hodž.
22 min. pšči-
nješe czopke
wjedro.

**Stołětna
protyka.**

Měrź šo sa-
pocznje se šym-
nym wjedrom;
rano a wječor
budže tačž; 8.
a 9. desčej a
šněž; 10. do
21. mjeršnie-
nja; wot 22.
do kónca je
jašne njebo;
tola w nožy je
šyma.

1. Štanka.*
Halschtrow.*
Nychwad.*
• Lubin.
Zahaň.*
2. Bart.*
a lane wiki.
3. Kowe Mě-
sto p. St.
Wšpork.*
Kuhland.

8. Poczynja.*
Nychbach.*
Duhž.*
Grabin.*
9. Wulle
Šdzary.

10. Ženn.
15. Lubij.*
Wiskepizy
Muzakow.*
Wošlint.
Lubnjow.*

18. Kamjeiz.*
Šerčelž.*
19. Stara
Darbna.*

20. Wubyschir*
Trjebule.*
22. Kulow.*
Luberaš.*
Drtrand.*

23. Barščez.*
30. Džže.*
Ščěrachow.

**Wopomnjenja
hódne dny.**

25. Marije
pšchipowje-
danje.
26. Czich. pjatk.
28. jutrow-
nicžka.

1869. April,

jutrownik,

ma 30 dnjów.

Miesiączkowe
wschemienjenje.
Wjedro.
Stolętna
protyka.

Hermani
a
skótne wiski.

Zydzenie a dnj	Porjedżena protyka		Stara julianska Męc.	☉		Miejsce mianjenja	☾
	ewangeliska.	katholiska.		sfhad. h. m.	sfhoiv. h. m.		
1 sčtw.	Theodory	Hugo	20 Jana kř.	5 40	6 30		sfh. d.
2 pjatk	Rosimunda	Franca s. B.	21 Jak. bisk.	5 38	6 32		0 20
3 sobot.	Darija	Darija	22 Basilija	5 35	6 33		1 21

14. tydzień. Text dop.: Jan. 20, 21—29; pop.: Jan. 14, 1—6; 1. Kol. 3, 1—4.

4 niedz.	Medog.	1. nj. po jutř.	23 B. póst. n.	5 33	6 35		2 12
5 pøndz.	Maxima	Vincenca	24 Sacharja	5 30	6 37		2 54
6 wut.	Srenāja	Sirta	25 Mar. prip.	5 27	6 38		3 30
7 sřjeda	Luisy	Herm. Josefa	26 Kastula	5 25	6 40		4 0
8 sčtw.	Cölestina	Mansueta	27 Ruperta	5 23	6 42		4 25
9 pjatk	Theofila	Mar. Kleoph.	28 Hilarija	5 21	6 44		4 48
10 sobot.	Daniela	Mechtildy	29 Marka	5 19	6 45		5 9

15. tydzień. Text dop.: Jana 12, 15—17; pop.: Matth. 18, 10—14.

11 niedz.	Wiser. Dom.	2. nj. po jutř.	30 A. póst. n.	5 17	6 46		5 30
12 pøndz.	Eustorg.	Julija	31 Hygaza	5 15	6 48		th. p.
13 wut.	Justina	Hermogena	1 haperleje	5 13	6 50		8 18
14 sřjeda	Tiburza	Tiburca	2 Tita	5 10	6 51		9 25
15 sčtw.	Baterna	Anastassija	3 Jos. a Reh.	5 8	6 53		10 30
16 pjatk	Narona	Narona	4 Niketasa	5 6	6 55		11 35
17 sobot.	Rudolfa	Rudolfa	5 Theodula	5 4	6 57		th. d.

16. tydzień. Text dop.: Łuk. 24, 46—49; pop.: Jana 12, 24—26.

18 niedz.		3. nj. po jutř.	6 B. póst. n.	5 1	6 58		0 34
19 pøndz.	Hermag.	Timona	7 Jurija	4 59	7 0		1 27
20 wut.	Sulpiza	Severina	8 Domaša.	4 57	7 2		2 12
21 sřjeda	Abolara	Anselma	9 Eupsycha	4 55	7 3		2 50
22 sčtw.	Sotera	Sotera	10 Terenca	4 53	7 4		3 24
23 pjatk	Jurja	Jurja	11 Eutypasa	4 52	7 6		3 53
24 sobot.	Alberta	Fidela	12 Basilija	4 50	7 8		4 20

17. tydzień. Text dop.: Jana 16, 5—15; pop.: Jana 5, 28. 29.

25 niedz.	Cantate	4. nj. po jutř.	13 B. póst. n.	4 48	7 9		4 48
26 pøndz.	Kleta	Kleta	14 Martina	4 46	7 11		sfh. p.
27 wut.	Tertulliana	Anthima	12 Aristarcha	4 44	7 12		8 49
28 sřjeda	Vitala	Vitala	16 Agapy	4 42	7 13		10 2
29 sčtw.	Sibylle	Petra m.	17 Zeleny št.	4 40	7 15		11 8
30 pjatk	Eutropja	Kathy Cien.	18 Cichi pjatk	4 38	7 17		sfh. d.

☾ Pořleni
bértl. 3. hap.
wjezor 9 hodž.
37 minut. po-
każe na wětr
a miersnjene.

☉ Młody
měř. 12. hap.
rano 2 hodž.
37 min. pschi-
njeře slymny
deszcz.

☾ Přeni
bértl. 19. hap.
pop. 3 hodž.
55 min. može
řněř pschi-
njeřej.

☾ Potny
měř. 26. hap.
rano 7 hodž.
11 minut. po-
każe na czořpli-
sche wjedro.

Stolętna
protyka.

Sacž do 10.
haperl. mjer-
snjenje, na to
czořplisze wje-
dro nastanje;
wot 23. do 29.
sažo mrořy a
miersnjena;
pschi kónzu sa-
pocznje czoř-
plisze bycz.

3. Stara
Darcua.*

5. Wospórt.*
Khoczebna.*

7. Kadeberg.*

8. Lubij.*

10. Drjowl.*

12. Nowosaz.
Mikoras.
Brody.*

18. Lipřl.
19. Kacęz.*
Ramjenow.*
Wětoschow.
20. Strykomo-
row.
26. Wojerecz.*
Radměřij.
Luboras.*
Łutow.*
30. Kalawa.*

Wopomnjenja
hódne dnj.

1. Dawki sa
wopalenřtu
poffadnizu.
15. Warschon-
ske a rje-
mjeřniřte.
dawki.
23. Jurija.
25. Marka.
28. opotny
bżeni w
Pruskej.

1869. Meja,

różownik,

na 31 dniow.

Miesiączkowe
pschemienjenje.
Wjedro.
Stolëtna
protyka.

Hermanki
a
skótné wiki.

Tydzień a dn.	Porzeczona protyka		Stara julianska Saperleja.	☉		☽
	evangeliska.	katholiska.		śhab. h. m.	łhow. h. m.	
1 sobot.	Jil. a Jakuba	Jil. a Jakuba	19 Hermog.	4 37	7 18	0 5
18. tydzień. Text dop.: Jan. 16, 23—28; pop.: Matth. 7, 7—11; Jak. 5, 7. 8.						
2 niedz.	Mogate	5. n. p. jutr.	20 1. sw. jutr.	4 35	7 20	0 50
3 pónbz.	Asch. nam.	Aschiz. nam.	21 2. sw. jutr.	4 33	7 22	1 31
4 wut.	Floriana	Moniki	22 3. sw. jutr.	4 31	7 24	2 3
5 frjeda	Gottharda	Pia pat.	23 Rehorjaw.	4 29	7 25	2 30
6 sctw.	W. spiecz.	Bozeho spiecz.	24 Sawwy	4 27	7 26	2 54
7 pjatk	Bohumera	Stanisława	25 Marka ev.	4 25	7 28	3 15
8 sobot.	Dzétricha	Michala zjew.	26 Basilija	4 24	7 29	3 36
19. tydzień. Text dop.: Jana 15, 26—16, 4; pop.: Jana 14, 12—17.						
9 niedz.	Wanda	6. n. p. jutr.	27 Quasimod.	4 22	7 31	3 56
10 pónbz.	Viktor.	Antonija	28 Jasona	4 20	7 33	3 18
11 wut.	Abolfa	Florentina	29 martr.	4 19	7 34	4 41
12 frjeda	Pantraza	Pantraca	30 Jak. jap.	4 17	7 36	th. p.
13 sctw.	Servaza	Servaca	1 meje	4 16	7 37	9 28
14 pjatk	Rhryst.	Pachomija	2 Athanasija	4 14	7 39	10 30
15 sobot.	Sofije	Sofije	3 Timotheja	4 13	7 40	11 25
20. tydzień. Text dop.: Jap. st. 2, 1—13; pop.: Jana 14, 23—27.						
16 niedz.	1. św. św. jutr.	1. św. św. jutr.	4 Mis. Dom.	4 12	7 41	th. d.
17 pónbz.	2. św. św. jutr.	2. św. św. jutr.	5 Ireny	4 11	7 42	0 14
18 wut.	Benanza	Feliza	6 Hioba	4 10	7 43	0 55
19 frjeda	Swatember	Sucze dny	7 Křiž nam.	4 8	7 45	1 28
20 sctw.	Theresije	Basilija	8 Jana theol.	4 7	7 46	1 56
21 pjatk	Prudenza	Donata	9 Nikolaja	4 6	7 47	2 24
22 sobot.	Heleny	Heleny	10 Simona	4 5	7 48	2 49
21. tydzień. Text dop.: Jana 3, 1—16; pop.: 1. Jana 4, 12—16.						
23 niedz.	Sw. św. troj.	Sw. św. troj.	11 Inbilat	4 3	7 49	3 15
24 pónbz.	Gany	Gany	12 Epiphan.	4 2	7 50	3 42
25 wut.	Hurbana	Hurbana	13 318 wótc.	4 1	7 52	th. p.
26 frjeda	Bedy	Wylema	14 Isidora	4 0	7 53	8 50
27 sctw.	Florenz.	Jana i B. wa	15 Pachoma	3 59	7 55	9 53
28 pjatk	Wylema	Germana	16 Sery	3 58	7 56	10 45
29 sobot.	Manilija	Magimiana	17 Andronik.	3 57	7 57	11 29
22. tydzień. Text dop.: Łuf. 16, 19—31; pop.: Łuf. 17, 20. 21.						
30 niedz.	1. n. p. św. troj.	2. n. p. św. troj.	18 Cantate	3 56	7 58	th. d.
31 pónbz.	Petronelle	Petronelle	19 Potencia.	3 55	7 59	0 5

C Pošleni
bértl. 3. meje
pop. 2 hodzin.
30 minut. po-
kaje na mjer-
sujenje w nozj.
Młody
meš. 11. meje
pop. 4 hodj.
56 minut. ma-
czopliſche dny.
Přeni
bértl. 18. meje
wjecej. 10. ho-
dzin. 19 min.
pſchinjeſe ſy-
mne deſcejkifi.
Poſny
meš. 25. meje
pop. 4. hodj.
12 min. ſmeje
czopke wjedro.

**Stolëtna
protyka.**

3. meje hri-
manje pſchin-
dze; a na to
ſhunnische wje-
dro naſtanje;
8. do 11. bóle
czopko; łód
mjerſnje a
hač do 20.
ſyma wobſtaj-
ne; 21. do 27.
ſu riane dny;
30. łód a
mrós.

1. Bart.*
 3. Kamjenz.*
 - Lubij.*
 - Kalawa.
 - Gubin.*
 5. Zembr.*
 - Wëteniza.
 7. Pſchibus.*
 - Grodjſſchejo.
 8. Żitawa.*
 10. Kinsbórf.*
 - Wosporf.*
 - Lubin.*
 - Zahań.*
 - Gródl.*
 - Eſtankow.*
 17. Warſchcjo.*
 - Kabeburg.*
 - Wulle
 - Sdzary*
 18. Wofbra-
 mezj.*
 - Kulow.*
 - Zybalin.
 24. Wiſtopizj.*
 - Pizj.*
 - Stara
 - Darbna.*
 29. Lubin.*
 31. Chorjełj.*
 - Lubnjow.*
- Wopomajenja
hódné dny.**
1. Kralowſte
 dawł.
 - Wappora.
 6. Bože ſtp.
 12. Pantraza.
 13. Servaza.
 16. Swjatkfi.
 19. Swatemb.
 25. Hurbana.
 31. Petronelle.

1869. Junij,

šmažnik,

ma 30 dnjów.

Měšaczkome
přeheměnenje.
Wjedro.
Stolětna
protřka.

Germani
a
škotně wiski.

Tydjenje a dnj.	Porjedžena protřka		Stara julianska Meja.	☉		Njeběšte inaměnje	☾ řř. řb. b. m.
	evangelska.	katholřka.		řřab. ř. m.	řřow. ř. m.		
1 wut.	Nifodema	Fortunata	20 Thalžeja	354	8 0		0 38
2 řrjeda	Marzelina	Marcelina	21 P. F. A.	354	8 1		0 59
3 řřtw.	Erasma	Erasma	22 Basiliska	353	8 2		1 21
4 pjatl	Karpasija	Kwirina	23 Michala	352	8 3		1 40
5 řobot.	Bonifaza	Bonifaca	24 Simeona	351	8 4		2 0

23. tydžen. Text dop.: Łuf. 14, 16—21; pop.: Jana 5, 23. 24.

6			25	351	8 5		2 22
7 pónđž.	Łufrezije	Łufrecije	26 Karpa	351	8 6		2 44
8 wut.	Medarda	Medarda	27 Jana P.	350	8 7		3 10
9 řrjeda	Prima	Prima	28 Nikity	350	8 8		3 41
10 řřtw.	Dnofrij.	Dnofrija	29 Bože stn.	349	8 9		řř. p.
11 pjatl	Barnabaša	Antonija	30 Isaaka	349	8 9		9 20
12 řobot.	Basilida	Basilida	31 Hermiasa	349	8 10		10 13

24. tydžen. Text dop.: Łuf. 15, 1—10; pop.: Jana 5, 39—44;
2. Tim. 3, 15—17.

13 njedž.	J. n. p. řř. tr.	4. n. p. řř. tr.	1 jun. Exaudi	349	8 11		10 57
14 pónđž.	Eliseja	Basilija	2 Nicefora	348	8 12		11 38
15 wut.	Wita	Wita	3 Luciana	348	8 12		řř. d.
16 řrjeda	Engelb.	Kainera	4 Metrofana	348	8 12		0 4
17 řřtw.	Ławry	Marta	5 Dorotheje	347	8 13		0 30
18 pjatl	Arnolfa	Juliany	6 Norberta	348	8 14		0 54
19 řobot.	Gervaf.	Gervasija	7 Theodota	348	8 14		1 20

25. tydžen. Text dop.: Łuf. 6, 36—42; pop.: Jana 6, 47—51.

20	1. n. p. řř. tr.	5. n. p. řř. tr.	8 1. sw. swj.	348	8 14		1 45
21 pónđž.	Filipiny	Mořřija	9 2. sw. swj.	349	8 14		2 13
22 wut.	Bomhajboha	Pawliny	10 3. sw. swj.	349	8 15		2 46
23 řrjeda	Basilija	Agrippina	11 Kwatemb.	349	8 15		3 25
24 řřtw.	Jana řř.	Jana řř.	12 Onofrija	349	8 15		řř. p.
25 pjatl	Elogija	Prořřpera	13 Akwiliny	350	8 15		9 24
26 řobot.	Jerem.	Jana Paw.	14 Eliseja	350	8 15		10 4

26. tydžen. Text dop.: Łuf. 5, 1—11; pop.: Jana 8, 31—36.

27 njedž.	5. n. p. řř. tr.	6. n. p. řř. tr.	15 1. n. p. swj.	351	8 15		10 35
28 pónđž.	Lea	Lea druř.	16 Tychona	351	8 14		11 1
29 wut.	Pětra a Paw.	Pětra a Paw.	17 Emanuela	352	8 14		11 24
30 řrjeda	Paw. wop.	Paw. wop.	18 Leoncija	352	8 14		11 46

☽ Pořřleni
běřřl. 2. jun.
rano 8 hobj.
11 minut. ma
beřřećji řřjte a
njewobřřajne
wjebro.

☉ Mřřody
měřř. 10. jun.
rano 4 hobjin.
41 minut. po-
řřaže na cřřpřo-
tu a beřřećž.

☾ Přřeni
běřřl. 17. jun.
rano 3 hobjin.
4 minut. ma
njewobřřajne
wjebro.

☽ Pořřny
měřř. 24. junija
rana 2 hobj.
28 min. přři-
njeře řřane
dnj.

Stolětna
protřka.
Junij řřo řřmřř-
řřom řřapocņnje
a na to jara
njewobřřajne
wjebro nařřa-
nje; 9. mřřořř;
10. do řřonza
rjenje cřřpřo.

3. Łubij.*
Ortrand.*

7. Łubaň.*
Brodj.*

14. Grabin.*
Ryřřwaf.*
Gubin.*

21. Ğuczina.*
Ğalsřřtrow.*
Muřřafow.*

24. Wofřřlnt.*
Wjelećjin.*

28. Drajřřdzam
n. m.
Ryřřbach.*
Drjowł.*
Łuboras.
Rěběbřř.*
Zarow.*

29. Wart*
řřty řřo-
mow.

Wopomņjenje
hobjne dnj.

5. Bonifaza.
8. Medarda.
15. Wita.
24. Jana
řřećjenifa.
29. Pětra a
Pawofa.
30. Kralowřřa
renta.

1869. Julij,

praznik,
ma 31 dnjów.

Měřacjkowe
přeměnenje.
Wjebro.
Stolětna
protyka.

Hermankt
a
řkótne wifl.

Tydjenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska Juni.	☉		Mjesečne mnanjenja	☾
	evangelřka.	katholřka.		řřhad. h. m.	řřhow. h. m.		

1 řřhtw.	Theodorika	Theodorika	20 Judařa j.	3 52	8 14		řřh. d.
2 pjatk	M. dom.	Marij. vomp.	21 Methodija	3 53	8 14		0 5
3 řřobot.	Kornelija	Euloga	22 Juliana	3 54	8 14		0 26

27. tydžen. Text dop.: Matth. 5, 1—12; pop.: Jana 10, 23—33.

4 njedž.	6. n. p. řřw. tr.	7. n. p. řřw.	232. n. p. sw.	3 55	8 13		0 48
5 póněž.	Charlotty	Filomeny	24 Agripiny	3 55	8 13		1 12
6 wut.	Jesaiasza	Dominiři	25 Jana Kř.	3 56	8 12		1 40
7 řřjeda	Wilibalda	Wilibalda	26 Febronije	3 57	8 12		2 13
8 řřhtw.	Kiliana	Kiliana	27 Davita	3 58	8 11		2 56
9 pjatk	Cyrilla	Cyrilla	28 Kónć P. p.	3 59	8 11		řřh. p.
10 řřobot.	Behatřwala	Felicity	29 Cyrilla	4 0	8 10		8 33

28. tydžen. Text dop.: Marř. 8, 1—9; pop.: Matth. 16, 15—19.

11 dž.	7. n. p. řřw. tr.	8. n. p. řřw.	303. n. p. sw.	4 1	8 9		9 32
12 póněž.	Hendriřha	Jana Gualb.	31 wřř. jap.	4 2	8 8		10 6
13 wut.	Margarethy	Anakleta	1 julija	4 3	8 7		10 35
14 řřjeda	Bonaventury	Bonaventury	2 Sukn. Mar.	4 4	8 6		11 2
15 řřhtw.	Jap. dž.	Hendriřha II.	3 Hyacintha	4 5	8 6		11 26
16 pjatk	Rafaela	Mar. Karm.	4 Handrija	4 6	8 5		11 50
17 řřobot.	Alezija	Alezija	5 Athanas.	4 7	8 4		řřh. d.

29. tydžen. Text dop.: Matth. 7, 15—23; pop.: Matth. 9, 9—13;

18 njedž.	8. n. p. řřw. tr.	9. n. p. řřw.	64. n. p. sw.	4 9	8 3		0 18
19 póněž.	Rufina	Vincenca	7 Dom. Ak.	4 10	8 1		0 48
20 wut.	Eliasza	Marthy	8 Prokopa	4 11	8 0		1 24
21 řřjeda	Praxedo	Praxedo	9 Pankraca	4 13	7 58		2 6
22 řřhtw.	Mar. Madl.	Mar. Madl.	10 45 marřr.	4 14	7 57		2 50
23 pjatk	Apollinara	Apollinara	11 Eufemije	4 15	7 56		řřh. p.
24 řřobot.	Řřhryřtyny	Řřhryřtyny	12 Prokla	4 16	7 55		8 36

30. tydžen. Text dop.: Luk. 16, 1—9; pop.: Luk. 12, 42—48.

25 njedž.	9. n. p. řřw. tr.	10. n. p. řřw.	13 5. n. p. sw.	4 17	7 54		9 5
26 póněž.	Hany	Hany	14 Akwile	4 18	7 53		9 29
27 wut.	Marthy	Pantaleona	15 Cyriaka	4 19	7 52		9 50
28 řřjeda	Pantaleona	Makarija	16 Atheneg.	4 21	7 50		10 11
29 řřhtw.	Beatřiry	Beatřiry	17 Mar. Madl.	4 22	7 49		10 30
30 pjatk	Ruthy	Zulitty	18 Hyacintha	4 24	7 47		10 51
31 řřobot.	Florentina	Ignaca Łoj.	19 Makřiny	4 25	7 46		11 13

☾ Pořřleni
běřřřl. 2. jul.
rano 1 hodž.
34 minut. po-
kaže na řřjane
wjebro.

☉ Mřřody
měřř. 9. jul.
pop. 2 hodžin.
27 min. přřři-
njeře wěřřr a
deřřřčřřři.

☾ Přřeni
běřřřl. 16. jul.
rano 7 hodžin.
37 minut. ma
njewobřřtajne
wjebro.

☉ Pořřny
měřř. 23. julija
pop. 2 hodž.
34 minut po-
kaže na ćřřořřř
ćřřařř.

☾ Pořřleni
běřřřl. 31. jul.
pop. 5. hodžin.
56 minut. ma
po deřřřčřřřkořř-
řřym wjebro
řřjane dnj.

Stolětna
protyka.

Julij řřo řř wul-
řřej horřřotu řřa-
pocřřnie; wřřřčřř-
dnje řřo řřrima;
řřjenje řřačřř do
12; na to řřačřř
do 28. njewob-
řřtajne wjebro;
wot 28. řřačřř do
řřónza póněžje
deřřřčřř.

2. Ğusta.*
- Řalawa.*
- Dubž.*
3. Ğubin.*
5. Ğjernaczi-
řř.*
- Stořřpnjo.*
- Džěže.*
- Trjebule.*
6. Ğarsřřčřř.*
- Ğrodžřřřčřřo.
12. Ğiřřřořřřř.*
- Řowofalž.
13. Ğulle
- Ğdžary.
14. Řowo Mě-
řřto p. Ğt.*
19. Ğubij.*
- Řořřćřřniza.*
- Ğřřerachow.
24. Ğubin.*
26. Ğořřpork.*
29. Ğamjenž.*
31. Ğubjřřřřin.*

Wopomnjenja
hódne dnj.

2. Ğarije do-
mapřřtanje.
13. Ğarga-
rethy.
25. Ğafuba.
26. Ğany.

1869. Avgust,

žnjež,

ma 31 dnjow.

Měšackžowe
pšcheměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanſki
a
škótne witi.

Tydjenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara juſtaniſta Julij.	☉		Mjeſečne namjenja.	☾ ſth. ſh. h. m.
	evangelſta.	katholſka.		ſſhad h. m.	ſhom. h. m.		
31. tydžeń. Text dop.: Luſ. 19, 41—48; pop.: Luſ. 13, 31—35.							
1 njeđz.	10. n. p. ſw. tr.	11. n. p. ſw.	20 6. n. p. sw.	4 26	7 45		11 39
2 pónđz.	Guſtawa	Pětr. rjecz.	21 Simeona	4 28	7 43		ſth. d.
3 wut.	Auguſta	Šchczěpana	22 Mar. Madl.	4 30	7 41		0 9
4 ſrjeda	Dominika	Dominika	23 Trofima	4 31	7 40		0 47
5 ſchtw.	Oſwalda	Aſry	24 Khrystiny	4 33	7 38		1 25
6 pjatk	Ulriki	Khrysta pſchek.	25 Hany	4 35	7 36		2 32
7 ſobot.	Donata	Kajetana	26 Hermola	4 36	7 34		3 42
32. tydžeń. Text dop.: Luſ. 19, 9—14; pop.: Luſ. 13, 23—25.							
8 njeđz.	11. n. p. ſw. tr.	12. n. p. ſw.	27 7. n. p. sw.	4 37	7 32		ſh. p.
9 pónđz.	Eriča	Romana	28 Prochora	4 39	7 30		8 36
10 wut.	Lawrjenža	Lawrjenca	29 Kalinika	4 40	7 29		9 4
11 ſrjeda	Hermana	Sufanny	30 Ziliasa	4 42	7 27		9 29
12 ſchtw.	Klary	Kaſſianna	31 Eudosija	4 44	7 25		9 55
13 pjatk	Aurory	Hippolita	1 auguſta	4 45	7 24		10 21
14 ſobot.	Eufebija	Eufebija	2 Ščěpana	4 46	7 22		10 51
33. tydžeń. Text dop.: Matth. 13, 24—30; pop.: Luſ. 15, 11—32; Jaf. 2, 10.							
15 njeđz.	12. n. p. ſw. tr.	13. n. p. ſw.	3 8. n. p. sw.	4 48	7 20		11 25
16 pónđz.	Koča	Koča	4 8 martr.	4 49	7 19		ſh. d.
17 wut.	Liberata	Liberata	5 Eusigna	4 50	7 17		0 5
18 ſrjeda	Auguſtyny	Heleny	6 Sixta	4 52	7 15		0 52
19 ſchtw.	Sebalda	Julija	7 Demicija	4 53	7 13		1 45
20 pjatk	Bernarda	Bernarda	8 Emiliana	4 55	7 11		2 45
21 ſobot.	Anaſtaſija	Franciſki	9 Matthiasa	4 56	7 9		3 48
34. tydžeń. Text dop.: Luſ. 10, 25—37; pop.: Luſ. 9, 57—62; 1. Kor. 7, 24.							
22 njeđz.	13. n. p.	14. n. p. ſw.	10 9. n. p. sw.	4 58	7 7		ſth. p.
23 pónđz.	Zacheja	Filipa Beniz.	11 Mattheja	4 59	7 4		7 55
24 wut.	Bartromija	Bartromija	12 Fokija	5 1	7 2		8 16
25 ſrjeda	Ludwika	Ludwika	13 Maxima	5 3	7 0		8 36
26 ſchtw.	Samuela	Zefyrina	14 Kónćpóſt.	5 5	6 58		8 56
27 pjatk	Gebharda	Gebharda	15 Mar. k. n. st.	5 6	6 55		9 17
28 ſobot.	Belagija	Hawſchtana	16 Pót. ruba	5 8	6 53		9 41
35. tydžeń. Text dop.: Luſ. 17, 11—19; pop.: Matth. 11, 16—19.							
29 njeđz.	14. n. p.	15. n. p. ſw.	17 0. n. p. sw.	5 10	6 51		10 8
30 pónđz.	Ernſta	Koſy	18 Nikona	5 11	6 49		10 41
31 wut.	Joſuy	Naimunda	19 Handr. w.	5 12	6 47		11 23

☉ Młody
měř. 7. aug.
wjecz. 10. ho-
đzin. 57 min.
połaje na ſu-
chotu.

☾ Prěni
běrtl. 14. aug.
pop. 1 hođzin.
30 minut. ma
kurjawa a nje-
wobſtajne wje-
bro.

☽ Połny
měř. 22. aug.
rano 5 hođz.
13 min. mohl
njewobſtajne
wjebro pſchi-
njeſcz.

☽ Poſłeni
běrtl. 30. aug.
dop. 8. hođz.
47 min. pſchi-
njeſe czoplotu
a ſuchotu.

Stolětna
protyka.

Zhy měřaz
aug. směje czop-
le wjedro;
rano budže ku-
rjawa a wo-
dnjo rjenje;
pſchi konzu
mulka horžota
naſtanje.

2. Kadeburg.*
Kulow.*

9. Kinsbórk.*
Gubin.*

10. Bart.*
Štykomo-
row.

12. Lubij.*

16. Šhorjelc.*
Woſtrow.*
Ramjenjom.*
Eſtankom.*
Zahai.*

17. Dobroſug.*

18. Kadeberg.*

23. Póřtow.*
Orabin.*
Wětoſchow.

24. Paľſch-
trow.*
Gróđ.*

27. Stara
Darbna.*

28. Ortrand.

30. Woſpóř.*
Lubań.*
Lubnjom.*
Lukow.*
Droby.*

31. Trěbule.

Wopomnjenje
hóduc dnj.

1. Kralowſte
dawki.

10. Lawrjenža.

24. Bartromija.

1869. September,

pożnięż,
ma 30 dnjów.

Męszajkowe
pschemienjenje.
Wjedro.
Stolëtna
protyka.

Hermanki
a
skótne wiff.

Tydzień a dny	Porjędzona protyka		Stara julianska August.	☉		Miejsie mianjenja	☾
	evangeliska.	katholiska.		sfhad. h. m.	shew. h. m.		
1 frjeda	Egidija	Egidija	20 Samuela	5 13	6 44		sfh. d.
2 schtw.	Abfaloma	Kabele	21 Thaddeja	5 15	6 43		0 4
3 pjatt	Mansueta	Mansueta	22 Agathy	5 17	6 40		1 17
4 sobot.	Mojfafa	Kosalije	23 Zacheja	5 19	6 38		2 29

36. tydzień. Tekt dop.: Matth. 6, 24—34; pop.: Matth. 11, 25—30.

Tydzień	n. p. sw.	n. p. sw.	n. p. sw.	☉		☾	
				sfhad. h. m.	shew. h. m.		
5			24 u. p. sw.	5 21	6 35		3 48
6 pøndz.	Magna	Dnesifora	25 Bartromja	5 22	6 34		sfh. p.
7 wut.	Reginy	Reginy	26 Adriana	5 24	6 31		7 30
8 frjeda	Mar. narod.	Mar. narodz.	27 Pojmena	5 26	6 29		7 56
9 schtw.	Sidonije	Georgonija	28 Mójzasa	5 27	6 27		8 22
10 pjatt	Pulcherije	Mikław.theof.	29 Jan. sm.	5 28	6 25		8 51
11 sobot.	Abrahama	Protá	30 Alexandra	5 30	6 23		9 24

37. tydzień. Tekt dop.: Łuf. 7, 11—17; pop.: Jana 9, 1—5; Żaf. 4, 7—10.

Tydzień	n. p. sw.	n. p. sw.	n. p. sw.	☉		☾	
				sfhad. h. m.	shew. h. m.		
12			31 u. p. sw.	5 31	6 21		10 3
13 pøndz.	Amata	Amata	1 septembra	5 32	6 19		10 49
14 wut.	Kschiza pow.	Ksch. powysch.	2 Anthima	5 34	6 17		11 39
15 frjeda		Suche dny	3 Babyla	5 35	6 14		sfh. d.
16 schtw.	Eufemije	Kornelija	4 Zacharias	5 37	6 12		0 37
17 pjatt	Lamberta	Josefa Skup.	5 Magna	5 38	6 9		1 39
18 sobot.	Tita	Januarija	6 Reginy	5 40	6 7		2 44

38. tydzień. Tekt dop.: Łuf. 14, 1—11; pop.: Łuf. 12, 54—57.

Tydzień	n. p. sw.	n. p. sw.	n. p. sw.	☉		☾	
				sfhad. h. m.	shew. h. m.		
19			7 u. p. sw.	5 42	6 5		3 46
20 pøndz.	Kalixta	Priski	8 Mar. nar.	5 43	6 2		sfh. p.
21 wut.	Mateja	Mateja	9 Joachima	5 45	6 0		6 40
22 frjeda	Moriga	Mawricija	10 Menodory	5 47	5 58		7 1
23 schtw.	Thefle	Polixenty	11 Theodory	5 48	5 55		7 22
24 pjatt	Jana pod.	Gerarda	12 Antonija	5 50	5 53		7 44
25 sobot.	Aleofafa	Aleofafa	13 Kornelija	5 52	5 51		8 9

39. tydzień. Tekt dop.: Matth. 22, 34—40; pop.: Matth. 10, 16—22.

Tydzień	n. p. sw.	n. p. sw.	n. p. sw.	☉		☾	
				sfhad. h. m.	shew. h. m.		
26			14 u. p. sw.	5 53	5 48		8 40
27 pøndz.	Kof. a Dam.	Kof. a Dam.	12 Niketasa	5 55	5 46		9 17
28 wut.	Wjazyfka	Wjacstawa	16 Eufemije	5 57	5 44		10 5
29 frjeda		Michala	17 K. w. w. w.	5 58	5 41		11 0
30 schtw.	Hieronyma	Hieronyma	18 Eumena	6 0	5 39		sfh. d.

☉ Młody
męś. 6. sept.
rano 6 hodz.
56 minut. po-
kaze na rjane
dny.

☾ Prëni
bërtl. 19. sept.
wječz. 10 hodz.
12 min. może
deszcz pschi-
njescj.

☉ Polny
męś. 20. sept.
wječz 9 hodz.
30 minut. po-
kaze na symne
dny.

☾ Pofleni
bërtl. 28. sept.
wječz 9 hodz.
59 min. pschi-
nješe deszcz.

Stolëtna
protyka.

September ho
frjanym kraś-
nym wjedrom
sapocznje; 13.
do 27. bóle
symne dny bu-
dza, pschi tym
pak rjenje; 28.
deszcz.

1. Barszcz.*
4. Żitawa.*
6. Stokpno.*
Khoczeb.*
8. Mużakow.*
Wobtrameż.*
Żemr.

9. Lubij.*
10. Kalawa.*
13. Nowosalz.*
Bisopizy.*
Děže.
Żarow.*

15. Radeburg.*
18. Drjow.*
20. Kamjenz.*
Wostrow.*
Rychbach.*
Lubin.*
Witoras.

21. Bart.*
22. Pofczniza.*
27. Bisopizy.*
Wojereż.*
Sstankow.*
Trjebule.*

29. Wjelecżin.*
Wóflint.*
Grodzišcjo.
30. Dufka.*

Wapomnjenja
hodne dny.

1. Sapoczatt
hońtwy.
12. Kermuscha
hodziška.
21. Mateja.
29. Michala.
30. Kralowsta
renta.

1869. Oktober, winowz, ma 31 dnjow.

Měšackowe
přeheměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanki
a
řtónne wšl

Tydženje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska September.	☉		☽
	evangel.ka.	kathol.ka.		řřhad. h. m.	řřhow. h. m.	
1 pjatk	Kemigija	Kemigija	19 Trofima	6 2	5 38	0 6
2 řobot.	Kabele	Kabele	20 Eustachija	6 3	5 35	1 19
40. tydžen. Text dop.: Luk. 10, 38—42; pop: Mark. 9, 31—41.						
3 njedz.	19. n. p. řřw.	21. n. p. řřw.	21 15. n. p. řřw.	6 4	5 33	2 40
4 pøndz.	Franz.	Franca	22 Fokasa	6 6	5 31	4 4
5 wut.	Plazida	Placida	23 Jan. pod.	6 7	5 28	řř. p.
6 řrjeda	Fidy	Bruna	24 Tuele	6 9	5 26	6 20
7 řřtm.	Eřthery	Marka	25 Eufrosiny	6 11	5 24	6 48
8 pjatk	Eřraima	Brigitty.	26 Jana theol.	6 13	5 22	7 21
9 řobot.	Dionysija	Dionysija	27 Kalistrata	6 14	5 19	7 57
41. tydžen. Text dop.: Luk. 13, 6—9; pop.: Matth. 19, 3—8.						
10 njedz.	20. n. p. řřw. tr.	21. n. p. řřw.	28 16. n. p. řřw.	6 16	5 17	8 41
11 pøndz.	Gereona	Placidije	29 Michala.	6 18	5 15	9 31
12 wut.	Maxim.	Maximiliana	30 Rehorja	6 20	5 13	10 28
13 řrjeda	Kolom.	Eduarda	1 oktobra	6 21	5 11	11 30
14 řřtm.	Burřharba	Burřharba	2 Cyprijana	6 23	5 8	řř. d.
15 pjatk	Hedwiki	Hedwiki	3 Dionysija	6 25	5 6	0 34
16 řobot.	řawka	řawka	4 Hieroth.	6 26	5 4	1 38
42. tydžen. Text dop.: Matth. 25, 1—13; pop.: Matth. 12, 46—50.						
17 njedz.	21. n. p. řřw. tr.	22. n. p. řřw.	5 17. n. p. řřw.	6 27	5 2	2 43
18 pøndz.	Luk. evangel.	Lufascha	6 Dom. jap.	6 29	5 0	3 48
19 wut.	Ferdinand	Pětra ř Alf.	7 Sergija	6 31	4 58	4 52
20 řrjeda	Wendel.	Wendelina	8 Pelagija	6 33	4 56	řř. p.
21 řřtm.	Wurřřhle	Wurřřhle	9 Jak. jap.	6 34	4 55	5 48
22 pjatk	Kordule	Kordule	10 Eulampija	6 36	4 53	6 12
23 řobot.	Severina	Severina	11 Filipa	6 37	4 51	6 41
43. tydžen. Text dop.: Matth. 18, 21—35; pop.: Matth. 21, 28—31.						
25 njedz.	22. n. p. řřw. tr.	23. n. p. řřw.	12 18. n. p. řřw.	6 39	4 49	7 16
24 pøndz.	Wpleminy	Řhryřřanřa	13 Kampa	6 41	4 47	7 58
26 wut.	řioba	řvarista	14 Nacaretha	6 42	4 45	8 49
27 řrjeda	Sabiny	Sabiny	15 Euthimija	6 44	4 44	9 50
28 řřtm.	řř. řřd.	řřim. řřdy	16 Longina	6 45	4 42	10 59
29 pjatk	řarřissa	řarřissa	17 Hozea	6 47	4 40	řř. d.
30 řobot.	řlandija	řlandija	18 Luk. w.	6 49	4 38	0 16
44. tydžen. Text dop.: Matth. 22, 15—22; pop.: Mark. 12, 41—44.						
31 njedz.	řřm. reform	24. n. p. řřw.	19 19. n. p. řřw.	6 51	4 36	1 34

☉ Měřdy
měř. 5. oktbr.
pop. 3 hodz.
9 minut. mōze
njewobřtajne
přřhineřř.

☽ Přěni
běřřl. 12. okt.
dop. 10. hodz.
52 minut. po-
řaje na řřmu.

☽ Pořny
měř. 20. okt.
pop. 2 hodz.
47 minut. ma
řřmne nozř.

☽ Pořřeni
běřřl. 28. okt.
dop. 9 hodz.
23 min. pořaje
na řřane dnř.

**Stolětna
protyka.**

Oktober řo ř
hrořřnym mje-
brom řapocž-
nje; 10. řacž
do 17. para
mrōř; na to
řřane řřopře
dnř; 25. řřma
a na to řřenje;
wot 27. do 30.
budže řřětro
řřma.

4. Břernacji
řř.*
řřerřřom
řřucřřina.*
řřafęřř.*
řřubž.*
řřrabřřa.*
řřuborřř.*

5. řřrōřř.*
9. řřubin.*
11. řřubij.*
řřulow.*
řřybalin.

12. řřarřřęřř.*
řřty řřom
row. /

15. řřdražřřan
řř. měřře.
řřalfřřřřom.*
řřřřchwak.*
řřěřřřřom.

28. řřařřojřřa.
řřřřřand.*
30. řřbudyřřřim.*

**Wopomnjenje
hōdne dnř.**

16. řřawka.
28. řřřřimana
řřubarřřa.
31. řřermuřřřa
mařřobudy-
řřřanřřka,
pōřřřřřřřa,
burecřřanřřa,
mařřeřřanřřa,
hrořřžřřřřanřř-
řřřa, řřotowřřa,
měřřeřřanřřa
a t. b.

B u l i c b o w a n j e d a n j e .

Rapi- tal.	3 Procent.		3 1/2 Procent.		4 Procent.		4 1/2 Procent.		5 Procent.		Rapi- tal.	
	iznje.	mešarajne.	iznje.	mešarajne.	iznje.	mešarajne.	iznje.	mešarajne.	iznje.	mešarajne.		
tol. ngl. ny.	tol. ngl. ny.	tol. ngl. ny.	tol. ngl. ny.	tol. ngl. ny.	tol. ngl. ny.	tol. ngl. ny.	tol. ngl. ny.	tol. ngl. ny.	tol. ngl. ny.	tol. ngl. ny.	tol. ngl. ny.	
1	9	7/10	1	1 5/10	1	2	1	1 3/10	1	5	1	1 1/10
5	4 5	3 7/10	6	5 2 5/10	6	6	6	6 7 5/10	7	5	7	5 6/10
10	9	7 5/10	10 5	8 5/10	12	1	13 5	1 1 1/10	15	1	15	1 2 1/10
15	13 5	1 4 1/10	15 7 5/10	1 3 1/10	18	1	20 2 5/10	1 6 1/10	20	2	20	1 8 1/10
20	18	1 5	21	1 7 5/10	24	2	27 1	2 3 5/10	25	2	25	2 5
25	22 5	1 8 7/10	26 2 5/10	2 1 9/10	1	2	1 3 7 7/10	2 8 1/10	30	3	30	3 1 1/10
30	27	2 2 5/10	1 15	2 6 1/10	3	3	1 10 5	3 3 5/10	35	3	35	3 7 1/10
35	1 1 5	2 6 3/10	1 6 7 5/10	3 9/10	3 5	3	1 17 2 5/10	3 9 1/10	40	4	40	4 3 1/10
40	1 6	3	1 12	3 5/10	4	4	1 24	4 5	45	4	45	5
45	1 10 5	3 3 1/10	1 17 2 5/10	3 9 4/10	4 5	2	2 7 5/10	5 9/10	50	5	50	5 6 1/10
50	1 15	3 7 5/10	1 22 5	4 3 1/10	5	5	2 7 5	5 6 1/10	60	6	60	6 2 1/10
60	1 24	4 5	2 3	5 2 5/10	6	6	2 2 1	6 7 5/10	70	7	70	7 5
70	2 3	5 2 1/10	2 13 5	6 1 1/10	7	7	3 4 5	7 8 1/10	80	8	80	8 7 1/10
80	2 12	6	2 24	7	8	8	3 18	9	90	9	90	10
90	2 21	6 7 5/10	3 4 5	7 8 9/10	9	9	4 1 5	10 1 1/10	100	10	100	11 2 1/10
100	3	7 5	3 15	8 7 1/10	10	10	4 1 5	11 2 5/10	200	20	200	25
200	6	15	7	17 5	8	20	9	22 5	300	30	300	25
300	9	22 5	10 15	26 2 5/10	12	1	13 15	1 3 7 5/10	400	40	400	1 7 5
400	12	1	14	1 5	16	1	18	1 15	500	50	500	1 20
500	15	1 7 5	17 15	1 13 7 1/10	20	1	22 15	1 26 2 5/10	1000	100	1000	2 2 5
1000	30	2 15	34	2 27 5	40	3	45	3 22 5	5000	500	5000	4 5
5000	150	12 15	175	14 17 5	200	16	225	18 22 5		2025		20 25

B u l i c b o w a n j e , kaš wyžofo 1 punt pšidubje, hbyš žentnar 1, 2, 3 hač 100 tol. pšacji.

Žentnar ma 100 puntow; 1 tol. 30 ngl., 1 ngl. 10 up.

žent. tl. ngl. ny.	punt. ngl. ny.	žent. tl. ngl. ny.	punt. ngl. ny.	žent. tl. ngl. ny.	punt. ngl. ny.	žent. tl. ngl. ny.	punt. ngl. ny.	žent. tl. ngl. ny.	punt. ngl. ny.	žent. tl. ngl. ny.	punt. ngl. ny.	žent. tl. ngl. ny.	punt. ngl. ny.																
														1	3	11	3	3	21	6	3	1	9	3	41	12	3	51	15
2	6	12	3	6	22	6	6	32	9	6	42	12	6	52	15	6	62	18	6	72	21	6	82	24	6	92	27	6	
3	9	13	3	9	23	6	9	33	9	9	43	12	9	53	15	9	63	18	9	73	21	9	83	24	9	93	27	9	
4	1	2	14	4	2	24	7	2	34	10	2	44	13	2	54	16	2	64	19	2	74	22	2	84	25	2	94	28	2
5	1	5	15	4	5	25	7	5	35	10	5	45	13	5	55	16	5	65	19	5	75	22	5	85	25	5	95	28	5
6	1	8	16	4	8	26	7	8	36	10	8	46	13	8	56	16	8	66	19	8	76	22	8	86	25	8	96	28	8
7	2	1	17	5	1	27	8	1	37	11	1	47	14	1	57	17	1	67	20	1	77	23	1	87	26	1	97	29	1
8	2	4	18	5	4	28	8	4	38	11	4	48	14	4	58	17	4	68	20	4	78	23	4	88	26	4	98	29	4
9	2	7	19	5	7	29	8	7	39	11	7	49	14	7	59	17	7	69	20	7	79	23	7	89	26	7	99	29	7
10	2	—	20	6	—	30	9	—	40	12	—	50	15	—	60	18	—	70	21	—	80	24	—	90	27	—	100	30	—

W s c h i d a w k.

Někotři europiřcy wjerchojo.

Jan, kral ŝafski, rođz. 12. dezembra 1801; ženjeny ŝ Amaliju Augustu, bajerŝkej pryzeřynu, rođz. 13. novembra 1801. Džěci: 1) Wjedriř August Albert, rođz. 23. haperleje 1828; ženjeny ŝ pryzeřynu Karolu ŝ Wafa, rođz. 5. augusta 1833; 2) Marja Hilžbjeta, rođz. 4. februara 1830, wudowa njebo genuěřifkeho wójwody Ferdinanda: 3) Wjedriř August Jurij, rođz. 8. augusta 1832, ženjeny ŝ portugalŝkej pryzeřynu: Hanu Marju, rođz. 21. julija 1843.

Wjedriř Wylem I., kral prufki, rođz. 22. měrza 1797. Franz Joŝef, křězor rakufki, rođz. 18. augusta 1830. Alexander II., křězor ruŝki, rođz. 29. haperleje 1818. Napoleon III., křězor franzoŝki, rođz. 20. hup. 1808. Abdul Aziz, křězor turkofi, rođz. 9. febr. 1830.

Ludwig II., kral bajerŝki, rođz. 25. augusta 1845. Leopold II., kral belgiŝki, rođz. 9. haperleje 1835. Křriřtian IX., kral danŝki, rođz. 8. haperleje 1818. Jurij I., kral grichifki, rođz. 24. dezembra 1845. Wylem III., kral niederlandŝki, rođz. 19. febr. 1817. Louis I., kral portugalŝki a algarbiŝki, rođz. 31. oktobra 1838.

Pius IX., bamž romŝki, rođz. 13. meje 1792. Viktor Emanuel, kral italŝki, rođz. 14. měrza 1820. Korla XV., kral ŝwedeŝki, rođz. 3. meje 1826. Korla, kral württembergŝki, rođz. 6. měrza 1823. Viktoria, kralowa jendželŝka, rođz. 24. meje 1819. Miřkawŝ, wjerř cornoŝofŝki, rođz. 6. dezembra 1841. Milan, wjerř ŝerbiŝki, rođz. 4. augusta 1852. Korla I., wjerř rumunŝki, rođz. 20. haperleje 1839.

1.

Bomhaj Bóh wam!

Wŝchitón dobry a wŝchitón dokonjany dar pŝchin-
dže ŝ ŝwyřokofcže dele wot wótza teho ŝwětka, pola
kotrehož njeje žane wotměnjenje ani wobrocjenje teje
ŝwětkoŝcže a czěmnoŝcže. Wot njeho a pŝchěs njeho a
we nim ŝu wŝchitke wěžy. Teho dla je to ŝowo, ŝ

ŝotrymž ŝo ŝtrowimy, pŝchistojne a ŝdobne ŝowo:
pomhaj Bóh wam; pŝchetož hdyž wón nam pomha,
dha budže nam ŝpomožene; hdyž wón nař wuŝtrowi,
dha budžemy wuŝtrowjeni. Po tajkim je wěrna a wo-
prawdže wěŝte, ŝchtož ŝo ŝpěwa:

ty dyrbiř Bóha žadacz,
ŝo jemu dowěřicz,
na jeho ŝtutki hladacz,
po jeho pučadž hicz.

ty niczo se staroszeju
wot Boha njewosnješ, 2
wščo s wulkej mjekotoseju
pšches próstwu dostanješ.

Prajene a pščitafane drje nam je: pytajče naj-
prjedy Bože kralestwo a jeho prawdosč, dha budže
wam to druhe wščitko pšchidate a tón knjes Jezus
Khrystus we swojej modlitwje wótzenascha nusuje pšchede
wščitkimi druhimi wězami wo duchomne kubla a dary
přońč, jako: swěczene budž twoje mjeno, pšhindž k
nam twoje kralestwo, twoja wola šo stań — tola pať
je wón šam tež wotpusčič, so šměmy šo modlitč:
nasch wšchědny khlěb daj nam dženša.

Šandžene lěto 1868 pať je naš, kaž žane druhe,
na to dopomniko, ščo tuta próstwa na šebi ma.
Boh luby knjes je derje nam wščitkim wobradžič,
ščoť k žiwnosceji a potrebnosceji teho cžeka kšuscha.
Wón je nasymny šyw w symje wobarnowal a se šně-
howej pšachtu derje wodžewal a je rjany cžab spoj-
čič k roscenju thyč pšodow a bě kufi s trawu a sa-
hrody se šadom nanajbohacžišcho požohnowal. Wón
bě nam dobry měr šdžeržal a cžinil, so šo šahe žito
domšhowacž hodžesche a šo hižom wokoło Žana, kaž
na to šo ničto dopomnič njemóže, nowopječenn khlěb
tu a tam na blidže mějachu. Bě to wulka dobrotu,
dolež bě pšacžijna žita wyšoka a luby khlěb jara drohi.
Tola pať wščitko tak njebě, kať budžichmy rad měli.
Pšchetož wot meje šem nasta ta šta šuchota a horzota,
kotraž pšches tši měšazy trajesche a wulku šchodu na-
lětnym šywam pšchinješ. Těhdy je někotry nalež-
nišcho, dhyžli hewal, šo modlit: „nasch wšchědny khlěb
daj nam dženša,“ a k njebj u horje pohladajo pěknje
šebi prajič dhyrbjať, s naschej mozu a mudrosceju dha
tola niczo njeje cžinjene, jenož, hdyž ty, knješ, nam
pomhaš, dha budže nam pomhane. Šrudny a
štyšny cžab bě to, hdyž džecel ša štót na šmahach a
trawa na šufach a mjesch hinješche a wjadnjesch,
ječmjen a worš na polach šo wuhori, bėrniceža na
wofwjedkach žaneje šuhi njenamatajo roscž šasta, kóždn
hewal šelny brjóžk wo wšh, na hórzy a na mjelneč-
kach bě kať wot wohenja špaleny a šamo lišče na
štomach šrijedž lečža šapocžinašche wožolečecž. Ša-
wěšče šrudny cžab to bě!

Wódre njebo wyšche šemje šo wupšchesečerasche,
šlónčžo se šwojimi pruhami jenak móžnje wščo pa-
lesche, horzy powětr se šuchimi wětrami wščo šuschesche
a hdyž druhdy mřočjele s šrimanjom šo pošafowachu,

dha wone nimo lečžichu, jako bychu žaneho desčička
njeměle; a hdyž kapli na šemju padžechu, bě to, jako
by krepka wody na žehlivo želešo pšchischa.

W tajtim cžasu my cžlowježo prawje našonimy,
kať njemóžni šmy. My pěknje rolu wobdžělamy, my
woramy a wšočimy a šymjo do bróšdow šjemy,
a tola niczo druhe njefamožemy, hač wščitko temu
knješej porucžič a šo jemu dowěricž, šo šažny a pošdny
desčč posčjele w šwojim cžasu a tyeže da k roscenju
pšodow. Tu šo pošaje, kať nusna je ta próstwa:
„nasch wšchědny khlěb daj nam dženša,“ a kať wěrno
je to šłowo Dawitowe: wščitkich wocži cžakaju na
tebe, a ty dawasch jim jich špajšu w šwojim cžasu,
ty wotewriš šwoju ruku a našecžič wščitko, ščoť
žite je, s dobrym špobobanjom. W tajtim cžasu nam
pšchisteji rycčecž: móž nascha dobnež njemóže, my šmy
s nej jara škabi; ty macžesch hory s wyšoka dele;
ty našecžič šemju s pšodami, kotrež štworiš: ty
cžiniš, šo trawa ša štót roscže a žito ludžom k wa-
žitke, šo by khlěb se šemje wuwjedk. Šhonili šmy
šandžene lěto, šo je wěšte a wěrne, ščoť tón knjes
pšches ert šwojeha prophety Šaggaja (1, 5) praji:
něť hlajče, kať šo wam dže: wy wušhjećze wjele a
šhowacže mało dom; wy jěčže a šo njenapječje;
wy pijecže a do wole šo njenapječje; draštu šo wo-
blefacže a njemóžecže šo šhřěč a ščoť pjenješ šakšuji,
ššhowa je do džerawej mōšchne; ja šym šuchotu
wokal woboje na kraj a na hory a na žito a na
wolij a na wščo, ščoť se šemje pšhindže, tež na lud
a na štót a na wščo džělo thyč rukow. Těho dla
ničto šo njelšwal šwojeje mudrosce ani šwojeje wu-
štojnoscže ale kóždy wšchal wopomni: hdyž tón knjes
tu kšěžu njetwari, dha džělaju podarmo, kotřiz ju
twarja; wón je tón knjes, na kotrehož žohnowanju
wščitko je ležane, kiž s njebia desčč a pšódne cžasny
da a nasche wutrobny napjelni se žiwnosceju a s wje-
šokoseju a k kotremuž šdychowacž mamy wšchědnye
nutrje: „nasch wšchědny khlěb daj nam dženša.“

Pšichi kónzu tuteha lěta a pšchi šapocžatku noweho
mamy pošnacž: dobrotu teho knjesa cžini, šo s nami
kónz njeje, dolež jeho šmilnosce njepšchestanje ale je
kóžde ranje nowa. Šdy by měšto šuchoty a cžopšoty
mofrota byla, kať wjele šrudnišči cžab bychmy měli!
Šdyž by desčč šchol a s nim šo wščitko tepiko a
ššahko na polach a na šufach, kať wjele bóle bychmy
škoržič měli, kať wjele wjetšcha šchoda by šo nam
štafa. Š ně! šhwalmy teho knjesa, kiž najšěpie wě

3 wschitto sawjeszcz a wuwjeszcz a budzymy s pokojom s tym, sztoż wón nam wobradzi a dżafujmy so jemu a pósmajmy w poniżnoszcz: wón lóft a wetry wodzi a wschitte mroczeje, pucz, po kotrymż so khodzi tym, swojim siewicz wé. Wschaf wón wschédny khleb dawa bjes nascheje modlitwy wschittim skym ludžom, ale my jenož proščyč mamy, so by nam to spósnacž dał, so s jeho hnady wschitto wužiwamy, sztož k žiwnoszcz i potrzebnoszcz tcho czéka skuscha, so byčmy s dżakom sa lubo wsali kóždy czas, sztož wón nam wobradzi, njech je to wjele abo mało.

Jeli so pak tajke pónacze mamy, dha móžemy se spokojnym duchom a s pónym dowěrjenjom to nowe léto sapoczecz. Haj! s pokojom chzemy bycz, pschetož wulki dobytč je, sztož je bohobojasny a ma doscz na tym, sztož jemu Bóh da. Nasche waschne budž bjes lakomstwa sa pienjesami a dajmy sebi doscz bycz na tym, sztož mamy; pschetož tón knjes je prajik: ja cje nochzu wopuschyczč ani nihdy cje skomdycz, tak so so jemu dowericž a rjeknyč móžemy: tón knjes je mój pomoznik. Ponižna a spokojna wutroba wschédneho khleba dla sebi žanu staroscz. njeczini ale na to skloweczko „dženša“ we schtwórti próstwie spominajo Khrystusowym sklowam wéri, kiž nam je prajik: njestaracze so sa wasche žiwjenje, schto byschcze jedli a pili; tež niž sa wasche czéko, schto byschcze so woblekli; njeje žiwjenje wjazh dyžli jedž a czéko wjazh dyžli drašta? wasch njebieski wóczech wé, so wy teho wscheho potrebacze; njestaracze so wo jutfischi džen, pschetož jutfischi džen budze so wo to swoje staracz; doscz je, so ma kóždy džen swoju wobczecznoscz! To pak derje wém, so so to tak nima frosemicž, jako njebyčmy dale nicžo czinicž a šami so prózowacz njetrjebali. Wono so praji: spewaj a džekaj, a to dwoje hromadu skuscha. Po tajkim so nam pschisteti, se šwérnosczu stajnje swoje wschédne džéko wobstaracz a pschezo šašo s noweho woschycz na nadžiju, so byčmy jedyn kóždy šwój wschédny khleb méli. Pschetož tež tajki khleb je, kotryž nasch njeje, a kotryž Bóh njeda, ale kotryž człowjek na hrěschne waschne sebi psches waduchstwo, jebanje, lichomnistwo, nješmilnoscz, nješwérnoscz, lénjoscz dobudze. Nasch khleb je tón, kotryž my psches nasche džéko sebi šmy warbowali a kotryž Bóh tón njebieski wótz wudželi s tym, so swoje žohnowanje počoji na nasche semfse powołanje, w kotrymž my powołani šmy. Tcho dla hladajmy teje czesce, so byčmy s pokojom byli a to swoje czinili

a se swojimai rukomaj džekali, jako nam pschifasane je; pschetož sztož swoju rolu džéka, budze khleba doscz méž a s mudroszczu budze khezha natwarjena a s rosomom sđeržana; psches mudroszcz a šwérnu džekawoszcz budza komory napelnjene se wschittim krašnym a rjanym bohastwom.

Sdžž my pak tutu schtwórtu próstwu spewamy, dha nješmjemy šapomnicž, so ju niž jenož šamo sa so czinimy. Nasch wschédny khleb daj nam — s tym šobu sa swojich bratrow proščmy. Tudy duch Khrystusowaje a po tajkim kscheszczijanskeje luboscze so šjewi. Wty pschi wschém, sztož sebi wuproščmy, niž na šamych so, na šwój wužitč, na swoje czélne derjehicze a šbože myšlicž ale to prijódkwsacze a šlubjenje méž dyrbymy, so chzemy to, sztož Bóh nam wobradzi, šobu k lépschemu swojich bratrow a šotrow w tym knjesu w luboszcz naložicž. Bóh naschu próstwu wo czélnu potrebnoscz s hnady wuššychi, ale k temu na měcze tež něščto pschipočoji, sztož jako jeho šwérni šastojnižy druhimi wudželicž dyrbymy. Sčze wy to pschezo czinili? Bjes wami šu, to derje wém, tajke wot luboscze šahorjene wutrobh, kotrež to s wješkoszczu czinja, so khudym šwój khleb kamažu a druhim škuža s tym darom, kotryž dostali šu. Ale njeje tež wjele tajkich, kotřiž sebi myšla, hdyž my jenož šwój khleb mamy, schto naš drush staraju! Né! twój wschédny khleb budze hašle tehdy prawje požohnowany khleb, hdyž ty nješladašch na to swoje ale tež na to sztož druhcho je, hdyž so po potrebnoszczach khudych, wudowow a šyrotow horjebjeresch. Tcho dla dobrotu czinicž a wudželicž njefapomnicze; pschetož tajke wopory spodobaju so Bohu derje a sztož so na khudym šmili, tón počezuje temu knjesej, kotryž jemu šašo dobrotu šapłacz.

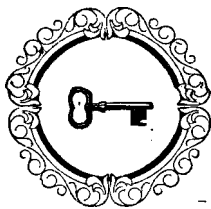
Człowjek pak njeje wot khleba šameho živy ale wot kóždeho šlowa, kotrež psches Woži rót wunbže, steji pišane. A hdyž byčmy runje doscz a nadoscz teho méli, sztož k wschédnej potrebnoszcz i czéka a žiwjenja skuscha, hdy bychu nasche bróžnje a kubje a schinje a móšchne počne byče, so so naš žana nusa njeby dótknyč mohła, a nasche dušche bychu prófne a puste byče, dha to nam nicžo njeby pomhako. Sčto dha by nam pomhako, hdyž byčmy žny šwét dobyli, a wschaf tola schkobu méli na swojich duškach? Po tajkim mamy, jeli so dyrbi so nam wo prawdže derje hicž, tež wo njebieski khleb šobu proščyč, wo to mamma, kotrež w tutej pusczinje naš najbóle móže woschewicž

a sđeržecž, wo tu móz a tón dar hnadny, kotryž t žiwjenju w nim a pšched nim potrebamy, kotryž nam je nusny, so bychu šo wschitke nasche potrebnosče, czelne kaž duchomne, spofojite.

Teho dla, lubi czitarjo, budzmy wješeli w hna-
džji, sczerpliwí w częšnosčzi a wobstajni w modlitwje:

nasch wschědny khlěb nam dženša dai,
a czěko derje wobstaraj,
naš, knježe, swarnuj pšched wójnu,
pšched morom a pšched drohotu,
sđerž dobry mēr nam • kžydy časž
a pšched starosčju swarnuj naš.

2.

Hudancžka,

lotrež pšchedzenał we pšchidawku t protyžy na l. 1868 je šobu pšchinješł, šu šo wěšče wot mudrych šerbškich hčojčkow wuhudate!

Prěnje rycži wot hušlow, druge wot křa-
leho kała a třeče wot lawow a lawow. Na
nowe lěto njemóže šo wón sđeržecž někotre nowe
šwojim lubym czitarjam pšchepodacž! Hudaježe, šcho
to je:

Wtynk bije mje,
Khlamač wazi mje,
Woda nješe mje,
Plónjo žerje mje.

3.

Šanža a Lenfa.

Zało njedawno w Š. po pšchedženo wotolo běham,
pšchindu tež W... czjz naněj a macjeri. Wobaj šedzi-
taj na lawyž pšchi wofnje a špytataj list czitacž, ko-
tryž jimoj poštny pošlunil bě pšchinješł. W... czjz

nan a macž staj dobraj čłowječaj a pšchedžetaj doščž
rjane pšchedženo, ale jene njemóžetaj došonjecž, mjenujžy
pišane čžitacž. Po tajkim bě jimaj lubo, so t nimaj
pšchińdžech; pšchetož W... czjz nan šebi na měšče šwoju
brylu s woczow sczahny a mi list poda, so bych jimaj
jón prjodł čžitał. Za čžišnych šwój měch s křibžeta
na lawku pšchi durjach a šynych šo s nimaj t blidu.
List pał, kotryž běščataj doštačaj, měješe šo' tał :

P. P.

Pšches tute ryncžki čžinju wam t wjedženju, so
byščataj tał dobraj byčaj a mi něščo pjenjes pošla-
tož, dokelž ja šebi nomu wolmjanu šuknju a nowy
kčobuk a wulki „Umschlagetuch“ a nělajše druge wěžy,
kotrež nusnje trjebam, kupicž dyrčju. Knještwo, pola
kotrehož škužu, je dobre; jenož knjeni druhdy jara
šwari, ale ja šebi s teho nicžo njecžinju; na šwojatk
ja dom pšchińč njemóžu, dokelž mój lubowany Šětr
tež tu wostanje; wono šo mi tu derje lubi, wošebje
njedželsti džen, hčžez ja halle w nožy dom pšchindu.
Dale ja ničžo njewěm pišacž; strowa šym a nadžiju
šo, so tež wň wschitžy štwori seže. Wjele dobreho
wot wascheje Šanže, kotrež tudy rěčaju Amalija. —

Tole nimale stejesehe w tym listčiku, kotryž bě
W... czjz Šanža na šwojich starškich poškala. Riscžik
bě wot teje šerbščeje holecžki němžy pišany a to tał
hubjenje a njeporjadnje, so ja próžy doščž mějach,
wschitko šrofemicž. Tuta holecžka, kotraž tole pišaje,
je pał najstarsche džěčo šwojich starškich, kotraž hewał
hischčeje šchěčž druhich mataj. W... czjz ludžo pał
šu křudži, so ledom šami sa šo a sa šwoje džěčži
khlěb a bėrny maju a po tajkim pola nič žane pie-
nješy njeišu, so bychu sa tutu šwoju džowku, kotraž
w Dreždžanach škuži, rjane šuknicžki kupicž móhli.
Šejna pšchibškusnosčž by była, starškich podpjeracž.
Šanža to derje wě, kał křudži jeje staršchi šu. Šdžž
bě na paczerje wukhodžika a šwój kšchženški šlub wob-
nowika, je hischčeje jene lěto doma wostaka a na to
tu a tam w Šerbach škužika. Šandžene jutry pał,
wóšomnacže lět stara, je wone do Němžow czahnyła
a šo w Dreždžanach pšchistajika. Teho dla wona
derje wjedžicž móže, so šo křudoba starščeju njeje
pomjeiščika a tola wona šebi žada, so byščtej wonaj
jej pjenješy poškalaž. Šajka je to tola loško myšł!

Tón žyly listčik wschaf dawa šjawone šwědženje
wo tym štaženju, w kotrymž někotra škužobna hólža
w Němžach tzi. Šadyn wučženny muž, a hdy by wón

runje tóšće knihi spišak, njeby nam te ške njepoczjinki, ł kotrymž je tak něotra holza w zusbje pothilena, wopisbač móhł, kaž to tutón krótki list Hanžiny čjini. Wopisbačecje teho šameho mi ł myšlow njepšchiudže a ja šo teho njemóžu wostajicz, so njebych tu dale wobšchěrnišcho wo tym ryczał, kaš slé ł tajkimi młodymi dušchami stej, kotrež čzertej, šwětej a šwojeho čžela žadošči šo podbadža.

Šdž jedyn Hanžiny listič ł nutrym duchom wopomni, dha šo hnydom wokaže, so hordosč jeje hłowu a wutrobu šašlepi. Wona šebi wot šwojich šhudych staršich, kotrymž wona by ł pomogy byč dyrbjała, pjenješ žada, a ł čzomu? Š temu, so by wona šo w rjanych měšchczanskich šuknjach hordžicz móhła. Wona čže šebi ščto wě kajku pišanu rjanu šukničku kupicz, šwoje čželo do nekajšeho noweho ruba šawalicž, na šwoju hłóičku šebi nekajki ščómjany abo židžany šobucž štajicz, wokoło ščije pošłoczany rječašt poššnyč a na šwoje poršty šłoty pieršchecžen šebi tšnyč!

Njeje to waschnje wšchitkich škušobnych holzow w městach? Šordosč je, kotraž jich šdu, kajkaž wulka tež je, šezjerje. Šslužobna holza widži, kaš jejna šnjeni a jejna džowcziczka na najrjenišcho štej šwoblekanej a wona šebi myšli, so ša nju je haniba, hdyž dyrbjała w ponižnej draščze šhodžicz. Wšchak to tej šnjeni a jejnej džowcziczcy tak derje a rjenje pšchisteji, hdyž w šwojich rjanych šuknjach po hašy šhodžitej, čžoho dla dha njedyrbjała wona tež šo tak šwoblefacž? Šsamo šo wě, so njemóže šebi tajka škušobna holczka židžane šuknički kupicz; ale tu šu pošžidžane, pošłóčwane wěžy, pšches měru tunje; te wona šebi kupi ša wjele pjenješ a tola nješku ničžo winojte, a roštorhaju šo ša krótki čžaš a njehodža šo ł wšchědnjazemu džěku trjebacz. Tež njeje móžno, so by šebi tajka škušobna towaršcha mohła žyle dobre šłote a ššěborne bróščki a rječaštki kupicz; dha paš to tež pošłóczane a nowoššěborne wěžki čžinja a ša te šu pjenješy přječž čžišnjene, pšchetož wone nješku pošłóžu winojte, ščtož šo ša nje da. Wjes tajkich tšchepškow paš tola žana prawa škušobna holza w Dražžžanach abo tež w Budyščinje abo w Barlinje abo druhdže byč njemóže, to by ša a haniba była, hdyž by hubjenje šwoblekana była, wošebje njedželšči džej, na kotrymž, niž te mšči, Wóh šwarnuj, ale na reje, do konzerta abo do šellije šo šhodži! Dž! na tutu hordosč! ta je žórko wjele ššeho, ta je kaš pošžerazy wohen. Wona špóžera wšchitku šwěrnosč. Šdžej

tajka hordosč knježi, tam šoždy druhi hřch šobu knještwo dobudže. Tajka horda hofartna škušobna, so by šwojej hrosnej myšli doščž čžinika, njebudže šo boječž, kranycz, tu kufš bancžika, tam nekajku ščtrympicžku, jow jene rubiščko, a napošledt tam a šem něšcho pjenješ!

Šordosč wšchitku šwěrnosč škašy a wšchitku lubošč pšchecžimo staršchim mori. Tajka wotroščžena džowka žyle šabudže šwoje džěczaje pšchiškušnosčje pšchecžimo nanej a macžeri. Ššwoju šdu wona pšchecžini měšto teho, so by něšcho wot njeje šwojim šhudym a šhorym staršchim poščala. Ššuknički a ječki a ščobucžki a čžriječki wona šebi nakupi a šo hordži kaš paw še šwojim pišanym pierom, so hdyž nimo njeje džješč, šebi myšlič, so je najwošebnišcha šnjeni — a bjes tym leži nan doma w pašyrni a nima kufšički ššlěba, so by šo mohł najěšč abo macž šebi napošchene bėrniczli wari a nima šól, so by je do njeje tunkacz mohła. Šsu wšchak bjes nimi tež tajke, kotrež staršchim ničžo njedadža, ale jich hšchčže wuzžaju. Wone, kaš Hanža to čžini, jich wo pjenješy prošča, haj! jich wobkranjeja, so bychu mohłe šwojej hordosčzi škušicz. Šdž stej nan a macž čžrjědu mašych džěči ł nušu wotczahnytoj a myšlitaj, šebi na stare dny nekajku dobrotu poššchecž, dha te staršche a wotroščžene holžy a tež hólžy pšchindu a šezjeru te poššenje kufš staršchiššeho wumješka. Š něotra macž je ščaba doščž, so ššlěb a mlošo a butru na poščžowanje bjerje a šwojej lubej rjanej džowcziczcy pjenješy do jeje njenašhtneje ščije hordosčže mjeta.

Šdžej tajka hordosč w jenej tajšej hłowje a wutrobje tž, tam šo tež wšchitka škušobnosč šhubi. Ššłowješ, kiž je hordy, žane myšle ša to nima, ščtož wón čžinicž dyrbi. Žemu šo džěłacz njecha, wón ł škušbje njeje šhmany. Šhanža pišche w šwojim listce: knještwo, pola kotrehož škušu, je dobre; jenož šnjeni mje druhdy šwari, ale ja šebi ł teho ničžo njecžinu! Ššepje wona to njeby prašicz móhła, kajkaž wona je. Šknještwo, pola kotrehož wona na tšeczi měšaz škuš, měšesche ł njej šezjerpliwosč; woni jej praja, ščto a kaš ščto čžinicž ma a nabžijeja šo, so šo do wšcheho namaka a wšchitko po čžašu nawuknje. Ale to Šhanži do myšlow njepšchiudže, něšcho wuknyč! Wona wšchitko šwoje džělo wobštara a čžini, kaš šo jej najššepje šda a wšchitko njeporžadnje a ł njelóšchom a šožde napominanje je podarmo a še šwarow wona šebi ničžo njecžini!

Móžemy dha šo dzimac, so šo tak wjele wot hospodarjow a hosposow na hubjenych čeladnikow storzi? Njeje dha temu tak, so wulki džel nashich młodych ludzi ničzo njewě wo tej škušomnosći, kotraž šo dyrbi woposafac, teho knjesa dla? Š njemolu stupja woni do škušby; hdyž šo jim něšto kaže, dha nje-pošuchaju abo myšla šebi, so wščitko lěpje wjedza, hač knjes abo knjeni; abo woni sabudu, ščtož je jim prajene, a hdyž šo jón króc, f nowa pomjeda, tak dyrbi šo ščto wumjefc, dha tola nječinja; wufnyč ničzo njechadza, dofelž w šwojej hordosći myšla, so jim to njeje trjeba, abo so šo wot nich pšchewjele žada. Na druhim boku pač škušobni storža, so knježa špochi wot ranja do mjeczora-šwarja, so pola nich njeje f wudzerjenju, a sa šo jim wostudzi, hdyž ničzo njemóža prawje ščinič. Móže to hinač byč? Šsamo šo wě, hdyž škušobny ničzo nječini hač to, ščtož jemu je pšchitafane, hač wón tole hišče nječini abo je čini f njewolu a f njelóštom a njeporjadnje, dha dyrbi hospodač pšchitadowac, so do ščtohy nje-pšchindže, abo dyrbi napominac a šwaric. Ščto pač je wina teho? Šordosć a njeroda čeladnikow. Abó dyrbja šebi hospodarjo a knježa wot šwojich čeladnikow prajic a pšchitafac daj, ščto jim w ich domje a hospodarstwie f lěpšchemu šluži? Škušobni drje šebi we tym pomhač wjedza. Woni w šwojim hněwe napšcheciwto rječa a kušaja a šwoju škušbu horje dadža. Š teho pšchindže to hušte pšcheměnjenje škušbow a šu škušobne holzy, kotrej kóže bėrtl abo pól lėta druhe knještwo maju. Tež na wšach budžejš tajlich čeladnikow phtac, móž, kotřž pola jeneho a teho šameho knještwa dlěje hač jene lėto wudzerža! A ščto f teho nastanje? Wščitka šwěrnosć bjes młodym ludom šo dale bóle šhubi, wón ničzo wufnyč, wón škušic a pošuchac nječa, a napešleđ tež šam pšchitafowac a prióđštejec njemóže. Šubjenstwo to je, wulke a šrudne, njech jedyn praji, ščtož čže a něšto dobrego sa pšchichodne čašy f teho wěćze njewurošče.

Pohladajmy pač dale do Šanžineho liščika! Wona pišče šwojim staršchim: na šwojatk ja dom pšchinc njemóžu, mój lubowany Pėtr tež tu wostanje! Šm! šm! ščto f teho widziš? Šanža ma hižom šwojeho hólza, f kotrymž lubošče čžeri. Pėnje to, jara pėnje! To je tež jeje hordosć nacžinika. W tym dwoje šo pšcheradzi, ščtož tej lubej holzy f žanej čječzi nješkuši. Žene je to, so wona, ta młoda towaršča, hižom šo f hólzom wodži, druhe je to, so

wona šo njehanibuje, to šwojim staršchim pišac. Tajke pač šu holzy w mēstach kač na wšach, so žaneho mēra nimaju, priedy hač hólza nješku namafale, na kotrehož šo poščeja, f kotrymž šo wodža. Wšchi tym šo njepraščeja, kajki wón je, hač ma rostorhane čžrije abo čžistu kochlu, hač ma ščto w samóženju, hač čže šebi ju junu brac, abo niž. Wóh šwarnuj! sa tym šo tajta holza njeprašča! Šej je to došč, sa móže šo f hólzom wodžic. Wščač maja druhe towaršchi hižom dawno šwojeho hólza a njeje to přeni — ale hušto tšeczi a ščesty a wo ščesty kasni, kotruž šu wufnyče, ničzo njewjedza. Ščto pač f teho nastanje? njeroda, njepóšimowosć, nješwěrnosć, nusa, šhudoba a dušchow štaženje! Najpriedy tajke holzy šwoju šdu na rjane a frašne šwošćanje šame sa šo waja, a na to šwoje pjenješy, hdyž žane wyske maja, šwojim lubowanym hólzam dadža a je f nimi na rejach a w koczmach njeđelški džei pšchecžinja. Šaj! njeđelški džei, — to Šanža pišče, šo mi tu wubjernje lubi; dha ja halle w nozy dom pšchindu! Wona šo njehanibuje šwojim staršchim wo tym pišac, so šo f nekajkim hólzom wodži; wjele bóle wona sa nufne džerzi, jim to wupowjedac, so byču šo prawje nad tym špodžiwali. Wo tym pač, so te mšči šhodzi, abo šwoje paczerje špěwa abo so na Boha šo dopomni, niž šłowčka pišac njewě. To je dawno sabhla; čželna žadosć je dušchu pšchewšala, so wo tajke dušchowne wězy wjazy njerodzi. Ščto pač f nej budže, hdyž budže wošom a dwaczezi abo tšizeczi lėt stara? Prajče to! Dom wona pšchindže, na dušči a na čžele štažena a njeje ani f džėku kmana ani f škušnju ani f hospodarstwu. Teho dla daj šo napominac, młody ludo, so by tvojim knježim poddany byč, a we wščech wězach jim f špodobanju teho knjesa dla.

Alle tež, wy knježa, praji šwojate pišmo, ščtož prawe a rune je, to wopakačče wachim škušobnym a wěćze, so tež wy knjesa macze w njebešach. Wščtož tež wot boha hospodarjow a knježich šo wjele šhrěšči. Woni maja šami wjele winy na tym, so čželedž njeje tajta, kajtaž by byč dyrbjała. Njech mužojo a žony w domje f dobrym pšchitkadom priedy džej a w poniznosći, bohabojošnosći a ščerpilowosći šo wufnamjenjeja; njech šwojich škušobnikow pšches pšchecželnowosć a dobročžiwosć jako tajlich domjazych džerža, totrychž dušče šu jim wot teho knjesa doměrijene, dha šo wščitko wšchudžom f lěpšchemu wobroczi.

Wy byčmy njeprawdu rječeli, hdy byčmy pra-

7 jicz chyli, so wschitke nashe młode holzy, kotrež na fluzbu do Nēmzow czahnu, jenat njepótsiwe, njeródné a njebuskne su, kaž B...cziž Šanža s Š. Bohu budž džať, bjes nimi su tež tajke, kotrež dobre napominanja swojich duchomnych a wučerjow njesabudža a na swojich staršich šo w luboszi dopomnja.

Wy wěsje, so pschędzenať po šerbšich wšach wjele wofoto bēha, so by pschędženo kupowať a pschi tej sskadnoszi wón do někotreho domu pschińdže, hđžež šo s ludžimi do rycjow da. Tak nashoni wón wschelke frudne abo wješeke podawki.

Bē to nimale tsi abo sčtyri lēt, so w D. t Š—schizom do jstwy stupju. Šsu to jara khudži ludžo, kotřiz šo sa zyle lēto s nusu a se starosczu bēdža. Maju zřku czródziczkú džezi, kotrež pať jara pētnje wotczahnu a t dželawoszi dzerža. Najstaršcha jich dzowecizka bē jutry se schule stupika a ta bē šo mi pschezo šwojeho lubosneho waschnja dla derje lubika. Šdžž t nim pschińdu, šo sa nej woprascham, hđže wona je. Ach, prajeshe macž, nashcha šenka je šo do mēšta sa pēštonczu pschistajika a tam hijom wot Šana fluzi; mužowa šotra je jej dobre mēšto wobstarala a do teho čaša ma šo wona w šwojej fluzbje jara derje; my dyrbjachmy ju pschistajicz, dofelž, kaž wěsje, khudži šmy a khlēb sa džezi došahnyč njecha. Wóh daj, prajach ja, so by wona w zřbje pschede wschittim šym swarnowana była a so bšhčje na nej šwoje wješeke mēli.

Kaž prjedy prajach, pschińdu ja sandžene lēto wofoko hób sašo t Š—schizom. Šdžž t nim nuts šanđu, sa blidom šedža. Woni mi wschitzy wješeke „t nam witajče“ praja. Wulke wješeke, to ja widžu, w zřnym domje knježi a we woczomaj maczerje šo šyšhčzi šyboleja. Ša dyrbjach šo šynyč a widžu pschi tym na blidže ležo zřku hromadu papjerjanyh pjenjes a lisčiz, kotřž najstaršchi hólz bē prjódčziť. Šola waš drje je hijom dženka Wože džežo wobradžiko, praschach šo šmējo? Šaj! wo prawdže, rjeknu macž, a trējeshe šebi šyšhčzkú s woczow, wulka wobrada je šo nam dostała; nashcha lubowana šenka, kotraž nětk w Draždžanach fluzi, je nam tele pjenjesh pschipóškať a na naš tónle lisčiz pišaka. Š tym pschepoda wona mi te rynczi, kotrež w najšepšchim prawopišu a w šerbškej ryczi bēchu špišane a tak šo mējachu:

Wóž luby nano, moja lubowana maczerka! Šo je dotho, so ničjo wo waš nejšym šyšhčala; ja pat

kóždy džen na waš wschitich w mojih modlitwach w luboszi špominam a prošku teho lubeho Boha, so by waš pschi dobrej strowoszi šdzeržať. Mi šo s Boha jara derje dže a šym, temu knjesej budž džať, strowa a wješekeje myšliczki. Dželacž mam ja dosč a na dosč wot ranja hacž do wječora, a dyrbu ja pētnje špēšchna bnež, so bych wšcho dohotowala. Štoja knjeni je druhdy wobožna, pschetož wona je šhorowata; ale ja jej to sa što njewošmu, ale we wschēm šo czim bóle na to prózju, so bych wšcho t jejnej špokojnoszi czinika. Š temu mje nutrna modlitwa pošhni, kotřž rano a wječor špēwam, kaž seje wy mje to wučili wot młodosče šem. Š wjetšeho kóždu njedželu khodžu ja abo dopošdnja abo popošdnju ke mšchi, tehdy pať tola kóždy ras, hđž je tudy šerbške kemschenje. Woblerške a druhe wužitne knihi ja tež czitam, hđž mam njedželu popošdnju abo wječor wjazh šhwile, džžli hewat. Ššym tež špytala s druhimi towaršchami, kotrež mje t temu narycžahu, tu a tam t šwētnym wješelam khodžicz; mi šo to pať njeje lubiko, šchtož woni pschi tym czinja, a kaž šo šadzerža a teho Šla ja radšcho doma wostanu. — Dofelž šo nětk rjany hodowny čaš pschibližuje, dha šym na waš, moji lubi, špominata a dofelž ja wēm, s kajkej khudobu a nusu wy šo doma bēdžiče, dha šym šebi myšlika, so budžče šo wješelicž, jeli wam něšchto t Wožemu džežču wobradžu. Ša wam tudy potojžu mdjeje šdy, dwanacze toleť, šczeku; natupče šebi, luby nano a luba macž, šchtož trjebataj a tež bratram a šotram, šchtož je jim w šymštim čašu nusne. Druhu potojžu šdy budu na nalutowarnju dacž, pschetož ja wot njeje ničjo šama sa šo njeteršbam. Šeli šo pať wy hišhčje wjazh trjebacze, dha pišajče mi; ja chzu lubje rady wam pomhacž a njecham, so by wam nusa była, bjes tym so ja wscheho dosč mam. Šjercze te pjenjesh w luboszi šorje, ja s nimi jenož tu lubosč nělak šarunam, kotřž wy mi hacž šem seje wopofasali. Ša šwjatki, jeli so Wóh čže a ja živa budu, pschińdu t wam na wophtanje a wješelu šo nětk hijom na to, waš wschitich, moji lubi, sašo widžecž. Wóh šdzerž waš wschitich strowych, ja waš jeho hnadže poruczam. Wascha waš horzo lubowaza dzowka — šejna.

Šchto šo wam lēpe lubi Šanža abo šenka? Šotra wot wobeju t šbožu pschińdže?

Njewer wuschomaj ale woczomaj.

Rěšnik Z. s měšta kupi šebi na wšy pola korežmarja H. čzelo. Wě to w tym čzašu, hdyž šebi hiščeje měščezjanske rady wot kóždeho kručha štoiu, kotryž bu se wšy do měšta wjedzeny abo wjeseny, wěšte žko pšchi wrotach žadachu. Rěšnik Z. a korežmar H., hdyž bē kup šezinjena, šynyšchtaj šo sa blido a wupišchtaj poł kanti čzisteho. Pšchi tym šo rěšnik Z. škwalesče, šo čže to čzelo, kotrež je kupik, na šwětkym dnju do měšta pščinjesč a pať niz krosčka žla sa nje placčicž. Korežmarjei šo šda, šo to na žane waschnje móžno njeje a po tajkim wonaj wjetu čzinitaj. Rěšnik šebi jenož to wuczini, šo dyrbi korežmar jemu na poł hodžiny šwojeho pša požčicž. Tuteho pša tyknje wón do wulkeho mēcha a položi jón šebi na škriget. Tak poda wón šo na pucz do mēšta a pšchi wrotach wón wrótnikej — ripsej — tiž tam žko bjerje, rjektuje, šo wón ničžo placčicž nima, dokelž w mēchu pša nješe, kotrehož šebi na wšy je kupik. Wrótnik to na štowo wēčž njecha, ale čže teho kupjeneho pša widžicž. Rěšnik šo šwilku wobara, pať tola napošledk mēch wotčžini. Šsamo šo wē, šo poš na mēščzi wuczektaje a rěšnik sa nim bēha šwarjo a kējo. Pošdra hodžiny bē šo minyto, dha je wón sašo pšchi wrotach a nješe šwój mēch na škrigecze. Wy šcže mi pēknu hoitwu nahotowali, rjektuje wón k wrótnikej, jako nimo dže, ja šym nje-mako nusy mēk, mojejho pša sašo popanyčž! Wrótnik drje šo lešnje šm ē je — ale rěšnik Z. hiščeje wjele lešnišcho, pšchetož w mēchu mēješče wón tón krocž niz korežmarjoweho pša, ale — jeho čzelo. —

Jan a pšchedženaf šo wo šawěščzenju rošwycžujetaj.

Šan. Šdyž ty pošleni krocž pola mje bēšče, dha ty na to špomni, šo móže šebi jedyn šwoje hypotehi šawěščicž! Ščto dha to na šebi ma?

Pšchedženaf. Poškuchaj na mnje, ja čžu tebi tutu naležnosč s wobščerniščej rycžu wuložicž! Šdyž ščto pjenješ ma a je na daň wupožčicž čže, dha wón šebi wěšty šawdawč abo hypotehu žada, kotraž

jemu sa to rukowacž ma, šo šwój kapital nješhubi! Nētk pať tola žane wěščezišče šawdawki abo hypotehi nješbu, hačž kubka abo kēže s polemi a kufami abo ležomnosčje w mēštach; pšchetož tať dokho, hačž semja šteji, tajke kubka a pola a kufi tež wostanu. Tym wobšedžerjam tajkich ležomnosčjom husto doščž čžežto panje, na te šame wěšty kapital požčjeny dostacž, hdyž šu mjenujžy s wulkim dokhom wobčeženi. Šapitalištam pať šo njemóže sa što wšacž, hdyž woni šwoje kapitalije tajkim njewupožča, dokelž šo boječž dyrbja, šwoje pjenješ šhubicž, hdyž tajta ležomnosč na pšchedžowanie pščinđže. Po tajkim šu hačž do teho čzaša kapitalištojo ležomnosč, šo bychu šhonili, ščto je winojta, po dawškich jenosčach jemu sa 10 toleť šchazowali. Šdyž šu na tajke waschnje wulicžili, ščto kubko abo žimnosč abo kēža je winojta, šu s wjetšcha pokojzu pjenješ na nju požčžili. To šo tež nētk hiščeje s wjetšcha tať štawa. Ale něotra ležomnosč w mēščze a něotre kubko na wšy je tola wjele wjazy winojte, hačž hdyž je po dawškich jenosčach, jemu 10 toleť, woblicžišč. Tola pať ničtó jemu žane pjenješ njepožčži, kšiba šo pšches mēru wyšoku daň lubi. Š tym panje wón do rukow agentow a lichomnikow a čžini to šrudne našhonjenje, šo jeho žalošnje šjebaja. Tajki nēktajki lichomnik na druhu a tšecžu hypotehu šwoje pjenješ wupožčži, ale wón šam sa šo, hdyž kapital wuplacži, Šprozentku daň na dvě lēče haj na tšči lēta přjedy bjerje, abo mēšto šlēbornych pjenješ lute tajke papjery placži, pšchi kotrychž jedyn 10 abo 12 procentow šhubi. Wón to tať mudrije wuwjescž wē, šo jedyn jenož 800 mēšto 1000 toleť do rukow doštanje a pať rute 1000 toleť do hypotešskich knihow nutšwjedzene doštanje a tež tať wjele danicž dyrbi.

Šan. To je pať tola njekščezčžjanske lichomništwo, wujo?

Pšchedž. Wēj jenož s tajkim agentom a lichomnikom čžinicž, dha šy bóršy šhubjenny. Pšchetož hdyž je šo lēto minyto, dha wón pščinđže a šebi šwoje pjenješ sašo žada. Ščto čžeich čžinicž? Wy wot teho šameho muža s noweho pjenješ bjerješč, mašč na hamcže s noweho kšóšty placčicž a šy sa něotre lēta pšches teho šameho lubeho požčjowarja, kotremuž šo šy dowērik, tať tščenj, šo šo napošledk twoja žyla wēž na pšchedžowanie pšcheda a wón ju sa tuni pjenješ kupi, ty pať šy šhudj proščer. Wlamy wjele tajkich šrudnych hežemplow bjes Ššerbami, šo šo ludžom

na te pomienowane waschnje je schło, a su psches nje-pschemynglene pozcjowanje do wulleje nusy a sameje khudoby pschischli. To pak jeniczyz teho dla, dofelz žana skladnoscz njebē sticjena, febi kapitalije, kotrež jedyn k polēpschowaniu a k wudokonjenju swojich leżomnosczow by trjebał, na sprawne waschnje pozczić.

Za n. Dyrbi dha pschezo pozcžene bycz, wujo? Njech dha tola kōždy so prózuje, so by bjes dołhczinjenja swoje hospodarstwo wjedł. To je jenož wulzhczinjenje, so ludžo chzedža pjenjesy mēcz.

P s c h e d z. Nē, nē, wujo, ty njewēsch, kał to je, hdyž jedyn burfke kubko ma a na nim hiščeže pjenjesy sa swojich sobuherbow steja! Haj! ty widziš, so by wjele wjazh wuwikowacz mohł, hdyž na kufi a na pola nēschto wāžisch, je runje pokozisch abo psches drai-nirowanje modu a wupary facžerisch, hdyž febi tu abo tam kruč pola abo kufi wot kušoda pschitupisch. Hdnyž pak masch swoju wēž po pokozy jeje płaczišny i dołhom wobczeczenju, dha tebi žadny sprawny kapitalista žadny pjenježk njepozčzi a bjes pjenjes ty tola niczo wudokonječ njemōžesch. Tcho dla tebi niczo wyshe njewostanje, hacž to, so abo pola nēfajkeho agenta abo lichomnifa febi pozcžisch, schtož trjebasch, abo so ty pschi starym wšcho wostajisch. Na woboje waschnje pak masch schodou. K temu wopomni, kał w tajkim czašu, hdyž wōjna abo njemēr so sapocznie abo hrosy, so tajtemu muzej dze, kiž wjele dołha ma. Tēhdy so kōždy, kiž pjenjesy na dañ wupožčene ma, do hrosy poda, so mohł je nēkał shubicž. Schto wōn czini? Wōn febi je na sad žada a dofelz w tajkim czašu druhdže njejsu k dostaczu, leżomnosczje, burfke kubka a kēže w mēstach sa tuni pjenjes subhasta so dyrbia pschedacz. Se wscheho teho je widzić, so i tak mjenowanym realnym kreditom burow a mēschczanow hubjenje doscz steji. Bjes tajkeho kredita, to reka bjes pjenjespozcjowanja pak w nētczišchim czašu ničto, ani bur ani mēschczan niczo wudokonječ a šam do prjōdka pschincz njemōže.

Za n. Haj! te lube pjenjesy, tōn luby mammon, ta pjenježna luboscz to je a wostanje w našchim czašu koržen wscheho sleho!

P s c h e d z. Ty wschał mōžesch i tym pētnje swōj šmēch mēcz, wujo. Ty sy samožity muž, nimašch žadny dołh na twojej žiwnosczzi a hiščeže pjenjesy w nalutowarni stejo! Ale wopomni, so so wschitzh tał derje nimažu, kaž ty. Tał nēforty wot nana žiwnoscz do- stanje a dyrbi bratram a šotram wēšte pjenjesy mu-

placzić. Abó wōn febi kupi wjetšchu wēž a šfhowa pokozju dołha a myšli febi i Wožeji pomozu a i wustojnym hospodarjenjom dale pschincz. Tōn trjeba kredit, t. r. tōn dyrbi pozcžowacz a hladacz, swotkal pjenjesy dostanje. Derje jemu, hdyž dobrych pschetelow ma, kotřiz jemu pozcžuja abo sprawnych kapitalistow nadebdže, kotřiz je jemu sa tunju dañ wostaja. Zeli pak to njeje, je wōn shubjeny a sa nēkotre lēta khudy muž. Haj! to wschitko je k temu wabiko, so je so w Dreždžanach to hypotheki sawēščezaje towarstwo sakožiko.

Za n. Schto pak tuto towarstwo na febi ma? kał dha wone chze pjenježnej nusy burow a mēschczanow wotpomhacz?

P s c h e d z. To chzu tebi na mēscze wupowjedacz! W lēczje 1858 wobsantnychu nēkotři wōtczišny šmyšleni mužojo 3 milliony toleť w hromadu swjescz a sa- płaczišchu na mēscze 500,000 toleť, so bychu pokladnizu sakožili, i kotrejež chychu tajkim, kotřiz pjenjesy na swoje leżomnosczje trjebaju, sa tunju dañ pozcžowacz a buram kaž mēschczanam jich hypotheki sawēščez. To dyrbjesche so pak na šlēdowaze waschnje stacz. Woni prajachu, to je njeprawda, so so płaczišna leżomnosczow jeniczyz po dawškich jenosczach, jena 10 toleť, wobliczi. My chzemy wjele bóle kōžde rycer- kubko abo burfke kubko psches wustojnych mužow wot- schazowacz dacž a na to chzemy na to šamo hacž do 70 procentow našche pjenjesy wupožcić abo k najmjenšchemu i našchimi pjenjesami kapitalistam, kotřiz na hypotheku pozcžuja, sa to rukowacz, so czi ani swōj kapital ani dañ nješhubja. Hdnyž ma po tajkim jena leżomnoscz 220 jenosczow, dha bu prjedy prajene, so wona je 2200 toleť winojta a ničto njeby wjazh dhyli 1100, to je hacž k pokozy abo do 50 procentow, na nju wupožcić. To towarstwo pak tu wēž dasche schazowacz a pschiōdže sa tym, so wona je 3000 toleť winojta. Na to wono rjekny, tu mōže so 2100 tl. na nju pozczić a my stejimy i našchej pokladnizu sa to, so nikomu žadny kroschil shubjeny njeidže, kiž teško na nju pozczi. Womyšli febi, schto to na febi ma! W Šakstej mjenujz maja wschitke leżomstwa, kaž je to wuliczbowane, płaczišnu wot 700 millionow toleť. Hdnyž na nje so hacž k pokozy pozczi, dha to 350 millionow toleť wuczini, hdyž pak na 70 procentow płaczišny so pozczi, dha je to 490 millionow toleť, po tajkim 140 millionow toleť wjazh. To pak je wēšte, kaž schto, so tajki powyšchenny kredit

tał dobry je, kaź pjenjesh ƒame. To hypotheke sa-
weščazje towarstwo sarweščje kóždemu, kiź pjenjesh wu-
požćizć ma a je jemu doměri, so wón ničo sħubieź
njemože. Wón može bjes staroščje być, hdy by runje
tajke ležomnstwo, na kotreź je swoje kapitalije wupo-
žćik, na psħeħadźowanje ƒo psħedacź dyrbjačo, dħa to
towarstwo jemu te ƒame wupłaczi a jeho sħkodu
jemu ƒaruna.

ƒan. Kał dħa može tajke towarstwo wobstejeć,
hdy ƒa jene lěto wjele tajkich ležomnstwow ƒo na
psħeħadźowanje psħedacź dyrbi? ƒa byħ rjełł, so
wone niħdy a naniħdy wobstacź njemože!

ƒsħedź. To tał lě njeje, kaź ty ƒebi myšłiħ.
Wone je ƒo wulćiziko, so je w Sakskej lětnje jenoź
843 nusnyħ subħastozijow. Psħetoź w Sakskej je
232,454 ležomnstwow do Ħromady, a po tajkim wot
275 Ħakle jene jenićke na psħeħadźowanje ƒo psħeda.
K temu w psħerěstu w městach wot 180 ležomnstwow
jene, na wƒach wot 362 twarjenjow jene lětnje na
psħeħadźowanje ƒo psħedawa. W někotryħ wofol-
nosćach jara porědko ƒo ležomnstwo na psħeħadźo-
wanje psħeda. Tał we Wóšporfu ƒa 12 lět jenićka
ħęęa, w Ħornym Friedersdorffe a Mittelherwigsdorffe
a w někotryħ druhich sakskich wƒach žana jenićka na
tute wasħnje na psħedan njeje psħiħka. Ħdy ƒo
to je wuřłědźiko, dħa to towarstwo ƒamo njetrjeba
w Ħrořy być, so do sħkody psħindze. Wono ƒo po
tajim derje može ƒa to staracź, so kóžd, kiź swoje
pjenjesh wupožći, dobru městocź ma, so je njeshubi,
ale wono ƒo teź ƒa to ƒobu stara, so wón swoju
dań w prawym ćařu dostanje. Ħaj, wone teź ƒobu
temu, kiź ƒebi kapitalije požći, sħladnosć sħiczi, so, hdy
wón to Ħže, něotre lěta wysħu dań płaczi a s tym
ƒa 36 lět swoj žyħ dólħ wotpłaczi.

ƒan. To ƒo mi sħa jara wužitne towarstwo
być! Ale ja to njemožu sapsħimnyć, kał to ƒamo
swoje wěy wumjedze!

ƒsħedź. To ja tebi na dróšne tudy rofestajecź
njemožu. Mi jenoź to naležeħe, tebi wo tym pra-
jicź, kał na wšħelake wasħnje ƒo něłł ƒa to stara, so
by ludžom ƒo ł polěpsħenju ćařneho sħoza pomħalo.

ƒan. Ħdy byħu ƒo jenoź teź tał ludžo ƒa swoje
duřke starali. Šow ƒo to ƒłowo teho Ħnješa Šesom
Šħyřta nałoźicź Ħodži, dźěći teho ƒwěta ƒu mudriřke,
dylłi dźěći teho ƒwěłka.

ƒsħedź. ƒa Ħžu tudy Ħiřħe je jene psħiřpom-
nicź, sħtoź bjes ludom mało, snate je, sħtoź pał ł

jiħ wulkemu wužitkej w Sakskej je wustajene. Ta
wěz mjenuje ƒo: Landeskultur-Rentenbank. To je
jena krajna połkadniza, s kotrejeź ƒo buram, wulkim
kaź małym, kapitalije abo pjenjesh požćuju, hdy wóni
ħweđza swoje pola abo łuki porjedzicź abo řeku runje
połoźicź. Ty wěř, so druhdy řeki w wulkich Ħřħi-
wisnach psħes jenu wofolnosć bęęa a psħes to, hdy
wulka woda nastanje, sħkodu ćinja a pola kaź łuki
powodza; teź psħes to wjele dobreho a plódnego kraja
sħaza. Ħdy ƒo tajka řeka runje polozi, dħa ƒo
sħtodze psħes powodjenje wobara a wjele dobreho
grunta dobudze. K temu pał je wjele pjenjes trjeba,
hdy jedyn Ħže to wumjesć a teho dla wšħał ƒo to
njewumjedze. Teho runja je tebi snate, so na polach
ƒu wšħelake wupary, kotryħ ƒo dla ƒo žito wofęje w
mokrym ćařu sħař, a ƒu teź łuki Ħuřto tał mokre,
so na niħ ničo njeroščje Ħač luta řęřyna a njekni-
ćjomna Ħřęata trawa. Tajke łuki a pola pał Ħodza
ƒo plódnje sežinicź psħes to, so ƒo rokli do semje po-
łoza a spódnja woda psħes nje ƒo wotwjedze. To
pał runje tał pjenjes Ħřořtuje a sħtóz je nima, tón
ƒo teho pęnje wostaji! Teho dla je ƒakon wot 26.
novembra 1861 postajił, so ma ƒo krajna połkadniza
sakoźicź, s kotrejeź moža burjo a ratarjo ł wumjedzenju
tajkich wuporjedzenjow pjenjesh dostacź. Tute pjenjesh
ƒo dyrbja s 5 procentami danicź a ƒa 41 lět ƒu wone
saplacjene, so ničo wjazhy płacizć njetrjebařħ. Želi
so sħto tu dobrotu tuteho wustawjenja wužitnacź Ħže,
tón ma wšħelake wumęnjerja dopjelnicź, kotreź w tym
prjedy pomjenowanym ƒakonju wot lěta 1861 dróš-
niřħo ƒu wopiřane. Teź nashoni kóžd w tym ƒa-
konju, kał ma ƒo sadzercź a sħto ma ćinicź, so by
na „Landescultur-Rentenbanku“ pjenjesh požćene dostal!

ƒan. To njeje žana Ħłupa wěz! Ale wono ƒo
jenoź prařħa, Ħač mały buril tam teź něřħto řędnje!
Wulzy ryczertublerjo a Ħnježa drje s teho wužitł smęęa,
niź pał tón mały bur na wřy.

ƒsħed. Wěr mi to, so kóžd, njeh je mały
abo wulki wobędejć, pramo ma, ƒebi s tuteje połkad-
nizy pjenjesh žadacź. Ħzi wulzy Ħnježa drje, kał ƒam
wěř, tam ƒebi wjele pjenjes žadaju a s nimi swoje
ležomnosćje, pola a łuki, porjedza, so mokrota jim
sħsħodzicź njemože. ƒa ƒym to widził, kał te rokli
křadzeja wšħudžom w žłej Łužizy: w Ħuczinje, w
Ħlinje, w Psħiwicizach, w Małym Budysħinku, we
Woržynje, na Bělej Ħorje, w Droźbžiju, w Rjeħor-
nje, w Retlizach, — nó wšħudžom Ħnježa tute rokli

7 Kadzēja a spódmu wodu wotwojedu, so pola rjenje njesu; a czi wščitzy febi te k temu nusne pjenješy s „Landeskultur-Rentenbanka“ požčuju. Zenož maty lud, bur a žiwnošcer to njeha czinicz a móže tola runje kaž tón wjetschi watar tam te pjenješy dostacz a febi s tym wulki wužitk pschihotowacz.

San. Wužitk drje jara wulki njebudze, hdžež jedyn sa tajku požčonku 5 toler danje abo renty pla-czicz dyrbi!

Pšchedz. Hdžž febi s tajkej rentu móžesč wo-šom haj dwanacze toler dobycz, dha je to tola šjawny wužitk, wujo. A tač wjele wjazy tebi s wšofošču polo, kotremuž molrota škodzicz njemóže, nješe, hdžž ty jo dränirujesč.

San. To šu lute blady, wujo; wět komuž džešč! —

Pšchedz. Ně, ně — 'ščtóz w nětcziščim čašu njeha do prjódka šobu krocicz, ale wostanje pšchi šwo-žim starym waschnju, tón šo šameho šjeba. Zeli so njehašč šhonjenjam mustojnyšč mužow wěricz, dha wostan pšchi šwojež pschiwěre. Niczo sa što a w Bože mje!

6.

Šudanczko 2.

Mateho šnaju ja wojaka,
Šedejty tešak pšchi febi ma,
W nalečzu wšchědnje won do pola čžeri,
Wostanje w šymje pač doma w měri,
Nadpanje najrjenšche hrodžiki,
Štejaze na horach, po doli,
Štuboka pinža ta jemu šo lubi,
Najšlepšche wino wón tam febi rubi,
Bjerje šej wufu tež, nješe ju dom,
Twar šej komorki s wškelom,
Komorki pjelni šej s najšlěbščim mošchtom
Wobštara mndre šo s najšlubščim košchtom.
Šdy byčmy kaž wón džekali,
Pročerja njebyčmy nadeščli.
Šudaj dha šhěšje, mudra ty šłowa,
Kajta šo žónšta w tym wojaku šłowa.

7.

Dlěšchi džen a krotšcha nož.

Powjes mi jenož, nano, rjeknu Kawličez Šurt,
tač to po prawym pschindže, šo šu dny w lěczu dlěšche,

dyžli w šymje? Šlupy hólče, wotmolwi nan, nje-rosymišč dha tač wjele, šo šlónzo pšchi tajkej parja-zež czopkocze, kajtaž je w lěče, tač šhwatač njemóže kaž w šymje?

8.

Kóždy šwoje lubuje.

Še waschazona, woprašča šo lékař Mlynkež Wótša,
tu butšjanku, kiž jej ja šym pschifasak, pika? Ně, knjež,
wotmolwi Wótš; wona bē jej trochu šišaka — duž
šym ja zošora nuts našypak a ju potom šam wupik.

9.

Dwójnikaj.

Šačo šo w l. 1866 na želešnicy do Draždžan
wješech, šedzišche šo mnu we wofu muž, kiž bē něhdže
piczčasčtyrzczi lět stary. Ša šo s nim do rycow
dach a mój šledžachmož to a wono. Wón bē Němž
a jeho rycž jeho pšcheradzi, šo je s daloka jow. Š
jeho zykeho waschnja bē widzicz, šo bē junu wojak byč.
Dokelž bē tehdy wójna bjes Pruskimi a Awštriskimi
šlónčena, wufna wón šo, šo je tež hušto w bitwach
byč a to w l. 1849, hdžež Prusžy do Wadenškeje čeh-
nichu, šo byčhu šběžč, kiž tam bē wudyrič, poduščili.
Ša šo sa tym a druhim praščach, hačž mi wón na-
pošledč šlědowazy podawč powjedasche.

Šačo my w l. 1849 do Wadenškeje čehnichmy,
bēč ja podwysčł pola grenadirow. Ša dostach s
dwanicžimi wojakami poručnošč, šo dyrbjachmy pola
jeneho bura kwartiru wobežahnycž, kotrehož wufke šubio
trochu šdalene wot měšta Šferlošna w dolinie ležesche.
Temu burej rěčachu Šchołta a wón bē muž wofebi-
teho waschnja. Hdžž bē naš s daloka wuhładač, šo
k njemu čehnjemy, pschindže wón nam napšchecizmo a
da najprjedy mi a na to kóždemu wot mojič wojakow
rufu, naš pscheczelnimje witajo. Na puczu powjedasche
wón, šo dže naš pola šebje nanajšlepje šastaracz —
a wón je šłowo džeržak. Šeho burške twarjenja bēchu
najrjenšche a ša mojič dwanacžoch wojakow bē wón

wulku istnu pschihotomał, w kotrejž dwanaczje łozow stejesche, a ja sam sa so mējach rjanu pėtnu istwoiczkũ. Nihto njetrjebasche žanu ruku hibacz. Žeho czelebž wschitko swobstara, hólžy fuknje a schłornje rjedžiču, hólžy stwy mjezcžiču a łoža poszczekachu. To bė ži- wjenje w lutyh krašnyh mješelu sa mnje a sa mo- jich wojakow, pschetož k jėdži mējachmy pjeczėn a schini, so njewėdžachmy, kał to wschitko sjėscž, a bėchu tam kudobje pokne palenža, pima a wina na blidže, so njebė mójno wscho wupicz. Za čžu kóždemu wojakej tajku kwartiru popschecz; ja, tež možu prajicz, so ženje wjazž tajku njejschym mėł.

Psched domskimi stejesche najrjėnšča lipa, kajkuž ženje njebėch widžik. Šizom s daloka wona mi a mojim ludžom do woczow padže. Wona bė tał wulka, młodna a sróstna, so so wschitžy nad njei spodžiwachmy, hdyž do dwora stupičmy.

Sako ja přėni wječsor k wofnu mojeje istny stu- pič, widžich ja, so bur psched durjemi pod lipu ředži, s wulkim spodobanjom na tón lisčojny seleny kryw pohladujo, kiž so wysche njeho wupschesczerasche. Za džėch dele a so k njemu řnyžech, prajo, kajki to tola rjany a krašny schtom je! Žeho woblicžo so pschekrašni a s wješehlým mifnjenjom woczow rjekny wón: haj! haj! knjes podwyschko, ta lipa je moje žyke wješele. Wtuž, kaž wy, kiž je so w mėsčje narodžik a wot- rostk, njemóže řebi myšlicž, so bur, kaž ja jedyn řym, tajki schtom móže lubowacz, kaž žonu a džėczi. Wóh wodaj mi tón hrėch, ale ja a ta lipa mój řmój hromadže frosčzenaj; kaž dwójnikaj řmój! Za čžu wam wupowjedacz, kał je to pschischko. Mój nan, kiž bė so w Barlinje narodžik, bė ratarstwo nawuknył a bė ja inspektarja pola nascheho knjesa hrabje. Na jenej kermuschi řesna wón so s mojej maczerju, kotraž bė jenicžka dzowła řwojich starščich. Wonaj so hjes řobu lubo mėjeschtaj a dokelž staršči do teho swolichu, woženischtaj řo hromadže. Wón tuto kubko horje wsa a wjedzesche na nim mudre hořpodarstwo. Přėni džėn januara 1800 runje dwe minucze po dwanaczich, buch ja narodženy a woftač jenicžke džėcžo mojih starščich. Šdyž bė mje mój nan wofoschak a mojej maczeri řašo pschepodał, wuhlada wón pschi řwėczatej lampje spody jeje łoža selene kopjeschko. Bė to młody kołny wot lipoweho řymjėšchka, kotrež bė nėkał do istny pschischko a w řchmaržy řchpundowanja řesřhadžako. Šlaj! žónka, praji wón řo řmėjo, Wóh luby knjes je namaj dwój- nikaj wobradžik a wusřėže to selene řtwjelczko se řchmary

a řadzi je do rózoweho hornža a nalėto do řahrody. Za rosčech a řchtomik tež. Šdyž bėchmož řchėřez lėt staraj, řadzič ja tón rjenje řróstny lipowy řchtomik s pomožu mojeho nana na to mėsťo, hdyž nėł steji. Žow je wón rojtk kaž řadyn řchtom hewak niz na žylyh kuble. Za tutón schtom lubo mējach, jako by mój bratr byl a řym wjetřchi čřař mojeho žiwjenja pod nim ředžak. Wschitžy ludžo koło wokoło wo tym wjedžiču a nareřnychu namaj: „dwójnikaj“ a naschemu kubku: „dwójnikaj dwór.“

Sako bėch dwazeczzi lėt stary, dyrbjach k wojakam. Mojih starščich ja wėsčje wutrobny lubo mējach a wot nich řo džėlicž, mi žel čzinjesche, ale so moju lipu wopuschecžicz dyrbjach, to mi wjele wjetřchu řrudobu nacžini. Ach! kajke horze řadanje, kajke wutrobne řy- stanje řym te ři lėta mėł, so pola wojakow bėch. Sako řo dom wrócžich a wuhladač tu lipu, kajke bė to swjėšelenje; ja ju lėdom řašo řpóřnach, dokelž bė hoberžy narosřka.

Dokho po tym njebė, dha řo s młodej holžu w naschej wřy řesnach; mój bėchmož řebi dobraj a čžnychmož řo bracz. Mojej starščej temu ničžo napschecžiwio njemėšechtaj a wscho by derje wupanyło, hdyž jene njeby było. Burski řyn wo wřy s mjenom Marčžin dawno řa tej holžu řhodžesche a jako widžiče, so to jemu ničžo njepomča, pomyšli wón, řo na mni wjezcicz. W nožy po tym dnju, na kotrymž bėchmož řlub čzi- nitoj, řařlyschu ja nėkajke řchrotowanje w naschim dworje a mi to je, jako by řchto s piłu řesak. Za s łožu k wofnu řkoczju a widžu řřjoch čřłowjekow, kotřiz pola lipy nėřchto čjinja. S řhwatom bėžu po řchodže dele, hrabnu nėkajku řchczėřptu drjewa, kotraž w řhėži leži a řkoczju do dwora. Tam nadenđu řřjoch hólžow, kotřiz moju rjanu lipu wysche korjenjom podrėřuja. To mi do wřchėch řawow dyrri. Nařřozžany řteju ja, jako by mje řchto kłėřnył, a dam tej řchczėřpy, kotruž w ruzy mējach, k řemi panyč. Šdyž woni tón wrje- řtot řařlyšča, řkoczja woni po wřchėch bočach přecz. Za řa nimi bėham, kaž njembry a honju řa tym je- nyh, a to bė Marčžin, hacž do wřy, njemóžu jeho pak dosčžėhnyč.

Moja lipa mi w myřłach ležesche a k njei řo ja wrócju. Šchto pak tam wohladam. Šdónk bė řkoro hacž na pořojzu pschereřnjeny. Tėhdy mi bė, jako by řo mi wutroba kamacž dyrbjaka. Za řo k řemi čřiř- nyh a kaž džėcžo pľach. Kał dokho řym tu ležak, njewėm. Tola pak řtažech řašo, a řpyčach, tu džėru

i hlínu salépicz. Wšchitto to czinjad, kaž wo šnje, a wšchitte stawy mi tšchepotachu. Šłowa mje bolešče a ja džěch šo sašo do koža lehnycz. Za wuŕnych, ale halle sa tši njeđzele šym wotuczil. Wšchetož hězna khoroscz bė šo na mnje dala, so w žalošnym bludzenju se šmjerczu šo bėch bėđzil. Tši lėta bė mój lipowy šchtom khoru a ja s nim. Na tym bofu, hđžėž bė podrėšany, šfora nječasche prawje roscz a kopjena bėchu kaž khorė. Tež ja njemőžach t žanyh mozam pšhincz. Rőđde nalėczjo mojej staršchej šo bojeschtaj, so luba lipa jahinje, a ja pšhi šebi cjujach, so tehdy ja tež wumru. Za bėch kaž tupy, niczo mi ani wjekele ani šrudobu nječinješche. Tež to mje njerudžesche, so ta holza, kotruž bėch šebi wušwolil, bė prajita, so wo muža njerodzi, kiž je wobkustany.

Začo wona njedolho po tym s Marczinom kwaš mješesche, bėch ja wješehy, so mje Bóh pšched tajkej žonu bė wobarnowal. W jeje domje tež žane žohnowanje njebė. Wšchelte nješbože jeju potrjehi. Wonaj mješeschtaj wjele džėczi, ale wšchitte šu njeporadiene. Šolzy šu njepóšime a hólzy njerodni pacholjo. Začo wumrješeshtej, šo džėczi do herbstwa džėlachu a do wšchėch kutow semje šo rospjerschichu. Šenicšli, kiž tu wosta, bė najstarschi šyn, kiž nanowe burške kubko na šo wša. Wón je pilny a džėkawy cžłowjeł, to je wěrno, ale we wutrobje je wón lošy a bješobőny — a — Bóh tych šwojich džimnje wjedže, pomyšleže šebi, tón šamy sa mojej Šilžu, mojej jenicžkej džowfu kħodži, so by ju sa žonu dostał. Ale moja džowfa jeho šnjescz njemőže a wo njeho njerodzi, a hdy by jeho runje mėcz čyžła, temu ju ja niždy a naniždy njebnch dal.

Za pak čyžch wam wot mojej lipy powjedacz, rjekny wón po kħwili dale. Šchtwórte lėto po tej nožy, w kotrejž šo mój nješcheczel bė na mni wjezil, roscžesche wona sašo. Wona dosta nowe rjane lšcže a so mnu šo tež polėpšchomasche. Wot teho cžaša šem šteji tutón šchtom, kaž by Wože žohnowanje nad nim wotpoczowalo. Š daloka pšchilhadžowachu ludžo, so bychu mojejho dwojnika šebi wobhladali, pšchetož powjescz wo nim bė šo daloko a šchėroko po žyžny kraju rošnješla. Tež w mojim domje, kotruž wón se šwojimi šchėrolemi wotnohami a liščja bohатыmi halošami wobhlėđkluje, bė lute Wože žohnowanje. Za šebi šprawnu mandželštu wofnych a wona mi džowfu porodži. Ale tuta moja Šilža je tajka pėlna holczka, so mam nad nej šwoje wjekele a šebi wjazyh džėczi

nježadam. Wěrno je, wo bėch šebi wot Boha stroweho czerštweho hólza wuprošył, ale wón mi to je šapowjedzil a ja šym šo do jeho wole podal. Šchtóž čže moju Šilžu sa žonu mėcz, tón dyrbi tu na moje kubko cžahnycz a jako dobry šyn šo pšchecziwo mi šadžeržecz. Šdyž šo pak to štanje, dha myšlu ja šebi hišchje nėkotry wječor tudy pod mojim dwojnikom šedžicz. Za šo teho nadžijam, so budže tu hišchje wjele lėt štejecz, to pak ja wėm, dyrbjalki šo wón porubacz, dha tež ja wumru. Derje wėm, so mje pšhi tym nėkajta pšhiwėra moli, ale ja šebi pomhač njemőžu, s tutej lipu šym ja pšchėš twjerdy šojast šjenoczeny. Kaž Bóh čže, praju ja; wón wšchitte wėžy po šwojej mudrej radje wjedže, wón tež to wė, t čzomuž je to tał bycz dyrbjalo, so na tutym šchtomje s tajkej lubosczju wišam.

Škuboko hnuješche mje to powjedanczko teho bura, prajimój šobupuczowal. Š ponižnym duchom bė mi wón wšchitto wupowjedal a njebė pšhi tym žane jenicžke šte šłowczko s jeho erta wuščko. Moju bėchmoju hnydom kaž dobraj pšcheczelej, a ja jemu tež wšchitto prajach, šchtó a šwotkal šym a šchto štaj mojej staršchej. Pošđiščo šo pokaja, so tež jeho mandželšta wjele do mnje džeržesche a Šilža, jeju džowfa, bu mi dobra. Wona bė jara šđželana a wot wutrobhy dobrocziwa. Moju šo lubowachmoju s njewurjeknjenej horzej lubosczju. Mat a macz do teho šwolischtaj, jako jimat prajachmoju, so šmoju njewješta a namoženja. Za čyžch mój cžaš jako wojal wuščkuzicz a na to dyrbješche kwaš bycz. Šėpšchu žėitwu njemőžach šcjinicz; pšchetož tuta žyła šwójba bė wo prawdže bohabojašna a t temu jara šamőžita.

Pšchėš pokdra mėšaza my tam w kwartirje ležachmy, jako jenu njedželu pšchifasnju dostachmy, so dyrbimy šo sa tši dny na dompucz podacz. Wė runje šermušcha wo wšy a my wšchitzy a tež Šilža s nami do korcžmy džėchmy. Tam bė Marczinez hólz, kiž sa Šilžu kħodžesche, s druhimi wješnyhmi hólzami na rejach. Za derje špóšnach, so pyta wón mje rady do nėkajšej šwady šaplescž, ale ja jemu wo možnosczji s puczja džėch. Dolež pak šo bojach, so njebnch šwoju šezerpłiwoscz ššhowacz mohł, hdy by wón nješastal mje hanicz, džėchmoju s Šilžu s cžašom dom. Na dompuczju, hdyž bėchmoju nėkotre kroczele šchłoj, pšchibėža Marczinez hólz sa namaj, nadpadže mje wot šady a kko mje s nožom, so mi krej s rany bėžesche. Pšhi wšchėm tym pak ja tał wjele mozow šebi ššhowach, so jemu s piacsju

bjes woči dych a to tak hynje, so wón na měsceje bjes myšlow ležo wosta.

Hilžiny nan roshněwa šo tuteho nještutka dla jakošnje jara a dolež bē s rychtarjom wo wšy, da wón Marcžinez hólza šadžic a pschepoda, hacž runje prošach, so nješnje to čžinicž, žhlu wēž šudnistrow, kotrež teho njebolaka s wóšomměšacžnym jastwom khostaše. Šdžž bu do jastwa wotwježženy, pschifašakše wón, so čže to Hilžinemu nanaj šaplacžicž a jo dyrbi tón na njeho špominacž.

Džefacž měšazow bē šo minylo a ja bēč s mojim batalijonom na pucžu do Barlina, jako wot mojeje njewjesty list dostach, w kotrymž mi pišakše, so je šo Marcžinez hólž s jastwa dom wrócžik. Naležnje wona mje prošakše, so byč škerje lěwje k nim pschisžok, dolež bojosč a hroša ju tšchi. Dolež mój batalijon sa něotre dny šo rospuščicžicž měsčakše, njemōžach ja wo „urlaub“ prošycž. Ša něotre dny dostach nowy list, w kotrymž mi wona šjewi, so je Marcžinez Jan šwoje burške kublo pschedał a wješ wopuščicžik, so pak je wona něk w štyšnosčzi a starožeji, wón móht šwoje ške hrožene wječženja wuwjescž. Mi pak móžno njebē, mójšto wopuščicžicž. Prjedny hacž šo móžach wšakeho sminyč, ščtož mje w Barlinje džeržakše, dostach wot Hilžy tutu šrudnu powjescž. Šene ranje, hdyž nan bē štanł a s kšže do dwora šupik, ščto wón wuhlada? Šlaj! jecho lipowy ščtom je wot horkach hacž dele jakošnje wobščłodženy; škora je wotdrapana a šdónk pschēs pošojžu narěšany. Šdžž to widži, panje wón k šemi wot Božeje rucžki šajaty. Woni jecho do jštwy donjeku a tam na kōžo pošoža. Šdžž tam kšwilu leži, šbēhnje šo wonka nahle šylny wētr, a lipa s wulkim wrjescžotom panje. Šašo wón to škšiči, šbēhnje šo wón na kōžu, jajšł hibajo, jako by hiščje něščto rycžecž čžžł, panje pak šnak — a je njebohi! —

10.

Šudancžko 3.

Ša kšhidka mam a hušto du,
A na jeny mēšče wostanu,
A wščēm štronam ja šo wobrocžu
A tola s šlaka njepšhindu.

Šendželczanow wójnski čžab do Abesinskeje w l. 1868.

Šutrownicžku lēta 1868, runje tón šwžaty džēn, na kotrymž žylo kšchescžijanstwo wješeke horjescžakše šwojeho šnjesa a Šbōžnika Šesom Šhryšta šwječžakše, je šo šurome a šrudne krejpschelecžje w Abesinskej mēlo: Šendželczenjo šu tehdy to twjerde mēšto Magdalu s možu nabbēhali a dobyli a abesinski kral Šheodor je pschi wrotach tuteje šwojeje twjerdžisny šrudny kōžž wšak.

Wy šo pschi tym, lubi čžitarjo, šjawnje wopraščje: kaji to kraj je, Abesynšta, a hdy wón leži, kaji to kral Šheodor je był a ščto je wina byla, so šo tam je wójna wjedka. W šwojim čžaju je šo w Šserbskich šlowinach na to wščitko špominato a je šo wot jeneho šerbskeho špišacžela tehdy pēny nastawł wudžekal, w kotrymž je šo Šserbam wot Abesinskeje něščto powjedacž dyrbjało. Šutón nastawł pak je pschēženakšje do rušow panyl a wón to ša šwoju pschisžakšnosč džerži, s njeho to, ščtož wjedženja hōdne je, tudy w hromadu šestajecž.

Abesynšta je kraj, kiž w ranisčej šfrizy leži, w šlistosčzi čžerwjeneho morja a wopšhija te mēštna, kotrež wyšola hora Šabesh njedaloko wot Šgyptoskeje wokoloko šo wobšanka. Šutón kraj je 7450 □mil wulki a ma psches 3 milliony wobhydlerjow. Šucži wobhydlerjo šu lud wulki wot ščtakšnosčje šrosčženy a šroweho napohlada. Šot barby šu nacžornojty niz pak čžorny šplah, žani murojo abo negarjo. Čži, kotšž na horach bydla, šu nimale bēkeje barby. Škraj je jare škatojty, ale w dolinach roščjeja tam najřenisčke plody, kaž rajš, naške šahrodne šroštkiny, wino, kšofej, a wščudžom wšchelake rjane ščtomny šwoje wyšoke wjeršški wupšchescžeraja. Na rjanyč šelenyč kšakach šo čžrijōdy homjaseho škotu pašu. W lēšach je wjele ptacžiny a džiwiny, tola tež elefantow, lawow, hadow, ščšorpionow a družekje jēdojtekje šwērinny.

Šyly lud je do wjele šplahow rošdžēleny, kotrež bjes šobu štajnje wójnu wjedu a po takšim mērne hospodarstwo a žatarstwo mašo šnajū. Wjeterški džēl lēta šu mužōjo wobronjeni a nadpanu šwojich šuščodom jich wurubjejo abo wobaraju šo pschecžiwu tym, kotšž šo na nich dabža.

15 Tuta Abesinska je kšeseczijanski kraj. Woni su to czi sam, kotsiž buchu w starych czaŕach Aethiopijszy mjenowani. Shtož ſwjate piſmo i nutroſežu czi ta, tón ſo dopomni, ſo ſo w japoſchtolſkich ſkutkach 8, 25 — 38 wo komorniku kraloweje Kandazeſy w Meriſkej powjeda, kotrehož, jako wón na dompuczu bē, japoſchtol Filipow we wuczbaŕ kšeseczijanſteje wēry roſwuczowaſche a na-

popleđt kšeczijske. Tutón komornik je drje do Aethiopijskeje abo netczijskeje Abesinskeje kšeseczijanstwo pſchinjeſt. Kaſ je ſo to meko, to nam ſnate njeje, jenož taſ wjele je wēſte, ſo ſo Abesinszy koptiſkeho wērumuſnacza dzerža, kotrež je wjele na katholicke podobne. Tola woni bamža ſa zyrkwinskeho wótza njepōſnaja a ſu teſ we wſchelakim druſhim naſtupanju woſebite waſchnja a wuſtawjenja ſebi wobſchowali. Taſ ſo pſchi ſwjatej kšeczenzy tón, kž ſo kšeczijske, tſi króč do wody podnuri a wot nich ſo Bože wotkaſanje pod wobimaj ſchtaktomaj wužiwa. Zich biblia abo ſwjate piſmo je w starej aethiopijskej rhyzi piſhana. Woni maju wjele zyrkwjow, kotrež paſ wſchitke ſu kulojteje ſchtaknoſeje a ſe ſkōmu abo ſe ježinu kryte. W tutyſy zyrkwjadž žane lawki njeſu kaž pola naſ, ale woni ſwoju nutroſež ſtejo abo kleežo wotdzerža. Sſwja-tyſy woni woſebje czeſeža, tola paſ žane ſ kamjenjow wurubane ſwjeczata nimaju. Kſchize maju bjes Božeje martry. Rōždy duchomny njeſe w rukomaj kſchizit, kotryž kōždemu, kotrehož ſetſa, k woſoſchenju poda. Najwſyſhi biſkop reſa abuna abo patriarch.

Znyh abesinski lud je jara njewuczeny a jich kšeseczijanstwo je ſ taſ wjele pſchwērkami ſmeſchane, ſo czi, kž k nim ſu pſchisſli, jich k kšeseczijanam pſchiliczičiz njeſu cžyli. Wyſhe teho bjes nimi wjele neſmanoſežow knježi kaž, na pſchitkad, mandželſtwo

łamanje ſa žadym hrēh njepkaczi, a kōždy ſebi teſ mōže wjažy hačž jenu žonu bracz. To ſ teho pſchindže, ſo w kraju wjele Arabſkich bydli, kotsiž ſo k muhamedanſkej wērye dzerža. Wot tyſy ſu te prjedy ſpomnjene njepocziſki nawntki, a dokeſž ſu hewal wot kšeseczijanſkich ludow ſbaleni woſtali, ſu je teſ hačž do dženſniſkeho dnja wobſchowali.

W prjedawſkich

letſtotetkach buchu drje jedyn czaſ miſionarowo k nim poſłani, kotsiž dyrbjachu lud, na kotryž bu doſho ſabhte, k lepſchemu pōnaczu w kšeseczijanſtwe pſchijewjeſež. Pſches prózowanie jeſuitow, kotsiž ſo miſionſtwa dla do aſriſkich horow Habesſch bechu podali, bu w leče 1626 tainny neguſ t. r. kral taſ daloko pſchijewjedzeny, ſo ſo wot koptiſkeho patriarchi w Aelſandriji, k kotremuž ſo bē prjedy lud wjele czaſow pſchijanknył, wotpraji a romſkeho bamža jako zyrkwinskeho wótza pſchijepōſna. Ale tuto ſjenoczeiſtwo doſho njetrajeſche, dokeſž koptiſzy mnichowo lud naſchczuwachu a tutón catholicſkich miſionarow wuhna a nekotryſy mori.

Abesinski kraj ma krala. Kralowſka ſwōjba wudawa, ſo wot tamneje kraloweje i mjenom Saba wuhadža, kotraž, kaž w knihach kronikow a kralow ſo powjeda, krala Salomona jeho wułowaneje mudroſeje dla wopyta. Turci kralowoje mejachu paſ pſchewo wjele wōjnow wjeſež, dokeſž te wſchelate iplaſhi abesinskeho kraja ſo jim podcziſnyč a jim poſtuchacz njeſchachu. Woni dyrbjachu teho dla wēcznje ſwoje knjeiſtwo ſ wulkej krutoſežu a ſurowoſežu wjeſež a bjes krejſpſcheczeja njemōžachu wobſtejež.

To ſamo teſ abesinski kral Theodor cziſiſche, kž tam po ſmjerczi ſwojeho nana wot leta 1830 ſem kralowſki ſzeptar wjedzeſche. Wón bē muž ſróſtny, wulki a wuſtojny we wſchēh khumſhtach a wēdom-

noščaj. Wón pač tež se vskeje furuwoščju swoju kralowstu móz wopokafowasche. Wón bé řebi wulle wójsfo nahromadžit a wschitke ludy a jplahi řebi podcijřnyř. Wřchudžom bé wón w bitwach a wójnach j dobhwarjom. Lub řo jeho bojesche a psched nim řřepotasche. Sčtož řo jemu pschecizwojesche, temu wón se řamřnej ruku řłowu wotcza. Wón řebi řane řwedomnje ř teho nječizwojesche, řři haj řřthyri řta nječwczelow ř jenyh dobom řłonzowacz dacž. řakofne ludy řo wo nim powjedaju. Psches řwoju furuwoščž bé wón řo řa mózneho řnjeřerja w horach řabesč řčjiniř a jeho wola we wsčřem placzesche. Sčtož bé řebi do řłowy řtajiř, to dhrbjesche řo wuwješj. Wón bé řřchescizjianski wjerč a řhwalesche řo řwojeho řřchescizjiansřwa, ale wot řřchescizjiansřeje luboře njebě jemu ani prořřka řnate. Wón pač řo tola řa řwój lud po řwojim wasčnjju starasche a na řřchescizjiansku wěru djerřesche. Wón njeřřčida, řo by ta nękař psches nętoho řazena byla a wón bé pač tež na to řmyřleny, řo by jeho lud ř druřimi ludami do wıřowanja řo dař a tař řwoje řamóženje pschıřporjař. Wofesbe wón ř řendželczjanami dobre pscheczestwo pyřasche, dořelž bé nařhonıř, řo to mózny lud je, řıž by jemu nęhdže pomozny bęcz móřł, jeli, řaž řo jemu řdajche, řgıptowczenjo, řotřıž ř njeřoppscheczom na jeho pschıřjerazu móz řladaču, jeho řraja bęču nadpanyřı.

řıžom w l. 1860 bęču do řbesıřnıje nęřotřı řemžy pschıřczahnyřı, řotřıž řo tam řařyřlıchu. To bęču ludoj ř baselřeske mıřřıjonarņje. řral ř Theodor bé jim to domolıř, ale řwjerdže pschıřřař, řo dhrbjja řwoju ewangelsku wěru řami řa řo wobřhowacz, nıž pač jeho ludej řředowacz. Tež bęču řo tam nęřotřı řendželczy pschekupzy řařyřlıřı a řendželste řodže do pschıřřawow pschıřřezıřu a řo tu a tam tež řranzowřojo a řtalıřı w řraja řařyřlıchu. ř nımı bęču tež mıřřıonarjo, řatholıřıř řaž ewangelıřıř, pschıřřlı, řıž řo do horow řwajıřu, řo bęču temu ludej řęřřu wěru pschıřowjedalı. řendželczenjo męjachu w řbesıřnıjı řonsula a řral ř Theodor, dořelž bé ř nım njeřpofojny, řadařche řebi, řo by řendželřta řralowa pofřanza ř njemu pofřala. Dořelž pač wona to nječasche, dha řo řral ř Theodor na nju rořřnęwa a wschıřřıř Europıřřıř, wofesbe mıřřıonarow do řařřwa czıřny, řdžž bé řıř řřjedn nařřwıřacz dař. Wofesbe řęřřıř tam dwař ř mjeřnom řtern a řofenthal, řotřajž řęřřıř wot řıřowřesje wěry ř řendželřej řřřwı pschıřřupıřojo a jařo mıřřıonaraj dželasčřtaj.

76
řalafıřju pschestupıřojo a do řřřwıřřıř a polıřıřřıř naležnosčow řraja řo męřřařojo. řeho dla řo ř Theodor na njeju rořřnęwa a jeju a wschıřřıř řendželczjanow a řemžow, řotřıž tam bęču, pofanęcz a w řwojeř twjerdžıřņje řmagdale do řařřwa řadžıcz da. řendželřte mıřřıřřřwto, jařo to řřoni, tam na męřče pofřanza wotpofřla, řotřıž dhrbjesche ř řralom ř Theodorom řřıř jařıř dla řendacz. řón pač řwoju řłowu nařřajı. Wón řaneřo njeřa řłonzowacz, ale tola tež nıž jeneho njeřuřčezı, wjele bóře druřıř řıřřezje jařıř wřa. Dořelž řral ř Theodor na řane wasčņje te řadanjja řendželczjanow dopjelnıcz nječasche, wjele bóře pscheczıwo řym jařıřm řurwoje řařřadžesche, dha wobřanřny řarłament w řondonje, řo dhrbı řo wójsfo pschıřřowacz a do řbesıřnıje ř wumóženju jařıř wotpofřlacž. ř Admiral řapier bu řa rořřařowarja tuteřo wójska pofmjenowanı a řón řo w oktobřje 1867 řıžom na řodžach ře řwojıřı 10,000 wofařami po morju na pucz da a tež řbožomņje do pschıřřawo w řdenje pschıřřezje.

To pač bé częřı a řřařřny czah, řotřıž tuto řendželřte wójsfo psches řory řabesč czıřıcz męřesche. řeleřnıza tu řana njebě, na řotřejž řo tař jara dufčņje wjeře, haj řame wofy tu nıczřo njeřpomřachu, pschetož po řřalach a horach a po dořach řo pucze wıřachu. řo tařıřm bu řeneral řapier nufowanı, eleřantow a řamelow a wofřow ř řgıptowřesje řebi pschıřıřcz dacž, řotřez dhrbjıřu řanony a řřelby a wřču potřřebu řu wofařow do řorow a psches řory njeřcz. Pschetož to bé najwobczęžnıřsche pschıř tutej wójņje, řo řa tařte wójsfo řanu řřrobu we wřřolıř horach njeřmęjıřu a řo wschıřřo na řřřıřezje řamelow a wofřow řa nımı řo ř daloka wobřřacz dhrbjesche.

Pschıřıř poczıřku nowęřo řęta a na řonzu řanuara, řdžez bé pola nař řıřma dořcz a mę řo na řanjach wofachņny, bęču řendželczenjo w řdenje řřromadženi a řo na pucz do řorow řabesč podaču. Dořıřı bé to czah, řıž we wřřelafıř wotdželęnjach wot mofřřıř brjořow pola adenřřeřo řolfa řo řapoczıřnasche. řeleřanty njeřęču řanony, řamele bęču wobczężene ře wřřelafıřm druřıřm wofęřřıřm řratom, wofřıř pač nořřachıř wulle řorby ř řřłębom a řıřno a řıřto a wıřno a teřo řunja. Psches dwař męřřazaj męřesche řo tuto řendželřte wójsfo ře wřřelafıř řřařowščju a wobczężnořczju řędžıcz; do řıřle njeřnateřo řraja řo wone czıřčezesche, wřřchudžom njeřpscheczł na nıř řakasche. řola pač wschıřřo derje wotbęža. řeneral řapier wjedžıřche

7 mudrje i mjeńskichimi wjetchami Abesinije, psches kotrych kraje wón czahnycz mjesesche, psches jene pschinič. Ezi, na Theodora swojeho krala abo khezora ski, zuseho njespscheczela witachu, kiž jeho pschiničde ponizicž. Kral Theodor sam, dokełž tutym swojim poddatym wjercham wericž njemózesche, šo njesthróbli, Zendzelčanam napscheczimo hič a ič wuhnacž. Wjele bóle wón i měrom wotčalowasche, hacž njespscheczel jeho nadpanje. Wón bě swoju twjerdzišnu Magdalu, kotraž na wysokej horje leži, bóle wobtwjerdžil a i wojakami pschepjelnik.

Hižom priedy bě general Napier něfotre rash na krala Theodora póskak a jeho šo praschecz dał, hacž dha tola njeschjez tnych jatych Zendzelčanow a Němzow puschecizicž. Tón pał bě to kóždy ras kručje sarjekl. Tola pał dhróbi šo jemu i čiesiči prajicž, so wón tym jatym ani wólóš na hłowje njeje ranicž dał. Wón tón wumólany šurownik mjesesche ič drije w swojey mozy a woni šami tschepotachu, kóždizicž džen febi myšlo, so ič wón da stónzowacž. Ežim bole i twjerdzišnje Magdale šo jendzelste wójšto bližesche, čim wjetšča bě hrosa, so kral Theodor, kiž myšlesche swojich njespscheczelow tudy na hłowu dhyricž a rosehnacž, tnych mišionarow a mužow kaž žony, kotřiž w jasťwoje šedziču, mori.

Ničo pał wot teho wscheho šo nješta. Zutrownicžku 1868 bě general Napier rano i napscheczja twjerdzišny Magdale swoje wójšto postajil. Wón hiščicze jedyn krócž šo da psches wotpóskanzow Theodora praschecz, hacž čže tnych jatych puschecizicž. Ně! bu wotmolwjene. Na to šapocžachu jendzelste kanony hracž a rucž a žyke wjele tawšynt mužow šylne wójšto hnu šo a nadpany twjerdzišnu Magdalu. Ša tši hodžiny bě wona tež dobyta. Theodorowi wojažy, hacž runje wón ič se šurowjenjom i bitwoje wabjesche, jendzelškim šylnym kanonowym kulam wucžeknyč njemóžachu. Kral Theodor pał, hdnž widzišche, so jeho wěz je šhubjena, šo i pistoliju šam šatseli. Žeho morwe čželo bu pschi přemich wrotach twjerdzišny namašane. Tón móžny knjes, kiž dotal bě tu w horach knjesiwo wjedł, njebě tute poniženje snjesč mohl. Žiwjenja šyty, swojeje čžesče wupróšnyeny, wot Zendzelčanow šbity a drije jako jaty wotwjedženy, to wschitko jeho kaž junu Šaula, krala Šraelsheho, i takemu stónčzenju žiwjenja nawabi.

Prěnje, ščtož Zendzelčenjo čžinjachu, hdnž Magdalu běchu dobyli, bě to, so jasťwa jatych wotežimichu a ič šobu wotwjedžechu. Na to pał šu twjerdzišnu šamu,

tuto hnešdo we wyšokich štalach, po móžnosci wapsuczili a jara wjele šlotych a šleborowych wězow šebrawi a šu šo šašo na dompuč podali. Wojałow krala Theodora, kotřiž pschi bitwoje njebuchu stónzowani, šu puschecžili, jako běchu jim priedy wschu brón wsali. Twjerdzišnu šamu pał šu mušamedanskej kralowej še šplaha Šallasow i mjenom Mešiat pschepodali, kotraž je swojim wulšim wójštom tamne hory je wobšabžika.

Zendzelste wójšto šo tu dołho njesadžerža. Šižom 18. haperlejeje šo wone na dompuč poda a i nim bu šobu wjedžena mandželška krala Theodora, Duru-Work, 25 lét štara, i kotrejž bě wón w drugim mandželštwje žitw byl, a jeje jenicži šlětny šym: Mem-Še (i. r. wón je šwět widžil). Macž na pučju na šuchocžinu wumrije, młody Theodorowy šyn pał je w Zendzelškej.

Hižom wokoło Šana 1868 běchu Zendzelčenjo šašo domoj, a i nimi wjetšči džel tnych Němzow, Zendzelčanow, Šranzow a Štalisšich, kotrychž dla ta žyka wójna bu wjedžena.

Ščto pał šu Zendzelčenjo čžyli, hdnž šu tutón wobčezny a šrašny čžah do Abesinskeje wuwjedli? Kaž je šlyšchecz, dha šu wone na to wjažy dnyli 5 millionow toler wadžli. Š čžomu dha? Šsu woni ššesčžianštw šafitacž čžyli? Šsu woni někotrych swojich poddanow i rufow šurownikow wumóž špytali? Ně! ně; Zendzelčenjo pschi wschém tym žame druhe wotpohladanje njesšu měli, hacž to, šwoje njeno a swoju móž w naranškim kraju prawje šjaronje wopofasacž a widžicž dacž. A čžoho dla to? Dokełž šo tam w niz jara dołhim čžafu wěz a pscheměnenja štanu, do kotrychž budža woni swojeje ruzy šobu tyšacž čžyč.

Šudancžto 4.

Pschi šrudnosci a wješlu
Ššwój hłoš ja posbėhnu,
Ša wólam, so šo našróža,
A nimam žanoh' jasťka,
Ša hnuju dušču čžlowješku
Pał nimam žanu wutrobu!

Sbóžni šu czi, kotřiz czičbeje myšle šu.

Hač do polnožy šedžichu w š. někotři towaršchojo w korečnje pijo a hrajo. Š wjetřcha kóždy wječor woni to cžinjachu a njeródne žiwjenje wjedžichu, šebi šamym k škaženju na cžele kaž na duřchi a druřim k wullemu pohórščenju. Šdnyž pjeni dom pšchindžechu, nastja šwada a njejednota, pšchetož žony šwarjachu a to š žyřym prawom a mužojo to šebi njechachu lubiež dač. Tych njeródných mužow pak žonjaze šwarj njeuotraschachu, ale cžim bóle žony šwarjachu, a cžim wjazy woni jim klubu pijachu. Šdnyž hromadže šedžichu, woni šo šwojim žonam šmějachu a šebi bjes šobu powjedachu, kaš šo jim dže, hdyž w nožy domoj pšchindu. Bjes nimi bě pak jedyn, kiž šwoju žonu šwalesche, prajo, šo jemu ženje žane šle škowčko njepraji, ale šo jara šcerpliwje šadžerži. Šdy byřhčeje wy w tutej polnóžnej hodžinje šo mnu domoj šchli, pšchitaji wón, a ja bych jej pšchifařař, šo dyrbi stanyč a jědž pšchihotowacž, wona by to šwólniwje a š wjeřelom cžinika. To wěrnó njeje, wolaču wšchitžy, to nanihdy móžno njeje! Póječe, rjetnu tón, mny čžemny špřtačž, hačž pravo mam abo niž, a wšchitžy šebraču šo ša nim šo šchmatajo. Šdže je moja žona, pračiče šo š nješestym jařhkom tón muž šwojeje škužobneje hořžy, kotraž jemu bě šhežne durje wotcžinika. Wona šedži w kuchinje, wotmolwi ta, a cžaka na wař; tež hotuje wona ja wař něščto k wječerji, hdy byřhčeje šchto jěšč čžyřli. Wona dyrbi na měščze nuts pšchitěč, kařařche wón a mojim towaršcham a hořčam tu něščto k wječerji pšchinjěšč. Ša něotre minuty bě ta žona tu a witařche pšchecželnje šwojeho muža a jeho nóžnych hořčow. Žedž bu bórřy na blido nanořhena a ta žona jim pořkužowařche, jačo bychu pšchepřořheni byli.

Tuto pšchecželniwe wařhnje hnu tych wopřichých towaršchow. Šedyn wot nich, kiž bě najbóle štróřby, njeuóžeřche šo šđeržecž, ale woprašcha šo teje žony: prače nam tola, kař dha je móžno, šo wy tajka šcerpliwja šče a š nami tař lubošnje ryečicže, hdyž tola wěščje, kařžy njeródni a wopřli ludžo my šmy. Ša wěm, wotmolwi wona, šo mój muž se šwojim žiwjenjom, kotřez wón wjedže, šo wo šwoju duřchu pšchinjěše, a mi to žel cžini, šo jemu po šmjerczi loř njepanje na wjeřete měřto; dořelž dha jemu tajři řrudny pšchichod pšchidomje hrořy, dha ja to ša

šwoju pšchibřuwšomščž dđeržu, jemu jeho žiwjenje tu tař wjeřete hačž móžu pšchihotowacž; š teho mi tuta cžichoščž a šcerpliwoščž pšchindže. Pšches tute šłowa buču wšchitžy hłuboko hnučzi a tón lořžy šmyřlemny muž wot rořkarza šajaty. Džař tebi, ty luba man-dželřka, ša tvojú luboščž, ja čžy šo polěpřhčez a š Wožeř pomozu šo šwojeho njeródného žiwjenja wostařitěž! Wón šłowo dđeržeřche a bu lěpřchi cžłowjeř, pobóžny řhčěščijan a dořny mandželřki. Šeho mandželřka bě pak pšches šwoju luboščž a cžichoščž a šcerpliwoščž jemu pomozna, šo wón do štareho hřeřha njeřapany.

14.

Sšerbija.

Tón kraj, kotřehož dla juntrócž, ničto to njeuóže prajicž hačž w bliřichim cžasu abo ša něotre lěta, w Europiřkej šwada a wójna nastanje, je Turkowřka. Turkojo se šwojeř muhamedanřkej wěru a se šwojim řhnikym wařhňjom do Europiřkeje wjazy njeřluřhčej. Wón š nimi š Europh! nječ w Afřikej hładaja, kař šo hiřhčeje řhwilu řđerža! Tař šo wřchudžom praji. Turkowřki kraj a sultan je kař řhory muž, kotřemuž jeničžy š tym šo pomhačž móže, šo wumřje. Wón je kař řhniky řchom, kotřehož korjenje šu řhore a nahnite, kotřehož řdónk žane řtrowe žiwjenje nima, kotřehož hařořy šu řuche a řkody wón žane wjazy njenjeře. Šeho dla hiřom dawno šo praji: porubařny řón, řchto řadžeřwa wón jemju!

To pak je jenož to prařhenje — a tuto prařhenje hiřom wjele lěř řem šo mjenuje to orientaliřke abo narařche prařhenje — řchto dyrbi tón řchom porubačž a tón kraj, na kotřymž je rořřk, bracž, a hdyž tón řhory muž wumřje, řchto dyrbi jeho řamóženje a řubko jačo herbřtowo dořtačž? Šdnyž něhdže w puřčinje šcerb leži, dha pšchilecža se wřchěč řtronow rubiežne ptači, a čžedža žracž, ale wone šebi bjes šobu tu řłódku žratwu njepeřpřhčej a do řwadny pšchindu, šo šo rořdrapaju a jedyn druřeho rořřaka. Š Turkowřkej je runje tař. řřuřojo byču najřadřcho, tař bórřy hačž móžno, žyřly turkowřki kraj do řaka řhnyřli a teho řhoreho muža herbřtowo šebi wřali. Š woni k temu wěřte dořre pravo maju. Pšchetož woni šu najbliřičhi řuřkóžzi a pšchecželřo Turkowřkeje a

wjetycki dzjel jeje wobhydlerjow, kotsiz muhamedaniskeje wery njesku, je s Ruskami grichisko-katholiskeho werywufnacza a s nimi jenajsteje, mjenujzj sklowjanskeje narodnosceje. Tuto herbstwo a tuton kraj Ruskam te druge europiske knjezerstwa njeoposceja. Franzosjo, Serdzjelczenjo, Austrizizj a sami Pruzizj njechadzja pschidacz, so by Ruska swoju moz w naranju powjetyckil a w Konstantinopoli moz a knjeistwo dostał. Kozdy by najradicho sam sa so Turkowsku mel abo tola, hdy by mozno bylo, wulki kruch wot njeje. Dokelz pak njewjedza, tak so do njeje djelicz, dha woni ruku nad turkowskim khezorom djerza a jemu se wschelakim lekarstwom pomhaju, so njeby wumrjet. Tutej njejednocyje europiskich wulkich wjerchow ma so Turkowska jeniczizj dzakowacz, so tu wona hifchcze je. Swat by dawno hizom konz s njej byl a skhoda to nihdy njeby byla.

Wjes tym so pak w Turkowskej samej wschelate pschihotuje, schtoz k temu pomhacz budze, so wona un-
krocz rospanje a sahinja. Turkowski sultan abo khezor mjenujzj ma wulki dzjel poddanow, kotsiz su kshesczjanskeje wery. Sa sastojnikow tych krajow, w kotrychz kshesczjienjo bydla, won jenoz tajkich muzow postaji, kotsiz su muhamedanszj. Tajki sastojniki abo pascha wschat kraj a wosbeje kshesczjjanow wuzyza a na wschitke waschnje podtkoczjuje. S teho su hizom w starschich czasach najkrawnische sbzki nastate. Pschetoz kshesczjienjo su sphtali, so s turkowskeho spschaha wufwobodzicz.

Do turkowskeho khezorstwa, kotrej ma w Europie 6175 □ mil a 11 milijonow wobhydlerjow, skuscheja Kandija, Thebalija, Rumelija, Bulgarija, Mazedoniska, Walachija s Moldawu netk mjenowana Rumuniska, Wosnija a Serbija.

Rumunskaj a Serbiji je so po krawnych bitwach radziko, netajke swobodny dostacz, tak so wobej matej swojich kshesczjjaniskich wjerchow, kotsiz tam rostasuja, ale tola hifchcze we wschelakim nastupanju wot turkowskeho sultana w Konstantinopoli wotwisuja a tam wstih lerny dawł wotedadz maju. W nojnowischim czasu pak chzedza sibi kshesczjienjo w tych druhich provincjach to samo dobycz, schtoz Rumuniska a Serbija wobpedzitej. Tcho dla seje czitali, so je hizom dlje dhzil leto na kupje Kandiji abo Krecze sbzkl, hbez kshesczjienjo s Turkami wo swoju swobodu wojuja. Tcho runja w Bulgarskej a Mazedonskej a w samej Thebaliskej hizom dawno so wscho wari a so na to hotuje, turkowski spschah wot so czihnycz. Czab pschindze, hdez so to

kshesczjjanam derje radzi. Njeh jenoz we wjeczornych krajach hdy netajka woina wudhri, dha w naranichim turkowskim khezorstwoje muhamedanski thron khabkaz pocz-
nje a polmekacz dale bole wobljednje.

Sa prjedy wo Serbiji prjach, so wona je so nek-
tak s turkowskeho spschaha wufschmataka. To pak njeh
nichts njemykli, so je so to jej s lohfej prazu radziko. O! ne, hizom psches piecz lictotetkow muhamedanska
wera tam s kshesczjjaniskej wojuje. Turkojo su wina,
so w Serbiji kaz w zhym naranju skongo a swetko
lpscheho psnacza njeje skhadzcz mohlo. Tute s wjetycka
sklowjanske a prjedy kczjaze kraje se swojimi wobhde-
rjemi su psches turkowske knjezerstwo pod zakofnym
spschahom djerzane a wot wscheho dobrego sboza wufan-
knjene wostate. Serbjo su wojowali a wjele droheje
krawje pschelowali, so bychu swobodu wery a ziwjenja
dobyli, ale su pschewrali a pschewinjani s noweho czim
bole wot muhamedaniskich a turkowskich thranow tyscheni
byli. Serbija lezi na mjesach Turkowskeje, ma najblize
do drugeje Europiskeje a ma sa kusowom Austriskich,
Madzarow, Kromatow a Skowjenow.

Schtoz na naryschu serbski horu, s mjenom Ko-
paonik stupi, kotraz 6000 poklozczow wshofa je a na
kotrejz jedyn, kaz paschjo, kiz tam swoje stadka pasu,
praja, zhly swet widzicz moze, a wot tam k pokodnju
hlada, ton wulku runinu widzi, psches kotruz rka Sit-
niza schumi. Tuta runina — kofowe polo — kaz
jej relajn, be w l. 1389 a 1448 to krawne bitwischczo,
na kotrynz Serbjo s Madzarami a s Polakami sjeno-
czeni krawne bitwy pscheczino Turkam bijachu, a na
kotrynz sultan Amurad a posleni serbski wjerch swjaty
Lazar sa jedyn dzen swoje ziwjenje spuschczischtaj. Na
to pak pschindze sa Serbiju nowe dolke spanje, pschetoz
Turkojo tehdy dobywachu.

Halle w tutym najchim lictotetku je so Serbam
radziko, turkowske knjeztwo saniczicz. To pak jedyn jim
k czesczi dhrbi prajicz, woni sami wot lubocze k swo-
jemu wotzneniu krajej sahorienci su wulke wopory pschi-
njekli, so bychu swobodu dobyli. Karadzordze, kaz jeho
Turkojo mjenuja, abo Czorny Turij, kaz won pola Ser-
bow rka, jich nawjedowasche, hdyz woni 1812 Turkow
s kraja honicz poczachu. Pod nim bechu woni wsku-
dzom dobywarjo. Bohaty kaz khudy swoje samozjenje
a swoje pjenesy da, so by so woina mjescz mohla a
kozdy, njeh be mlody abo stary sa bron pschimasche, so
by pscheczino hdenemu njepscheczjelej wojowal. To
samo leto Turkojo se Serbiju mer wofantnychu, ale

hižom 1813 jón Turkojo sašo stamachu a s noweho Serbsku nadpamychnu. Karadžordže swój lud do bitwy mjedzische, ale wón bu sbity, so dyrbjesche psches hory do Awstrije czefacz. Na to nowe furowjenje Turkow w Serbiji a nowe žakofne podtlóčenje luda šo sa-pocza. W tutym času jedyn drugi patriotičny smy-sleny serbski muž wscho na nowy šbež hotowasche a to bě Mikosch Obrenowicz. Njedyelu Palmorum l. 1815 šhremadži wón swój serbski lud pola Takowa a naj-wyšči duchowny, archimandrit Melentije, kam s mje-čjom wopasany a s kšhijom w ruzy požohnowa tnyh khróbtlych bédzerjom. Ezi mějachu tón króc wjazy sboža a Turkow s kraja wuhnachu. Mikosch Obrenowicz pať bu wot nich sa serbskeho wjercha wuswolentj.

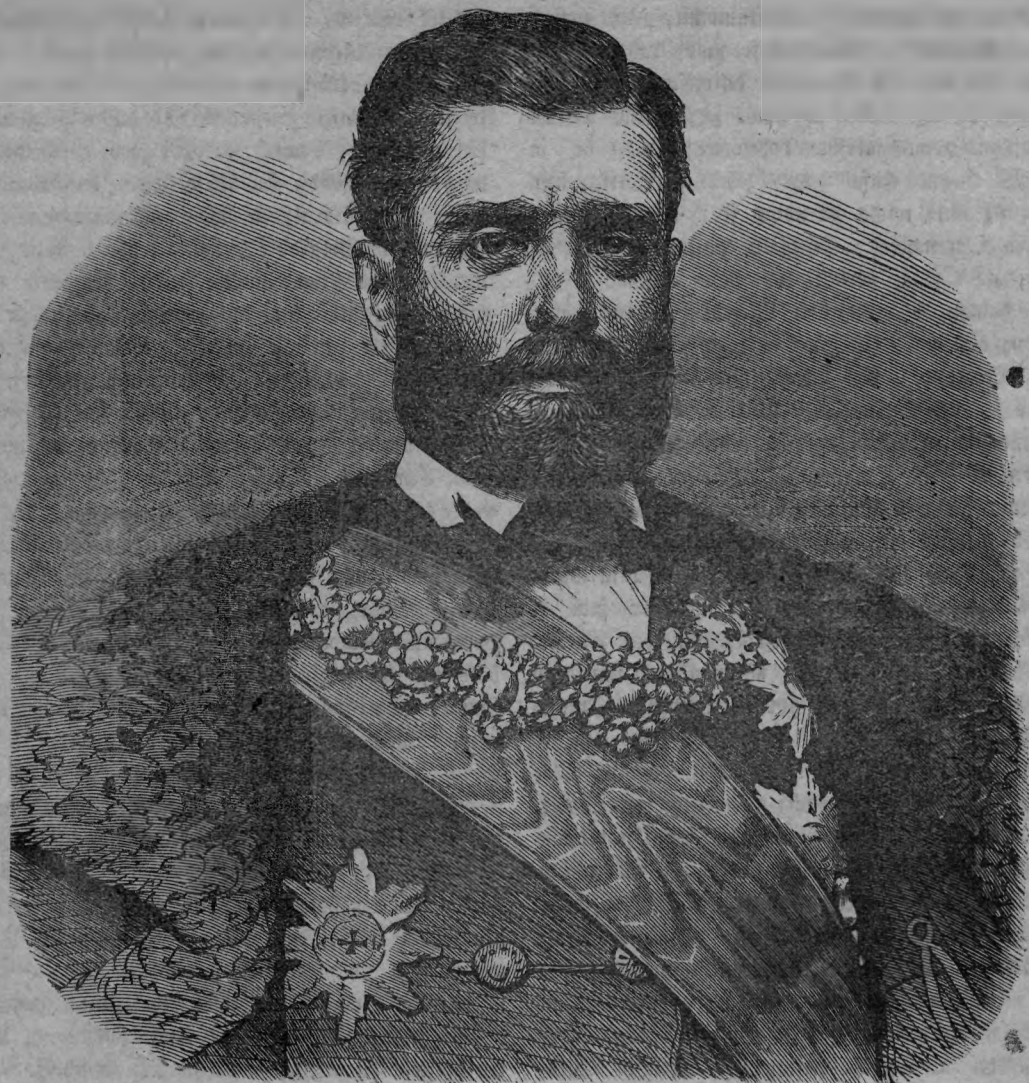
Tutón Mikosch Obrenowicz knjezesche w Serbskej i wulkej mudrosčju a wustojnosčju. Wón bu tež wot turlowiskeho sultana jako wjerch pschipsónaty a jemu slu-bjene, so šmē jeho šyn po jeho šmjereči po nim wjerch byč. Mikosch knjezesche s mozu a njedasche šebi do šwojeho knještwu wot nikoho rycječ, ani wot Turkow ani wot Serbow. A pschi tym bě wón jara naramny a pjenješ lakomny. S tym pať wón wjele njepsche-cjelow dosta.

Mikosch bu teho dla w l. 1840 nusowany, šwo-jemu šynej Michalej Obrenowiczkej knještwu wotšupicž. Tón dha 15. mērza 1840 w Belgradže, šchtož je hlówne město w Serbskej, šwój nutsčzah dzeržesche. Ale hižom w l. 1842 dyrbjesche wón sašo wotšupicž. Šchetož šwójba Obrenowiczow bu psches serbski šejm, šotremuž štupšchčžina rěfaju, je serbskeho wjerchomštwu wotšadžena a na jeje město bu šwójba Čzorneho Šurija wuswolena. Alexander Karadžordžewicz, šyn Karadžordže abo Čzor-neho Šurja, bu sa wjercha postajentj. Mikosch Obre-nowicz je šwojim šynom Michalom poda šo do Wina, hđež wonaj w mērje žiwaj bēšchtaj. Ale w l. 1859 w Serbskej revoluzija wudhri, psches šotruž bu wjerch Karadžordžewicz wuhnaty a sa wjercha sašo Mikosch Obrenowicz powołany. W l. 1860 pať wumrije Mikosch a na jeho město bu s wjerchom jeho šyn Michal Obre-nowicz. Ton šamj bě wschaf čžichi a mikosčžitwy a dobročžitwy knjes, kiž na ludowe šbože myšlesche. Do teho čžasja mějachu hišchče Turkojo twjerde města Serb-skeje, kaž Uziju, Sofok a Belgrad s wojakami wobša-džene a s tym na to dopominachu, so žhly kraj pod turlowiske kšhžorstwo škuscha. Michal Obrenowicz pať njeje šastak, na to džefacz, so bychu tute muhamedanske a turlowiske wójšta serbski kraj wopuschčžile. Zemu je

šo tež radžiko, šo Turkojo 1862 twjerdžisnu Sofok a 1867 twjerdžisnu Belgrad wopuschčžichu. Nicžo nětt dale wjazy Serbsku njesabžewa, šwobodny kraj byč, hačž to jene, šo dyrbi lētne 42000 dukatow dawka Turlow-skej płacžicž. Prajicž šo dyrbi, šo je Michal Obreno-wicz sa šwobodu Serbskeje wjele wusfukowal. Wón je šo sa to štarak, šo bychu šo wšchudžom šchule šako-žowate a w Belgradže je šama wyššota šchula. Šrichišk-katholška abo prawoškawna žyrkej drje tam knježi, ale nitomu ani katolikam ani ewangeliskim žadny šafón nje-wobara šebi žyrkwe twaricž, wofadny šakofecž a šwoje Bože škluzby džeržecž. W šwětnyčh naležnosčžach prawa šo drje hišchče po štarym wšchynu šudži a šchtož wojer-štwu nastupa, pod šotrehož móžnym regimentom nětt žhla Šuropišta žakofčži, dha tež tudy na wojakach nje-pobrachuje. Wójško je derje šrižadowane, kaž w žanym druhim kraju, a šikowanje šapocžina dale bóle šakčžewacž wot teho čžasja šem, šo parne kóžde po Donawje horje a dele jēšdža, a hđyž hišchče želesnižy kraj je šwojimi dobrotami wobšboža, móže šo šbože w tutym kraju hišchče bóle pschisporjecž. Šschetož serbski lud njeje hišchče šhubik, šchtož wšchudžom druhdže šo pomjerišchuje, lu-bosčž k šwojemu wóžnemiu kraju, ša šotruž kóždy, njedž je šhudy abo bohaty rady s šorlivosčju ša brón pschima a šwoju krej pschelitwa. Póšt a telegraf tam šwoje města a puče matej; ratarštwu šo wēšče w tutym pšódnym kraju wudofonja; do teho čžasja burjo na nicžo nješku džerželi hačž na šwinje, šotrež šo tam we wulkič hromadach a čžriódach plašuja, a je jenož k wobžaro-wanju, šo žadny serbski šwobodny muž wo žane rje-mješništwu njerodži. Serbski kraj šbudžuje dobru nadžiju a jeho lud je, dali Bóh, k temu powołany, Turkow s Šuropiškeje do ššisteje wučžischčžecž pomhacž.

Michal Obrenowicz, wjerch serbski, je wot l. 1860, to dyrbi šo jemu k čžesčži wobšwēdčecž, s njemustawa-zej próžu na to šfukowal a džefak, šo by serbski lud a kraj k šbožu pschischoł. Wón bě šebi pať tola tež njepschčželow šbudžil! W l. 1853 bě šo s rjanej ma-džarskej hrabintu, Šuliju Šunhadny do mandželštwu po-dak, šo pať w l. 1865, šotelž žane džēcži hromadže njemēšchštaj, wot njeje rošwērowacž dak. Šo šo šta na wabjenje šwojeje čžety Anti Konštantinowiczowej, šo-traž čžyšche jemu šwoju džowku Katinku ša žonu dacž. Njedž to je kaž čžze, ale nowiny praja, šo to šobu je wina jeho šmjereče byša.

Jedyn džej nalēcža, bě to 10. junija 1868, hđež mite škóncžko rjenje šwēčžesche, dha wjerch Michal šo wiesesche

do sahrody s mjenom Topczidere, a stupi s wosa, so by
 so pschekhodzik. S nim beshchaj Anta Konstantinowiczowa
 a jeje dzowka Katinka a nekotsi drushy. Pod dubowym
 schtomom tam stejesche Radomanowicz, nehdufschi gym-
 nasialny direktor s Belgrada, se swojimai synomaj a
 s nekotrymi druhimi wošebnymi towaršchemi. Wjerch
 Michal se swojim pschewodstwom pola nich nimo dzjesche
 a tamni sčezjechu swoje klobuki, jemu pomhaj Bóh prajo,
 a wón so jim dzakowasche, pscheczelnje wjerschpomaj
 wotmolwojejo. Ale ledom bš nekotre kroczele dale schof,
 dha Radomanowicz spody futnje pistoliju wuczehnje a
 na Michala tseli. Teho runja tež cji drushy cjinjachu.
 Michal do hlowy trjeheny na semju panj a po nim

tež tej knjeni, kotrej jemu k stronje dzeschtej. Wjšche
 teho hišcze teho pol mornwego wjercha s nožemi kašaju,
 so wón mornwy lezo wostanje. Sčuzobnizy pschibezja,
 ale tu žanu pomoz wjazh njebe. Michal bu mornwy
 do mešta donjeseny. Žyła Serbska žarowasche a ze-
 lesche. Wtorbarjo bechu czehnysli, ale bichu popanjeni.
 Woni bechu kaž je nek wufledzene, wot Alexandra Ka-
 radžordzewicza k temu najeczi a psches pjenjesh na to
 wabjeni, wjercha Michala skonzowacz, so by tón na jeho
 mešto stupik. Woni su so w tym utolili. Pschetoz
 serbski lud wišal wo njeho njerodžesche, ale wufwoli febi
 mlodeho wuja njebo wjercha s mjenom Milana Obre-
 nowicza sa wjercha. Njeh Serbija kežeje a so pošyliti

pod swojimi nowymi młodymi wierzchom Milanom a njech wona dale bóle budze swobodny słowjanski kraj w naranju — nadzija lěpszych rjenjech czaŝow.

15.

Wimbachez kmótr na twjerdzinsje Königsteinje.

Jemu njezdzelu rano khetro sahe bě ſo Wimbachez kmótr na pucz dał. Wón bě ſo ſwój najlěpschi ropr woblijeł a njeſeſche na khibjezce kaŝ pod paŝu wſchelaſe brémjeſchka a wěŝy. Sdžeha džeſch, kmótrſje, ſawoła na njeho Prudlaſez wuj, hdyž se wŝy dželſche. Daloko, daloko, wotmolwi Wimbachez kmótr, na feſtunku džu ja k mojemu Zakubej, kotryž pola artilerije ſteji; wón je mi piŝał, ſo je něk wueferzirował a ſo je hižom wjele krócz ſ kanonu tſelil, duž ja žaneho mēra nimam; dyrbyu teho hólza widžicž. To prawje činiſch, kmótrſje, rjekny wuj, na to waſchnje ty twjerdzinsnu wohladaw a kanony, kotrež hiſcheže žane drje widžil njeſiŝy; praj mi pał, ſchto w tych brémjeſchkach maſch? Hlaj, wotmolwi Wimbachez kmótr, ja džu mojemu Zakubej něſchto ſobu wſacz; duž hym ſebi tudy ſwój ſtary kožuch a pudelmēzu do mēcha tyknył, ſo by ſo mój Zakub to woblez mohł, jeli ſo wón w ſymje dyrbi na ſtraži ſtejecž! Teho runja hym jemu ſtary pſchedeſchcznik kupil, tón mōže ſebi ſobu wſacz, hdyž w hroſnym wjedrje marſchirowacz dyrbi, ſo njeby na kožu ſmokatł. Tu hym jemu mały kaſchczil mudželak, do kotrehož kruh khlēba, bērtlik kanli butry, něſchto kołbaſow a bleſchtu palenza tyknyč a jón ſebi na ſwój torniſter pſchipaſacz mōže, hdyž junkrócz daloko marſchirowacz dyrbi, ſo njeby na pucz žaneje nuſy czerpiež trjebał. Dha budze ſo pał tvoj luby Zakub ſmjercž wjeſelicž, kmótrſko, praji wuj. — Za pał ſo tež njemało wjeſelu, jeho wohladacz, pſchiftaji ſo ſmējo Wimbachez nan; ja mōžu či prajicž, ja njeſ hym wjazy teho dla ſty, ſo ſu mojeho Zakuba do wojakow wſali; jedyn njemōže tola wjedžicž, ſchto ſ njeho budze; hdy by wón jako korporal abo jako general junu domoj pſchifchoł, dha byč ja najwjeſcheho mojič wołow ſarēſał a hoſczinu wuhotowal, na kotruz byč wſchitlich wo wŝy a tež tebe pſcheproſył.

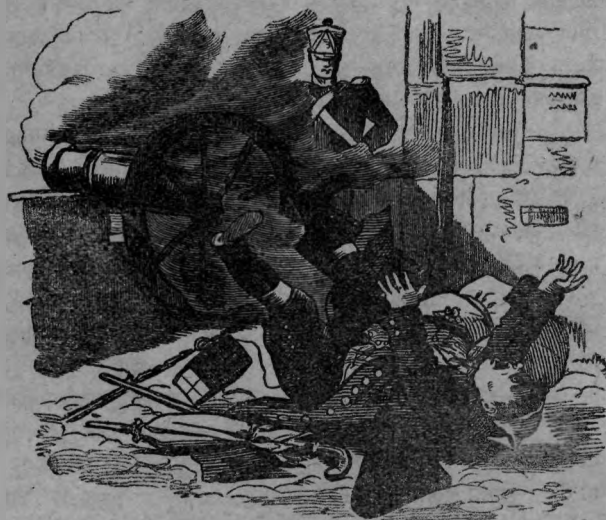
Wobaj, Wimbachez kmótr a Prudlaſez wuj, prajeſchtaj ſebi na to božemje. Přeni pał puczowawſche

hač na Königstein. Začo k wrotam twjerdzinsny pſchindže, mēſeſche wón nuſu, ſo jemu nuſ daču. Tola pał po wjele praſchenjach a proſtwač, bu jemu wotpuſchczene, ſo horje na feſtunku podacz a ſwojeho Zakuba, kiž runje pola jeneje kanony ſtraž mēſeſche, pytač. Wjeſele ſaŝowidženja bě pſches mēru wulks. Nan ſylyſy radoſče pſchelawaſche, jako ſebi ſwojeho Zakuba wohladawaſche. A, aj! rjeknu wón, kajti ſy ty tola ſchwarny pachol! kał rjenje tola tebi ta piŝana kutnja pſchiftjeji, kał ſu twoje wołky pētnje ſežeſkane, hdy by to jenož njebo mač widžila!

Kóždy wē, ſo wojak, hdyž na ſtraži abo waſche ſteji, ſ druhimi ludžimi rycječ njeſimje. Zakub pał, kiž w jennym ſdalonym kucjiku ſwoje mēſto mēſeſche, hdyž ničto huſto njeſchindže, wo tu ſaſaſnju njerodžeſche, ale ſo ſe ſwojim nanom, hdyž bě jeha ſ wjeſekoczju witał, do rycčow da a jemu wupowjeda, kał ſo jemu je dotal ſchto a ſo jeha wopraſchowaſche, ſchto doma činja. Wimbachez kmótr najprjedy nutrneje na wſcho poſtkuwaſche, ſa někotry czaŝ pał tu wulku kanonu ſe ſpodžiwanjom ſebi wohladajo, ſo wobhonjowaſche, k čzomu wona tu je. Haj, nano, wotmolwi jemu ſym, ja dyrbyu tu ſtejecž a na to kēdžbu mēcz, hač žadny njeſchczel ſo twjerdzinsje njeſchibližuje, hdyž pał jeneho wuhladam, dyrbyu ſ tej kanonu tſelicž, pſches čzōž tajſa hara naſtanie, ſo wſchitzy wojazy na twjerdzinsje ſa brónju pſchimaju a ſo ſhromadža, ſo byču njeſchczela wotwobarali. Zakubje, praji Wimbachez nan po ſhwili, Zakubje, ty by mi wulku wjeſele pſchihotowacz mōhl. Kajte dha, nano, wotmolwi ſym. Ty by mōhl ſ tej kanonu jedyn krócz tſelicž, ja to ženje njeſchym ſtyſchak. To pał njeſmēm, rjeknu Zakub, to je jenož tehdy wotpuſchczene, hdyž někajki njeſchczel ſo bliži! Wō, jedyn jenicžki krócz ſeži to, ty to jenož tał kał k žortej ſčiniſch; ja byč tola rad ſtyſchak, kał to klineži, praji nan. Sdy byč jenož wedžil, ſo kchſtany njebudu, jeli ſo to ſčinjju, wotmolwi Zakub! Wono ſo jenož k žortej ſtanje, rycčjeſche nan ſhnej, a hdy by jedyn wyſchł abo podmwyſchł pſchifchoł a cze ſwaril, dha byč ſ nimi ryczał a jim prajil, ſo je ſo to moje dla ſtało, ſo je to jenož někajki žort a ſo, hdyž doma ſwinjo ſarēſamy, jim wulku kołbaſu a kruh pječenje abo ſhinki pōſkač džu; na to budža woni ſaŝo dobri.

To wſchitto, wōſebje to džēczaſe požadanje, ſwojemu lubowanemu nanej, kiž bě ſ dalokoſčje k njemu na wopytanje pſchifchoł, wjeſele pſchihotowacz, teho

njenafhonjeného Jakuba nawabi, próstwu nana dopjelnicz. Wón po tajtim wscho pschihotowa a na jene dobo sahrima kanona s móznym hłokom. Wimbachez kmótr, kiž bebi to njebe myšlil, so to tajki wrjeskot budže, padže nastrozany snat na semju a ležešče tam kaž morow; wón bebi ničžo druge njemyšlilše, hačž so je sam satšeleny, kaž sajaz.

Na to tselenje pač pschibeža zyke wójsko, kiž na twjerdzisnje stejšče; tež wyschł khwatašč tu a wolašče na Jakuba: sčto czinišč, hdžeha je njepscheczel? Njepscheczel tu žadny njeje — wotmolwi Jakub; Sčto dha pač, rycješče tón rosnjembreny wyschł dale. Nichtó tu njeje, wotmolwi tschepotajo Jakub, hačž mój luby nan, kiž tu leži! Ty by pač tola s kanonu tselik, hrimotášče tón wyschł na njeho. Haj! hlejče, haj! pošluchajče jenož, wój nan chyzšče jedny jeniczki krócž štyschecz, kač to klinči, hdžž so s kanonu tseli, a duž bym jemu to mjesele sežinič; bē wschač to jenož žort. Na to pschistupi Wimbachez kmótr, kiž bē so bjes tym wot semje sbehnyl a rjeknu: luby hnadny knješ wyschł, njemečeje to sa što, wono je so jenož k žortej stač; mój Jakub to ženje wjazž cziničž njesmjje. — Wimbachez kmótr pač dyrbješče na mješče twjerdzisnu wopuschczicz, tež wschitke swoje brēmješča sažo sobu wsacz a Jakub pschindže na žny tydžen do arrešta.

Jako Wimbachez kmótr pola Prudlatez wujoweho doma nimo dželše, praschješče so tón: kač dha bē, wujo, na Königssteinje. Ach šle, jara šle, wotmolwi wón, a khwatašče domoj. W smyje pač so swój ložuč

sažo woblekášče a swoju pudelměžu bej stajješče a sa czopšymi khachlemi šedžo se želniwosczu na swojeho Jakuba spominašče, so jeho wětr a mjeršjenje tyszki. Wón wot teho czaba sem swoju narodnr: wječ njeje wopuschczil, ani ženje wjazž so na puczowanje dač.

16.

Na šwecze wscho sabinje.

W žanym lěstotetku nješku so tajke pschemenjenja na thrónach a w šwětnych kraleswach meče, kaž w nječizšchim, w kotrymž my živi smy. 1814 dyrbješče Napoleon I. wotstupicz, kiž chyzšče žyku Europu pod swojim šzeptarom šjenoczicz; a bu jaty na kupu Helenu wotwjedženy. Na jeho město pschindže bourbonsta šwójba na franzowsti a šchpaniski thrón. Me hičem 1823 wudhyri w Šchpaniškej revoluzija a Ferdinand VII. jenož psches pomoz Franzosow swoje kralesstwo šthowa. 1824 bu mežikansti khezor Turbide wot swojeho luda s kraja wuhnaty. • 1830 3. februara dželšče so Grichista wot Turkowskeje. To šamo lěto algierski wječš swoje knježerstwo šhubi a w Franzowškej bu Korla X. wotšadienty, wojwóda Korla s Braunschweigškeje wotehnaty a Šotlandsta dyrbješče Belgistu puschczicz, kotraž bebi Leopolda I. ja krala wuswolil. 1833 bu Don Miguel w Portugalskej s thróna storčeny a kralowa Donna Maria na jeho město stupi. 1848 bu Louis Philipp, kral franzowsti, wotšadženy a Ferdinand khezor awstriški bu nusowany k lěpšchemu swojeho wuja Franz Josefa wotstupicz. 1859 šhubiču swoje knježerstwo: wójwoda modenški, wójwoda parmška, wjelewójwoda toskanski a khezor Soulouque na Šanti. 1860 bu Franz II. kral neapelski s thróna storčeny a 1862 grichiski kral Otto I. se swojeho kraja šdaleny. 1865 dyrbješče wječš Rusa s Rumunškeje czelacz; 1866 bu Franz Josef, khezor awstriški nusowany Veneziju na Italškich wotstupicz a kral hannoverski Jurij, wójwoda nassaufski Adolf a kirmječš hessenški Wylem swoje kraje šhubiču.

1868 je Šabella, kralowa Šchpaniška, swój kraj wopuschczicz dyrbjaka. Revoluzija je wudhyrika a bjes wscheho krejšchecleča je so w Šchpaniškej lud na to šjenoczil, so njeha ničžo wjazž wo swojej kralowej wjedžicz. Šchpaniška wopšchija 9200 □ mil a ma 16,300,000 wobnydlerjow s wuwšaczom kolonijow t. r.

tych krajow w Amerikzy, kotrej hysczeje f njej fkusheja. Kralowa Szabella je fo 1830 narodzila a po tajkim 38 lët stara. Wona bu 1843 f kralowej a ftejeje naj-prjódzy pod fórmindstwom fwojeje maczerje Skhristiny. Jane jara fhwalojne a pótfwne žiwjenje wona wjedla njeje, a je mēla 9 dżeczi, wot kotrychž to najstarše, taf nje-nowanj asturfski prhnj, je 11 lët stare. Hacž tón budže fa kraja potajeny abo něchtó druhi fa wječha powołany abo hacž budže republika, to fo hysczeje njehodžeje prajcž, hdyž tole pišachny.

17.

Njebudž womža, hdyž je cze Bóh borana ftworit.

Wimbachez kmótr mi wot fwojeho kmótsenja w M. tole powjedaje. Glajcze, ja buch na fšchczijna pšcheproscheny a wy derje wěšcze, taf to prjedy pola birrow bē, fo kóždy febi nōž a widlicžki fobu pšchinješč dyrhjeje, hdyž chyzje fobu jēšč. Hlej-cze, dha bēch ja febi nōž fobu na fšchczijna w M. wšaf. W prawym czařu, hdyž bēchmy wot fšchczenja, fo hoščina japocžinasche. Pšchi njei, hlejcze, na nicžim nje-pobrachowaje; pšchetož, hlejcze, bē to bohaty bur, kž fšchczijna hoto-wašche. Najprjedy pšchi-

dže dobra poliwka, hlejcze, potom howjase mjašo f rajřom a f rořnykami, hlejcze, na to karpy a napořled fwinjaza pječeň, hlejcze. Nam wšchitko wubjernje fšodžeje a došč motreho bē tu tež pódla, hlejcze, fo na nicžim žana nuša njebē. Hdyž bē fwinjaza pječeň fšēžena, hlejcze, buch talerje f blida fwotnořšene, hlejcze, a ja pšchi febi myřlach, fo nět nicžo wjazy na blido njepřichōže. Teho dla, hlejcze, fajšlapnu ja mōj nōž, hlejcze, a tšnu jōn febi do šafa, hlejcze. Na jene dobo, řchto fo řtanje, hlejcze!

Pječena huřyza, hlejcze, bu pšchinjeřena. Za wo-njeje taf krařnje a řjenje, fo budžich ju wřchaf naj-radřho žřku řjēdł, hlejcze. Ale, hlejcze, ja bēch febi fwoj nōž do šafa tšnył a hlejcze, to fo mi řdaje haniaba bhež, jōn řařo je šafa wuščahnyč. Nařch jedny dha tola tež trochu wē, řchto je pšchitōjne, hlejcze! Šu-řyza wonjeje řjenje, fo fo mi wutroba fmejeje a hłōd na mnje fo da, hlejcze, jako njebudžich fa řřly wje-čor nicžo f jēdži mēł. Šaf dha pať nōž je šafa do-řtanu, hlejcze, fo mi ničtō fa řlo njewořnje, hlejcze, to bē to wulžřchne wařne prařchenje. Ale hlejcze, mudra hłowa febi derje pomhač wē. Po tajkim, hlejcze, ja řyč na rubjeřnikow a paduchow pšchinjeřu — a, hlejcze, jim tole powjedam. Wje, praju ja, je tež jinu rubjeřnik nadpantł. Za du jedny wječor pšchē hōlu domoj, praju ja. Duž mi nařle, praju ja, řha-dla do pučza řtupi, praju ja, a řawōka na mnje: pje-njeř abo žiwjenje, praju ja. Za pať, praju ja, řhēřje do šafa hřabnu a dořahnu febi nōž (a hlejcze, hdyž to prajach, ja tež je šafa fwo jnōž wuščahnu a jōn roř-

fšlapnu) a wōkam na teho rubjeřnika: hōlcze, praju je, njedotři fo mje, praju ja, jeli tebi twoje žiwjenje lube. Žako tōn njebolať mōj nōž wuhlada, řtočzi wōn, praju ja, do bofa a ja džeč f mērom domoj, praju ja.

Pšchi tutej řkladno-řczi, hlejcze, bu mōj nōž řařo je šafa, hlej-cze, a ja mōžach řařo fobu jēšč, hlejcze, a huřyza pječeň mi wu-řjernje fšodžeje.

18.

Džiwny hōšč.

Jedyn zuřomnit pšchōže na jenym řhētro řymnym najřmyřim dnju do korčmy a řny fo njedalofo řhach-low, w kotrychž řatepiene njebē, řa blido. Wōn febi da řřleřnu piwa porjedžicž a jako po řhwili korčmar f

njemu stupi a ſo jeho woproscha, czoſo dla wón tajte
poſhmurjene czoſo czini, dha tón zuſomnik rjekny: „Wě-
ſeje wy ſchto? Hdyž wy tudy tepicž njechacze, dha
dajcze ſ najmjeńſcha kachle wottorhacž; pſchetož ſ nich
toſa ſatrafchna ſhyna czehnje.“

19.

Erudna žona.

Jena žona, kotraž běſche ſe ſwojim mužom tſizhezi
lět w njeměrje žiwa byſta, žaſoſnje jara ptaſaſche, jaſo
bē jeje mandželſki minrjel. „Schto dha toſa taſle jara
wo njeho ptaſaſch?“ rjekny jena pſcheczelniza k njej,

„hdyž ſ nim toſa ženje ſbožomna byſta njejſhy.“ Ach,
ſdychny ta žona, ja ſo jeho ſmjerce dla njebych taſ
rudžila, hdy budžičke mje wón jaſo ſtaru wudomu
njeſawoſtajil.

20.

Mudriſchi ſ pucza dže.

Dwaj mlodaj cžlowjekaj ſetkaſchtaſ ſo na jenej wu-
ſkej ſchczęžy a jedyn dhyrbjeſche na boſ ſtupicž, ſo by
druhi nimo hič moht. Duž ſawoſa tón jedyn: „Sa
žanemu blaſnej ſ pucza njeidub!“ — „Ach, ja paſ lu-
bjerad!“ rjekny tón druhi a khetſje rucze na boſ ſtupi.

Pſchiſpomnjenje : Eswjedžen Wožeho cžeta, kotryž budže 27. meje ſwjeczeny, njeje w někotrych protyſkach jaſnje doſčj wotczijſchjany.

